

Redogörare, protokollsförare och skrivbiträde.

Öström, J. N. H.

Vaktmästare.

Englund, Alma E. (Liljeholmen).

Diakonissa.

Persson, Ingeborg (Liljeholmsdistriktet).

Fattigvårdssyster.

Breden, Ingeborg Ch. (Älvsjödistriktet).

Bromma församlings fattigvårdsstyrelse.

Ulsunda slott, Kungsholms villastad; t. Ulsunda 158; expeditionstid: tisdagar och fredagar 9—10.

Ledamöter.

Bergqvist, J. A., folkskollärare, ordf.; Bergstedt, Nanny M., fröken; Bergstedt, P., ingenjör, stadsfullm., verkst. dir. och kassaförvaltare; Eriksson, A. G., järnarbetare; Gustafson, F. E., husägare, vice verkst. dir. och vice kassaförvaltare; Pettersson, K. G. A., assistent; Winberg, E. G., stenhugare; vice ordf.; Zettermark, f. Lundberg, U. M. (Ulla), fru.

Suppleanter: Ericsson, P. E., lagerchef; Borgström, f. Holmgren, Elin, fru; Wandel, B. E. L., förman; Andersson, J. A., vaktmästare.

Redogörare, protokollsförare och skrivbiträde.

Marcus, Nanny A.

Fattigvårdssystrar

(gemensamma för hälsovårds- och fattigvårdsnämnderna).

Rasmusson, Anna E. (östra distr.); Klefbäck, Sigrid M. (västra distr.).

Vaktmästare.

Carlsson, f. Vinqvist, S. Maria.

Stockholms stads ålderdomshem.

Ålderdomshemmen hava till ändamål att till vård och underhåll emottaga sådana till Stockholms kommun hörande nödställda, som i följd av hög ålder, bräcklighet eller annan fortfarande anledning äro i behov av ständigt hjälp och genom hedrande vandel gjort sig förtjänta att intagas å sådant hem. Ålderdomshemmen hava sedan 1913 års ingång gemensam styrelse, bestående av högst sju ledamöter, vilka jämte suppleanter till det antal, fattigvårdsnämnden bestämmer, årligen utses av fattigvårdsnämnden. Minst en ledamot och en suppleant skall vara kvinna. För varje

år väljer styrelsen inom sig ordförande, vice ordförande och kassaförvaltare. Styrelsen har till sitt biträde för vart och ett av hemmen en syssloman, tillika kamrerare och föreståndare. Styrelsen antager dessutom andra erforderliga biträden.

Intagning å hemmen sker till följd av remiss från fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande av fattigvård.

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för Sabbatsbergs ålderdomshem samt Rosenlunds ålderdomshem med Oscars och Sofias guldbrölloppshem för åldriga makar den 30 mars 1920.

Styrelse.

Anderson, K. O., korrekturläsare, stadsfullm.; Eklund, J. M., målarmästare, kassaförvaltare vid Sabbatsbergs ålderdomshem; Hagberg, E. H., typograf, vice kassaförvaltare vid Sabbatsbergs ålderdomshem; Lagergren, C. H., grosshandlare, ordf.; Nilsson, F. O. V., bageriidkare, stadsfullm., kassaförvaltare vid Rosenlunds ålderdomshem; Rossander, f. Forsgrén, H. Wendela, professorska; Widtskiöld, J., kamrerare, vice ordf.

Suppleanter: Arfwedson, Lilly M., skolkökslärarinna; Elméus, C. K. J., arkitekt, stadsfullm.; Pettersson, E. A., sockerbruksarbetare, vice kassaförvaltare vid Rosenlunds ålderdomshem; Östlund, f. Lundgren, Agda M., fru.

Protokollsförare

(500 kr.; ej å stat).

Almgren, G. E.

Sabbatsbergs ålderdomshem.

Torsgatan 32, Va.; rt. 86 06; st. 71 40; expeditionstid: 9—4.

Sedan år 1737 beslut fattats om uppförande av fattighus för de olika församlingarnas fattiga och en fond bildats för ändamålet, inköptes år 1751 ett från Rörstrand avsköndrat område, benämnt Sabbatsberg, och dit förlades till en början ett fattighus för Storkyrkoförsamlingen. Efter hand uppbyggdes där fattighus även för övriga församlingar. År 1859 beslöt dåvarande stadsnämnden en centralisering av anstaltsvården. De norra församlingarnas fattiga började successivt överföras till Sabbatsberg. En särskild styrelse utsågs för denna anstalt år 1865 och efter diverse nybyggnader öppnades den nya »Sabbatsbergs fattighusinrättning» den 10 juni 1872. Benämningen å anstalten ändrades 1898 till Sabbatsbergs ålderdomshem. Hemmet har f. n. 840 platser.

Vid Sabbatsberg fanns redan 1764 en brunnsinrättning, och 1807 inrättades i samband därmed ett brunnslasarett. Dessa institutioner, som emellertid icke äro av kommunal natur, finnas ännu kvar.

FvN. *Instruktion.* Styrelsens instruktion för sysslomannen och predikanten den 6 nov. 1865.
Stat år 1921. Utgifter: 627,400 kr.; inkomster: 398,000 kr.

Syssloman och kamrerare (13).
Weidenhielm, C. A.; träffas säkrast 10—12.

Predikant (12)
(tjänstgör även vid Sabbatsbergs sjukhus, därifrån halva avlöningen utgår).
Wolfbrandt, E. G.

Skrivbiträde (4).
Ekholm, Thyra V.

Organist och försångare
(400 kr.; ej å stat).
Selander, Anna Ch.

Läkare
(1,500 kr.; ej å stat).
Schager, K. V. F.

Maskinist (6).
Ekholm, K. Hj.

Vaktmästare (6).
Olsson, K. J.

Sjukvårdsförestånderskor (4).
Lundin, Anna M.; Othberg, Emma E.

Köksförestånderska (4).
Lundstedt, Emma D.

Dessutom två *värmeledningsskötare* (4), en *portvakt* (3), en *baderska* (2), en *dräng* (III a), två *första sköterskor* (II b), *sjut-ton sköterskor* (I d), en *kokerska för privatköket* (II c), en *överkokerska* (II c), fyra *kokerskebiträden* (tre I d, en I b) samt en *tvätterska* (I d).

Rosenlunds ålderdomshem.
Skånegatan 1, Sö.; rt. 12 09; st. 311 06; expeditionstid: 8,30—3,30 (lördagar 8,30—3).

Den år 1859 beslutade centralisationen av fattigvårdsanstalterna (se ovan under Sabbatsbergs ålderdomshem) genomfördes för de södra församlingarnas del först långt senare. Det bedrövliga tillstånd, i vilket de södra fattighusen befunno sig, föranledde väl år 1874 ett fattigvårdsnämndens beslut om upprättande av ett nytt fattighus på söder, men först 1888 kom ett dylikt till stånd i och med uppförandet i kv. Vattenpasset av Södermalms fattighus, var-efter Maria och Katarina fattighus indrogos.

Rosenlunds ålderdomshem, som anstalten år 1898 började benämnas, har efter en större tillbyggnad, avslutad år 1906, numera plats för omkring 1,130 personer.

Instruktioner. Styrelsens instruktion för sysslomannen den 1 mars 1889. Instruktion för predikanten den 14 juni 1888. Instruktion för läkaren den 13 nov. 1901.

Stat år 1921 (för Rosenlunds ålderdomshem och guldbrällöppshemmet). Utgifter: 970,900 kr.; inkomster: 643,000 kr.

Syssloman och kamrerare (13).
Broman, H. V.; träffas säkrast 8,30—10,30.

Bokhållare (9).
Pehrsson, C. H.

Skrivbiträde (4).
Löfroth, A. Elisabet.

Predikant
(1,400 kr.; ej å stat).
Lindeberg, E. W.

Organist och försångare
(400 kr.; ej å stat).

Runö, J. O.
Läkare
(2,100 kr.; ej å stat).

Nylin, E. W. A.
Maskinist (7).

Hjertqvist, A. N:son.
Vaktmästare (6).

Jansson, I. G.; Fagerkrants, S. M.
Sjukvårdsförestånderskor (4).
Frykholm, Emma; Sättergren, Erika Ch.; Hagman, Tora A. A.; träffas säkrast 11,30—12.

Köksförestånderska (4).
Jansson, C. Charlotta.

Dessutom en *reparatör* (1,800 kr.; ej å stat), två *värmeledningsskötare* (4), en *vaktmästare* (4), en *baderska* (2), *tolv köksbiträden* (två II c, två I d och åtta I b), *nitton kvinnliga biträden* (sköterskor) (tre II c och sexton I d) samt en *tvätterska* (II c).

Oscars och Sofias guldbrällöppshem för äldre makar (guldbrällöppshemmet).
Skånegatan 1, Sö.; st. Söder 73 09.

Med anledning av den förestående femtioårsdagen av konung Oscar II:s och drottning Sofias förmälning beslöt stadsfullmäktige den 1 juni 1907 att till beredande av ett hem för fattiga, äldre makar anslå ett belopp av 200,000 kr. samt anhålla hos deras majestäter, att ifrågavarande hem finge bära namnet »Oscars och Sofias guldbrällöppshem för äldre makar», ävensom att uppdraga åt fattigvårdsnämnden att uppgöra närmare förslag till hemmets åstadkommande. Framställningen i namnfrågan bifölls, och under åren 1909 och 1910 framlade fattigvårdsnämnden flera olika förslag för hemmets förläggande, dels till trakten av Sabbats-

bergs ålderdomshem, dels till trakten av Rosenlunds ålderdomshem. Den 20 februari 1911 beslöt stadsfullmäktige hemmets förläggande till kv. Vinkeln i omedelbar närhet av Rosenlunds ålderdomshem och anslog samtidigt utöver de förut fonderade medel, vad som behöfvades att utfylla den till 410,500 kr. beräknade byggnadskostnaden. Hemmet, som har plats för 80 par åldringar, öppnades den 1 oktober 1913.

Reglemente. Reglemente för »Oscars och Sofias guldbrollupshem för åldriga makar», fastställt av fattigvårdsnämnden den 12 maj 1914.

Stat år 1921. Se ovan under Rosenlunds ålderdomshem.

Syssloman och kamrerare.

Se ovan under Rosenlunds ålderdomshem.

Läkare.

Se ovan under Rosenlunds ålderdomshem.

Sjukvårdsförestånderska (4).

Ericson, Elin M.; st. Söder 73 09.

Dessutom en *värmeledningsskötare* (4) och fyra *kvinnliga biträden* (en II b och tre I d).

Ålderdomshemmet vid Älvsjö.

T. Älvsjö 45.

Detta hem har förut tillhört allmänna försörjningsinrättningen (såsom filial VII) men överflyttades år 1920 till styrelsens för ålderdomshemmen förvaltning (närmast under Rosenlunds ålderdomshem). Det avser att vara ett ålderdomshem av mindre typ för orkeslösa gamla, huvudsakligen från Brännkyrka. Hemmet har 22 platser.

Stat år 1921. Se ovan under Rosenlunds ålderdomshem.

Förestånderska

(1,140 kr., möblerad bostad, värme och kost; ej å stat).

Spångström, Agnes C.

Dessutom en *kokerska* (I d) och ett *köksbiträde* (I d).

Stockholms stads allmänna försörjningsinrättning.

Fleminggatan 22, C.; rt. 56 03, 56 67 (*exp.*), 89 56 (östra sjukhuset), 25 75 (västra sjukhuset), 96 91 (sinnessjukavdelningen), 49 92 (kroppssjukavd. i försörjningshuset); st. 69 79 (*exp.*), 98 35 (östra sjukhuset), 64 84 (västra sjukhuset), 96 91 (sinnessjukavdelningen); *expeditionstid: 8,30—4 (lördagar och helgdagsaftnar 8,30—2); ang. särskilda avdelningar och filialer se nedan.*

Stockholms stads allmänna försörjningsinrättning daterar sin uppkomst från tiden närmast efter den nya kommunalordningens införande. Vid denna tid hade huvudstaden två s. k. arbets- och försörjningsinrättningar, den ena å Norr (»Grubbens gårde» å Kungsholmen), den andra å Söder (den s. k. »Dihlströmska inrättningen»). Redan år 1864 ombildades dessa, den förra till försörjningsinrättning, den senare till arbetsinrättning. Till försörjningsinrättningen överflyttades 1878 de militärhjon, som efter upplösningen av den provisoriska militärförsörjningsinrättningen i Stockholm 1851 övertagits och dittills vårdats i en särskild anstalt Stockholms stads militärförsörjningsinrättning. De överflyttades sedermera till arbetsinrättningen.

Försörjningsinrättningen har till ändamål att emottaga och vårda sådana nödställda, vilka icke lämpligen kunna vårdas eller understöjas i hemmet och ej heller lämpligen kunna utackorderas. Även må, där förhållandena sådant medgiva, å inrättningen intagas sådana personer, vilkas vård och underhåll helt eller delvis bekostas av dem själva eller av annan. Å anstalten tillredas dessutom de matportioner, som av kommunen genom fattigvårdsstyrelserna utdelas till behövande å Kungsholmen, Norr- och Östermalm. Inrättningens vård är anförtrödd åt en styrelse bestående av högst sju ledamöter, vilka jämte suppleanter till det antal, fattigvårdsnämnden bestämmer, ärligen utses av fattigvårdsnämnden. Minst en ledamot och en suppleant skall vara kvinna. Styrelsen väljer inom sig för varje år ordförande och vice ordförande samt kassaförvaltare. Styrelsen antager syssloman och övrig nödig personal; överläkarna antagas dock av fattigvårdsnämnden. Syslomanen är inrättningens föreståndare samt äger att utöva den styrelsen tillkommande tillsynen över de å inrättningen intagna. Intagning sker allenast efter remiss av fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande av fattigvård. Den vid försörjningsinrättningen befintliga arbetsavdelningen för kvinnor gäller fr. o. m. år 1919 och tillsvidare såsom arbetshem (för kvinnor) jämlikt § 33 i nya fattigvårdslagen. (Ang. arbetshem för män se nedan under arbetsinrättningen.)

Försörjningsinrättningens *huvudavdelning* är belägen å Kungsholmen, Fleminggatan 22, och upptager med tillhörande gårdar och planteringar större delen av kvarteret Tegelslagaren mellan nämnda gata och Klaraviken. Antalet platser å inrättningen uppgår till omkring 1,600. Huvudavdelningen är fördelad i tvenne underavdelningar, vanligen benämnda *försörjningsavdelningen* och *sjukavdelningen*. Den förra har 205 platser. Sjukavdelningen har återigen tvenne underavdelningar, nämligen avdelningen för kroppssjuka och avdelningen för sinnessjuka. Sängplatserna å dessa sjukavdelningar utgöra resp. 1,009 och 387. Försörj-

FvN.

FvN. ningsinrättningens sjukavdelning är huvudstadens största sjukvårdsinrättning.

Utom huvudavdelningen har försörjningsinrättningen sju **filialer**, nämligen filial I vid Kungsholmsgatan 39 (108 platser för kvinnor), filial II vid Lilla Gräbergsgatan 1 & 3 (103 platser), filial III Bondegatan 40 (114 platser), filial IV Bondegatan 23 (188 platser), filial V Tjärhovsgatan 28 (97 platser för män), filial VI Årsta (90 platser), samt filial VIII Bromma (40 platser). Filialen VII vid Älvsjö har under år 1920 överflyttats till ålderdomshemmen (se ovan sid. 177). Filialen vid Tjärhovsgatan, som förut varit nattasyl för husvillor, och filialerna vid Bondegatan 40 och Lilla Gräbergsgatan äro nya, daterade sig från åren 1906 och 1907. Filialen vid Årsta daterar sig från Brännkyrka kommuns införlivande med Stockholms stad fr. o. m. år 1913 och filialen i Bromma från kommunens inkorporerande med 1916 års ingång. Å filialen Bondegatan 23 intagas nu, sedan asylen Brännkyrkagatan 11 upphört, även husvillor kvinnor, som remitterats till försörjningsinrättningen.

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för Stockholms stads allmänna försörjningsinrättning den 30 mars 1920. Instruktion och ordningsregler för tjänstemän och betjante den 16 nov. 1898.

Stat år 1921. Utgifter: 2,188,920 kr.; inkomster: 815,000 kr.

Styrelse.

Andersson, J. A., vaktmästare; Jakobsson, U. G. W., roteman, kassaförvaltare; Krikortz, S. E., prakt. läkare; Lindley, f. Jonsson, Elin J., fru, stadsfullm.; Lindqvist, F. L., föreståndare, vice ordf.; Lybeck, J. A., kammar-rättsråd, ordf.; Seedoff, A. M. A., fabriksförvaltare.

Suppleanter: Théel, f. Roth, Elisif, fru, stadsfullm.; Tengdahl, f. Erwall, Alma M., fru; Hermansson, K. T. E., vaktmästare.

Protokollsförare

(600 kr.; ej å stat).

Östlund, N. H.

Syssloman och föreståndare (15).

Petri, Hj. M.: rt. 56 03, 56 67; st. 69 79; mottagnings-tid: 9—11.

Predikant (12).

Etzler, C. L. Johnson.

Organist och försångare

(500 kr.; ej å stat).

Nordqvist, G. L.

Kassör (10).

Malmström, A.

Förrådsbokhållare (10).

Rydberg, O. J.

Bokhållare (9).

Holst, K. F.; Valdén, G. F., tjl. (se sid. 168); Grill, C.; Boman, G. S.

Kontorsbiträden (5).

Löfroth, Edith L. C.; Isaksson, Judit R.

Maskinist (9).

Larsson, V.

Biträdande maskinister (7).

Brokvist, A. G.; Carlsson, G. V.; Johnsson, S. A.; Hallström, O. H.

Trädgårdsmästare (8).

Johansson, K. R.

Vaktmästare (6).

Weber, P. O.; Olsson, E.; Engström, G. H.; Nor-din, F. A.; Falk, A. L.; Allard, A. G.; Sved-berg, A.; Svensson, J. A.; Lindström, L.; Eriksson, A. G. E.; Lindquist, K. Dorotea.

Tvätt- och arbetsförestånderska (4).

Svanström, Wendla M.

Köksförestånderskor (4).

Anderson, Elin A.; Lind, Hilma C.

Dessutom två underförestånderskor (3), en *chaufför* (1,500 kr.; ej å stat), fem *eldare* (III b), två *drängar* (III a), en *underförestånderska* (II c), en *första kokerska* (II a), en *andra kokerska* (I d), aderton *köksbiträden* (I b), fem *arbetsbiträden* (två I d och tre I c).

Allmänna försörjningsinrättningens avdelning för kroppssjuka.

Fleminggatan 22, C.: rt. 25 75, 49 92, 89 56; st. 64 84, 98 35.

Besökstid: vardagar 1—2 och söndagar 1—3.

Argift för betalande sjuka pr dag:

för stockholmsbo kr. 3:—
» landsortsbo » 7:—

Avdelningen rymmer f. n. 1,009 platser.

Överläkare (0).

Wikner, R. P. E.; Lindbom, E. O.

Underläkare

(2,800 kr.¹⁾, möblerad bostad, värme och städning; ej å stat).

Billgren, K. H.; Österberg, J. H.; Sahlgren, E. J. A.; Carlsson, N. W.; Wolff, E.

¹⁾ Efter ett års tjänstgöring kan avlöningen höjas med 500 kr.

Extra läkare

(3,000 kr. vardera; ej å stat).

Edholm, E.; Kahlmeter, T. G., tjl. (se sid. 126),
tj.f. Lindvall, A. H.

Läkare vid röntgenavdelningen

(1,200 kr.; ej å stat).

Hansson, N. H.

Översköterskor (4).

Lagerman, Alma K. S.; Boström, A. E. Elisabet.

Operationssköterska (4).

Brander, Agnes E.

Sjuksköterskor (3).

Antal: 44.

Dessutom åttiosex *sjuksköterskebiträden* (I b), tre *laboratoriestäderskor* (2), en *baderska* (2) och ett *baderskebiträde* (I b).

**Allmänna försörjningsinrättningens
avdelning för sinnessjuka.**

Fleminggatan 22, C.; rt. och st. 96 91,
123 80.

Besökstid: onsdagar och söndagar 1—2.

Argift för betalande sjuka pr dag:

för stockholmsbo kr. 3:—
> landsortsbo > 7:—

Avdelningen rymmer f. n. 387 platser (jfr Stockholms stads vårdanstalter för sinnessjuka sid. 136).

Överläkare (0).

Bystedt, I.

Biträdande läkare

(3,500 kr., möblerad bostad, eldning och städning).

Markström, E. U. E.

Översköterskor

(avlöning som i lönegrupp 4; ej å stat).

Björlingsson, Alfrida K. W.; Lundell, Elsa A.

Sjuksköterskor

(avlöning som i lönegrupp 3; ej å stat).

Antal: 3.

Dessutom elva *skötare* (600 kr. jämte bostad, värme, lyse, kost, tvätt och delvis beklädnad) och fyrtiosju *sköterskor* (336 kr. jämte samma naturaförmåner som skötare).

**Allmänna försörjningsinrättningens
filial I vid Kungsholmsgatan 39, C.**

St. Kungsh. 21.

Filialen rymmer 108 platser för kvinnor.

Vaktmästare

(avlöning som i lönegrupp 4; ej å stat).

Karlsson, Anna.

Dessutom ett *biträde* (I c).

**Allmänna försörjningsinrättningens
filial II vid Lilla Gråbergsgatan
1 & 3, Va.**

Rt. 120 31.

Filialen rymmer 103 platser för kvinnor.

Läkare

(400 kr.; ej å stat).

Svensson, F. L.

Vaktmästare

(avlöning som i lönegrupp 4; ej å stat).

Vakant, *tj.f. Wasteson, Magda S.*

**Allmänna försörjningsinrättningens
filial III vid Bondegatan 40, Sö.**

St. 18 40.

Filialen rymmer 114 platser.

Läkare.

Se nedan filialen IV.

Vaktmästare

(avlöning som i lönegrupp 4; ej å stat).

Dahl, Wilhelmina, tjl. (se nedan), *tj.f. Wasteson, Maria E.*

Dessutom fyra *biträden* (I b).

**Allmänna försörjningsinrättningens
filial IV vid Bondegatan 23, Sö.**

Rt. 113 30.

Filialen rymmer 188 platser.

Läkare

(1,200 kr.; ej å stat).

Olson, E. (se ovan).

Arbetsförestånderska

(avlöning som i lönegrupp 4; ej å stat).

Dahl, Wilhelmina.

Sjuksköterskor

(avlöning som i lönegrupp 3; ej å stat).

Antal: 2.

Vaktmästare (6).

Johansson, L. E.

Dessutom en *dräng* (III a), två *arbetsbiträden* (ett II c och ett I c) och fem *sjuksköterskebiträden* (I b).

**Allmänna försörjningsinrättningens
filial V vid Tjärhovsgatan 28, Sö.**

Rt. 55 92; st. 33 40.

Filialen rymmer 97 platser för män.

Läkare

(1,400 kr.; ej å stat).

Klingberg, A. F.

Förestånderska

(avlöning som i lönegrupp 4; ej å stat).

Jonson, Gerda M.

FVN.

FvN.

Sjuksköterska

(avlöning som i lönegrupp 3; ej å stat).

Antal: 1.

Köksförestånderska

(avlöning som i lönegrupp 4; ej å stat).

Pettersson, Anna.

Dessutom en *dräng* (III a), en *extra vaktmästare*, fyra *sjuksköterskebiträden* (I b), en *kokerska* (I c), ett *köksbiträde* (I b) och en *städerska* (I b).

**Allmänna försörjningsinrättningens
filial VI vid Årsta, Liljeholmen.**

T. Liljeholmen 20.

Filialen rymmer 90 platser.

Förestånderska

(avlöning som i lönegrupp 4; ej å stat).

Widmark, Ellen.

Vaktmästare

(avlöning som i lönegrupp 6; ej å stat).

Sjöstrand, E. H.

Dessutom en *dräng* (III a), ett *biträde* åt förestånderskan (II a), en *kokerska* (I c) och ett *köksbiträde* (I a).

[Filial VII.]

Se sid. 177, 178.

**Allmänna försörjningsinrättningens fi-
lial VIII i Bromma, Sundbyberg.**

T. Ulvsunda 59.

Filialen rymmer 40 platser.

Förestånderska

(600 kr., möblerad bostad, värme och kost; ej å stat).

Törn, Adèle I. E.

Dessutom två *biträden* (I b).**Stockholms stads arbetsinrättning.**

Maria Ban- och Volmar Yxkullsgatorna, Sö.; rt. 37 30; st. 32 57 och 137 25; expeditionstid: 8—5 (juni—aug. 8—3).

Stockholms stads arbetsinrättning daterar sig från tiden närmast efter den nya kommunalförordningens tillkomst. Det år 1773 upprättade »södra frivilliga arbetshuset» (se ovan sid. 164) övergick år 1844 i »Stockholms stads allmänna arbetshus». Redan år 1864 ombildades detta till arbetsinrättning. Det nuvarande reglementet är av fattigvårdsnämnden fastställt den 15 februari 1886. Sedan den 1 augusti 1905 disponerar arbetsinrättningen nya, ändamålsenliga lokaler vid Maria Ban- och Volmar Yxkullsgatorna å Södermalm, rymmande 1,432 personer.

Å arbetsinrättningen må intagas dels i någon män arbetsföra män, vilka äro i behov av anstaltsvård, men ej lämpligen böra vårdas å kommunens andra fattigvårdsanstalter, dels nödställda,

kommunen tillhörande arbetsföra personer, som sakna stadigt hemvist och önska att intagas å inrättningen, eller vilka, efter det de blivit å försörjningsinrättningen intagna, av denna inrättning styrelse prövas böra till arbetsinrättningen överflyttas, dels slutligen även välföräddade, avskedade militärer, som tillhört manskapet vid värvad trupp samt inom kommunen befinnas vara i behov av fattigvård; skolande dessa utgöra en särskild avdelning, kallad militäravdelningen. Intagning å inrättningen sker allenast efter remiss från fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande av fattigvård. Vidare gäller fr. o. m. år 1919 och tillsvidare en avdelning inom arbetsinrättningen såsom arbetshem (för män) jämlikt § 33 i nya fattigvårdslagen (jfr ovan sid. 177). Från upptagningsanstalterna utskrivna alkoholister remitteras till arbetsinrättningen, för så vitt icke särskilt komplicerade fall nödvändiggöra erhållande av sjukhusvård. De förstnämnda intagas genom fattigvårdsnämndens ombudsmans försorg efter remiss från fattigvårdsnämndens delegerade, och äger ombudsmannen härför anlita polishandräkning. Sådant intagen person får ej kvarhållas längre än högst ett år. Med övriga personer åter skola skriftliga avtal upprättas. De, som blivit intagna på grund av att de gjort sig förfallna till bettleri eller lösdriveri, få ej utskrivas förrän grundad anledning finnes att antaga, att de skola försörja sig på ärligt sätt utanför anstalten.

En annan sida av arbetsinrättningens verksamhet är den, att fattiga, som hava bostad men ej kunna där förrätta arbete, å söcken-dagar mot tillgodonjutande av skälig betalning få verkställa arbete å inrättningen. Slutligen tillhandahåller arbetsinrättningen, där så ske kan, åt behövande, som vilja förrätta arbete i sina hem, tjänliga råmnen, dock endast i mindre partier, ävensom erforderliga verktyg. Inrättningen erlägger, då materialerna återställas förarbetade, skälig betalning härfor.

Det vid inrättningen utförda arbetet är av mångahanda slag, förnämligast vedsågning, utearbeten, bakning, tvätt, mangling, skomakeri, skrädderi, snickeri m. m. Även tillredes mat för de av allmänna fattigvården bespiseade inom Storkyrko-, Maria, Katarina, Sofia och Brännkyrka församlingar samt bröd för samtliga församlingars fattiga och för den genom folkskoledirektionen anordnade barnbespisningen.

Endast män mottagas å inrättningen. Där mottagas ej personer, som på grund av kroppslig eller sinnessjukdom kräva särskild vård och tillsyn, ej heller den, som ej fyllt 18 år.

Inrättningens vård är anförtrodd åt en styrelse bestående av högst sju ledamöter, vilka jämte suppleanter till det antal, fattigvårdsnämnden bestämmer, ärligen utses av fattigvårdsnämnden. Minst en ledamot och en suppleant skall vara kvinna. Styrelsen väljer inom sig varje år ordförande och vice ordförande samt kassaför-

valtare. Styrelsen antager syssloman samt övrig nödig personal utom erforderliga tjänstebiträden för köks- och tvättavdelningarna samt för stallen, vilka antagas av sysslomannen. Sysslomannen är inrättningens föreståndare samt utövar den styrelsen tillkommande tillsynen över de å inrättningen intagna. Utan sysslomannens tillstånd få å inrättningen intagna personer icke avlägsna sig därifrån.

Reglemente m. m. Fattigvårdsnämndens reglemente för Stockholms stads arbetsinrättning den 30 mars 1920. Instruktion för tjänstemän och betjänte den 14 dec. 1905.

Stat år 1921. Utgifter: 1,207,200 kr.; inkomster: 751,500 kr.

Styrelse.

Andrén, J. C., speccerihandlare; **Blomdahl, P. A.**, byggmästare; **Lundahl, Fr.**, apotekare, ordf. och kassaförvaltare; **Lybeck, J. A.**, kammarrättsråd, vice ordf.; **Magnusson, f. Eriksson, Elin, fru; Nilsson, C. R.**, kassör, stadsfullm.; **Wassén, C.**, disponent.

Suppleanter: **Larsson, J. L.**, förman; **Samuelsson, A. E.**, tillsyningsman; **Nordgren, f. Johansson, Anna V., fru; Åhrberg, F. A. L.**, typograf.

Protokollsförare

(400 kr.; ej å stat).

Moureaux, N. C.

Syssloman och föreståndare (15).

Brusén, N. G.; rt. 37 30; st. 32 57; mottagnings-tid: 8—9,30, 11—12.

Assistent (12).

Lindblom, C. A.

Predikant

(1,200 kr.; ej å stat).

Welinder, N. J.

Organist och försångare

(400 kr.; ej å stat).

Eklom, H. M.

Kassör (10).

Pettersson, A.

Förrådsbokhållare (10).

Kullberg, O.

Bokhållare (9).

Lindeberg, A. A. R., tjl. (se sid. 218), tjjf.
Johansson, V. E. (se nedan); **Malm, J. A. F.**

Extra bokhållare

(2,000 kr.; ej å stat).

Ahlner, K. G. (se nedan).

Läkare

(2,000 kr.; ej å stat).

Edrén, F. G.

Sjukvårdsförestånderska (3).

FvN.

Eriksson, Selma M., tjl. (tjänsten t. v. uppeh. m. tillf. vik.).

Arbetsföreståndare (8).

Björkgren, G. E. (snickeriavd.); **Berg, E. A.** (bageriavd.); **Larsson, J. A.** (skradderiavd.).

Arbetsförmän (7).

Ekenberg, I. (drev- och mattavd.); **Berggren, K. T.** (vedgårdsavd.); **Lilja, L. A. J. J:son** (skomakeri- och bokbinderiavd.).

Maskinist (9)

(dessutom arvode som verknästare 500 kr.).

Melander, S. F.

Biträdande maskinister (7).

Pettersson, J. A.; **Forslund, E. E.;** **Dahlqvist, J. V.**

Vaktmästare (6).

Johansson, V. E., tjl. (se ovan); **Stark, J. A.;** **Ekström, J. O.;** **Wigstrand, J. R. L.;** **Lindell, K. A.;** **Uddén, A. E.;** **Ahlner, K. G.,** tjl. (se ovan); **Sjöberg, K. J:son;** **Eklom, G. E. G.** (logementsuppsyningsman); **Örlund, O. H.;** **Gustafsson, K. J.;** **Schöneman, J. A.**

Köksförestånderska (4).

Berggren, Hillevi W.

Tvättförestånderska (4).

Wallberg, Amanda Ch.

Dessutom en *sjuksköterska* (3), två *kvinnliga biträden för sjukvården*, fyra *drängar* (III a), en *underförestånderska vid köksavdelningen* (3), sex *köksbiträden* (ett I d, ett I c och fyra I b) och fyra *tvättbiträden* (ett II b, ett II a och två I c).

Stockholms stads uppfostringsanstalt för flickor.

Barnängstvärgatan 7 B, Sö.; rt. 12 37; st. Söder 31 68.

Uppfostringsanstalten för flickor, som öppnades 1870 och ännu är kvar i sin gamla lokal vid Barnängstvärgatan, har till ändamål att uppfostra behövande, värnlösa flickor mellan sju och aderton år, om vilka det åligger Stockholms kommun att taga vård, och utbilda dem företrädesvis till dugliga tjänarinnor. Fattigvårdsnämnden utser årligen dess styrelse, som består av högst sju ordinarie ledamöter och suppleanter till det antal, nämnden bestämmer; minst en ledamot och en suppleant skall vara kvinna. Dessa välja inom sig ordförande, vice ordförande och kassaförvaltare samt antaga föreståndarinnorna och övrig personal vid anstalten. Intagning sker endast efter remiss från fattigvårdsnämndens delegerade. Numera erhålla flickorna undervisning i stadens folkskolor. Anstalten har plats för 50 flickor.

FvN.

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för uppfostringsanstalten för flickor den 30 mars 1920.

Stat år 1921. Utgifter: 49,030 kr.

Styrelse.

Fellenius, K. G. G., tf. taxeringskommissarie; Neumüller, O. E., direktör, ordf.; Nordgren, f. Johansson, Anna V., fru; Rossander, f. Forsgrén, H. Wendela, professorska, inspektris; Wasén, f. Pettersson, Amy K., fru, vice inspektris.

Suppleanter: Löfgren, f. Swanberg, Anna, änkefru; Hagen, f. Edquist, Ester M., fru; Magnusson, f. Eriksson, Elin, fru.

Redogörare och protokollsförare samt kassaförvaltare

(500 kr.; ej å stat.)

Brodin, N. A.

Läkare

(400 kr.; ej å stat.)

Bergendal, E. K. W.

Föreståndarinna (6).

Holmgren, Anna A.

Slöjdlärlarinna (3).

Högström, Elin K.

Skolkökslärlarinna (4).

Lijssing, Ester M.

Vårdarinnor (2).

Ericsson, Agda M.; Åberg, Hedvig M.

Portvakt och gårdskar (3).

Lindholm, C. A.

Dessutom en trädgårdsdräng.

Stockholms stads barnhärbarge, spädbarnshem och asyler för husvilla.

Expedition: Sabbatsbergsvägen 1, Va.; rt. 54 85; st. 81 25; expeditionstid: 9—4, lördagar 9—3.

För barnhärbarget, spädbarnshemmet och asylerna för husvilla utser fattigvårdsnämnden årligen en styrelse, bestående av högst sju ledamöter, jämte suppleanter till det antal, fattigvårdsnämnden bestämmer. Minst en ledamot och en suppleant skall vara kvinna. Styrelsen väljer inom sig ordförande, vice ordförande och kassaförvaltare samt antager till sitt biträde vid uppsikten och vården om anstalterna en kamrerare, som tillika är protokollsförare, ävensom övrig för anstalterna erforderlig personal.

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för Stockholms stads barnhärbarge, spädbarnshem och asyler för husvilla jämte tillhörande natthärbärgen den 30 mars 1920.

Styrelse.

Anderson, K. O., korrekturläsare, stadsfullm., kassaförvaltare; Fürstenberg, A., prakt. läkare, ordf.; Göthberg, J. A., tullpackhuskarl; af Klintberg, Gertrud M. K., föreståndarinna, stadsfullm., vice ordf. och vice kassaförvaltare; Rossander, f. Forsgrén, H. Wendela, professorska.

Suppleanter: Rosenberg, Signe S., fröken; Lagergren, Maria S. V., fröken; Nilsson, C. R. kassör, stadsfullm.

Kamrerare, protokollsförare och inspektör

(4,000 kr.; ej å stat.)

Widtskiöld, J.; träffas säkrast 9—11.

Expeditionsbiträde

(1,500 kr.; ej å stat.)

Ekholm, Tyra M.

Stockholms stads barnhärbarge.

Fjällgatan 29, Sö.; st. 133 39.

Barnhärbarget, som daterar sig från 1902, har till ändamål att bereda tillfällig vård åt yngre barn, som av fattigvårdsnämnden omhändertagits. Härbarget är avsett för 30 barn. Å barnhärbarget intaget barn bör i allmänhet ej kvarstanna längre tid än tre månader.

Stat år 1921. Utgifter: 18,800 kr.; inkomster: 1,000 kr.

Föreståndarinna (4).

Andersson, Stina.

Läkare

(400 kr.; ej å stat.)

Nordenson, A. G.

Första sköterska (2).

Arnault, Astrid V.

Dessutom två sköterskor (I b) och en kokerska (I d).

Stockholms stads spädbarnshem.

Folkungagatan 119, Sö.; rt. 54 07; st. Söder 15 42.

Stadsfullmäktige beslöt den 6 juni 1910 bemyndiga fattigvårdsnämnden att inrätta en spädbarnsanstalt med plats för 33 mödrar och 40 barn. Arbetet inom hemmet utföres av mödrarna, som få lära sig både att sköta sina barn samt att sköta alla i ett hem förekommande

sysslor. Vård å spädbarnshemmet bör i regel ej lämnas för längre tid än ett år.

Stat år 1921. Utgifter: 51,000 kr.

Föreståndarinna (6).

Söderberg, Kerstin J.

Läkare

(arvode 1,000 kr.; ej å stat).

Belfrage, C. E.

Dessutom en *arbetsföreståndarinna* (II c) och en *köksföreståndarinna* (II b).

Stockholms stads asyl för husvilla.

En ny form för fattigvårdens utövande inträdde från år 1899 med inrättandet av asyl för husvilla. Dessa asyl har till ändamål att bereda tillfälligt skydd åt medellösa eller mindre bemedlade familjefäder, kvinnor och barn, som (särskilt vid flyttningstider) äro i saknad av bostad, företrädesvis sådana, som tillhöra Stockholms kommun. Intagning sker efter remiss av fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande av fattigvård eller, å deras vägnar, av fattigvårdsinspektören. För ett sedan november 1905 existerande natthärbärge (se nedan) gälla särskilda bestämmelser. Tiden för husvill persons vistelse å asyl må i regel icke överstiga fyra veckor. I allmänhet må ingen ånyo intagas, förrän tre månader förflutit, sedan den behöfvande från asylens utskrivits.

Stat år 1921. Utgifter: 189,900 kr.; inkomster: 13,000 kr.

Läkare för asylerna

(arvode för båda sammanlagt 3,600 kr.).

Hultkvist, G. E. (för de södra asylerna); Lagergren, J. E. (för barnasylen vid Sabbatsbergsvägen).

Barnasylen vid Sabbatsbergsvägen, Va.

Rt. 57 02; st. Vasa 18 35.

Asylen är avsedd för gossar, som icke fyllt 12 år, och flickor, som icke fyllt 16 år, ävensom för mödrar, som åtföljas av barn under 3 år. Den rymmer 112 personer.

Föreståndarinna (6).

Christiansen, Ellen M.

Biträdande föreståndarinna (3).

Hedgren, Sofia.

Vaktmästare (6).

Ferlin, J.

Dessutom en *eldare* (III b), en *köksföreståndarinna* (II b), två *kokerskebiträden* (I d), tre *småbarnssköterskor* (I c) och fyra *barnsköterskor* (I b).

Barnasylen vid Åsögatan, Sö.

Rt. 58 66; st. Söder 17 04.

Asylen, som är avsedd för samma kategorier som asyl vid Sabbatsbergsvägen, rymmer 86 personer. (Se nedan »Landsasylen».)

Föreståndarinna (6).

Eriksson, Frida Ch. Z.

Biträdande föreståndarinna (3).

Johansson, Emma Ch.

Vaktmästare (6).

Skoglund, V. E.

Dessutom en *eldare* (III b), en *köksföreståndarinna* (II b), två *kokerskebiträden* (I d), två *småbarnssköterskor* (I c) och fem *barnsköterskor* (I b).

Asylen vid Åsögatan, Sö., för fattiga barnaföderskor, ej tillhörande Stockholms kommun. (Landsasylen.)

Rt. 58 66; st. Söder 17 04.

Asylen, som den 1 oktober 1906 flyttats till den under dåv. styrelsen för Stockholms stads asyl för husvilla lydande barnasylen vid Åsögatan (från Prästgårdsgatan), rymmer 13 mödrar med barn och har till ändamål att lämna fattigvård åt sådana, annan kommun tillhörande, behöfvande barnaföderskor, vilka efter utskrivning från barnbördshus äro ur stånd att genast försörja sig och sina barn.

Personal.

Densamma som för barnasylen vid Åsögatan.

Nattasylen för män, Östgötagatan 61 & 63, Sö.

Rt. 54 08; st. Söder 15 41.

Asylen, som är avsedd för män och för gossar, som fyllt 12 år, rymmer 32 personer.

Föreståndare (6).

(dessutom arvode 300 kr.).

Person, E. R. L.

Vaktmästare (6).

Mineur, C. O. B.

Dessutom en *badmästare* (III b), en *vaktmästare* (III b), en *köksföreståndarinna* (II c) och ett *kvinnligt biträde* (I d).

Natthärbärgat vid Östgötagatan

61 & 63, Sö.

Rt. 54 08; st. Söder 15 41.

Härbärgat rymmer 80 personer.

Sedan dåv. styrelsen över asylerna för husvilla från och med år 1905 indragit ett förut till

FvN. frälsningsarméns härbärgesverksamhet utgående anslag å 3,000 kr., gick styrelsen samma år i författning om inrättande av ett härbärke i samband med dåvarande asylens vid Tjärhovsgatan, numera vid Östgötagatan. Inträde för natten vinnes, utan särskild remiss och utan avgift, av husvilla, medellösa eller mindre bemedlade män, dock för en tid av högst fem nätter i månaden. I ersättning för logi och frukost åligger det arbetsför logerare att i en med härbärget förenad vedgård såga och hugga ett visst mått ved eller att inom härbärget utföra annat motsvarande arbete. Natthärbärget hålles i regel öppet endast under den kallare årstiden.

Personal.

Densamma som för nattasylen vid Östgötagatan 61 & 63.

Barnasylen vid Norrtullsgatan, Va.

Ifrågavarande provisoriska spädbarns asyl inrättades efter förhandlingar mellan fattigvårdsnämnden och direktionen för allmänna barnhuset i början av år 1920 i den till barnhuset hörande stora sjukhusbyggnaden. På grund av särskild överenskommelse med direktionen har emellertid asylens i januari 1921 tillsvidare upphört med sin verksamhet.

Jacques och Galathée Lamms hem för behövande blinda.

Nybrogatan 23, Ö.; st. 405 74.

I enlighet med bestämmelserna i änkefru Galathée Lamms testamente av den 23 juli 1913 överlämnades till staden ett belopp av 100,000 kr. att användas till ett hem för behövande blinda mot villkor bl. a. att staden upplåte för ändamålet lämpad lokal och omhändertog bestyret med förvaltningen av såväl hemmet som penningmedlen. Stadsfullmäktige uppdrogo den 18 okt. 1915 förvaltningen av medlen åt drätselnämndens första avdelning med skyldighet för avdelningen att årligen ställa disponibel avkastning till fattigvårdsnämndens förfogande för åtgärder i testamentets syfte. I slutet av år 1917 ha ytterligare tillkommit av fröken Agnes Lamm doneerade 10,000 kr., att användas och förvaltas på enahanda sätt som den föregående donationen.

Sedan fattigvårdsnämnden den 20 juni 1916 utsett styrelse för hemmet och lokal förhyrts, började verksamheten i december månad s. å.

Hemmets angelägenheter handhavas av en styrelse, bestående av en ordförande och två andra ledamöter jämte tvenne suppleanter, årligen utsedda av fattigvårdsnämnden. Ansökan om inträde i hemmet inlämnas till anstaltens styrelse och skall vara åtföljd av läkareintyg, rotmansintyg om medellöshet samt prästbevis. Den å hemmet åtnjutna vården är ej att hänföra till fattigvårdsunderstöd.

Hemmet är t. v. avsett uteslutande för män och har f. n. 9 pensionärer.

Reglemente. Reglemente för Jacques och Galathée Lamms hem för behövande blinda, fastställt av fattigvårdsnämnden den 20 juni 1916.

Stat år 1921. Utgifter: 15,200 kr.; inkomster: 6,000 kr. (ränta å donationsmedel).

Styrelse.

Lamm, C. R., ingenjör; Wassberg, A., överlärare, ordf.; Wedberg, Ebba Ch., fröken, kassaförvaltare.

Suppleanter: Nordfeldt, A. G., fattigvårdsinspektör, vice kassaförvaltare; Hallin, C. H. E., byråchef.

Protokollsfröre

(arvode för år 1921: 150 kr.; ej å stat).

Nilson, A.

Föreståndarinna

(avlönning som i lönegrupp 4; ej å stat).

Linck, Karin Ch.

Dessutom en *tjänarinna* (avlönning som i lönegrupp 2).

Sinnesslöanstalten Åkeshov.

Åkeshov; postadress: Fleminggatan 22, C.; t. Ulvsunda 102.

I skrivelse till stadsfullmäktige den 18 jan. 1916 framhöll fattigvårdsnämnden på förslag av styrelsen för allmänna försörjningsinrättningen behovet av en särskild anstalt för de å inrättningens olika sinnessjukavdelningar vårdade sinnesslöa, varigenom också en synnerligen önskvärd ökning av utrymmet å dessa avdelningar kunde vinnas. Nämnden föreslog därför anordnande av en anstalt för vård av obildbara sinnesslöa uti huvudbyggnaden å den staden tillhöriga egendomen Åkeshov i Bromma, där tidigare en vårdanstalt för epileptiska, sinnesslöa barn, det s. k. Margaretahemmet, varit inrymt. Anstalten skulle anordnas enligt de grunder, som finnas angivna i kungl. kungörelsen den 8 okt. 1915 om statsbidrag åt anstalter för obildbara sinnesslöa. Förslaget bifölls av stadsfullmäktige den 17 april 1916. Efter en del reparationsarbeten å egendomen öppnades anstalten i januari 1917.

Anstalten, som är av kungl. maj:t för sitt ändamål godkänd, står under medicinalstyrelsens överinseende och under närmaste tillsyn av överinspektören för sinnessjukvården i riket. Statsbidrag utgår halvsåväl med högst 125 kr. för en var av det antal obildbara sinnesslöa, som i medeltal för dag under nästföregående halvår vårdats å anstalten.

Styrelsen för anstalten består av tre ledamöter med två suppleanter och utses av fattigvårdsnämnden årligen. Anstalten har 50 platser för män.

Reglemente. Reglemente för sinnesslönstalten Åkeshov, fastställt av fattigvårdsnämnden den 30 mars 1920.

Stat år 1921. Utgifter: 56,700 kr.; inkomster: 14,500 kr. (därav 12,500 kr. statsbidrag).

Styrelse.

Krikortz, S. E., prakt. läkare; **Lindley**, f. Jonsson, Elin J., fru, stadsfullm.; **Petri**, Hj. M., syssloman, ordf. (se nedan).

Suppleanter: **Ström**, f. Hänes, Hildegard A., fru, vice kassaförvaltare; **Jakobsson**, U. G. W., roteman, kassaförvaltare.

Styrelsens verkställande ledamot, tillika föreståndare.

Petri, Hj. M. (se ovan); telefoner och mottagningstid: se under allm. försörjningsinrättningen sid. 178.

Läkare

(1,200 kr.; ej å stat).

Bystedt, I.

Redogörare och protokollsförare

(500 kr.; ej å stat).

Malmström, A. (se under allm. försörjningsinrättningen).

Förestånderska

(660 kr., bostad, värme och kost; ej å stat).

Gustafsson, H. E. (Nora).

Dessutom en *vårdare* (600 kr.), fyra *sköterskor* (375 kr.), en *hushållerska* och *kokerska* (III a), ett *städerskebiträde* (I c) och två *köksbiträden* (I c).

Arbetarbostadsfonden till minne av den 9 februari 1853.

Denna fond bildades av bidrag, som nämnda år, i anledning av konung Oscar I:s återställande till hälsan efter en långvarig sjukdom samt födelsen av kronprins Carls son Carl, subskriberades för att användas till uppförande av sunda

och tjänliga bostäder åt arbetare. Fonden förvaltats på sätt här nedan bestämmas av en styrelse bestående av sex personer, vilka utses av Stockholms stads fattigvårdsnämnd. **FVN.**

Dessa bostäder böra i allmänhet utgöras av ett rum och kök eller ett rum med kakelugns-spis jämte till varje bostad hörande särskild köllare, vedbod, vindskontor och avtråde.

Styrelsen åligger att till förverkligande av det med fondens bildande avsedda ändamål använda de medel, som nu redan finnas och framdeles komma att till fonden inflyta samt i sådant avseende vidtaga alla erforderliga åtgärder.

Styrelsen skall senast den 15 maj varje år till fattigvårdsnämnden avgiva berättelse över fondens förvaltning under det sist förflutna året.

Fondens värdehandlingar och medel skola överlämnas till samt förvaras hos och vårdas av fattigvårdsnämnden med skyldighet för dess redogörare att senast den 15 april varje år till styrelsen lämna uppgift på de fonden tillhöriga, under nämndens vård ställda värdehandlingar och medel samt å den behållna avkastningen därav under sist förflutna året.

Styrelsen, vilkens ledamöter utses för livstid, väljer inom sig ordförande.

Fondens kapital, som vid början av dess verksamhet var 16,668 rdr banco, hade vid 1920 års slut växt till 687,880: 34 kr.

Fondens fastigheter äro taxerade till 1,280,000 kr. och belägna i kvarteren Hösten (adress: Folkungagatan 82), Sommaren (adress: Danviksgatan 2) samt Lampan (6 st., adresser: Ploggatan 3, Bondegatan 71 och Duvnäsagatan 16, Duvnäsagatan 14, Duvnäsagatan 12, Duvnäsagatan 8, 10 och Åsögatan 100, 102).

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för styrelsen för arbetarbostadsfonden till minne av den 9 februari 1853, fastställt den 7 mars 1904.

Styrelse.

Backman, C. A., direktör; **Funch**, J., grosshandlare; **Lindqvist**, F. L., föreståndare; **Lundbergh**, G. H., grosshandlare, ordf.; **Magnusson**, A. E., byggmästare, stadsfullm.; **Ringholm**, K. E., direktör.

Protokollsförare.

Berg, L. H.

NN.

Stockholms stads nykterhetsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Nykterhetsnämnden.

Bergsgatan 36, C.; rt. 21996; st. 48 47.

Lagen den 30 juni 1913 angående behandling av alkoholister, som trädde i kraft den 1 aug. 1916, stadgar, att person, som är hemfallen åt dryckenskap och i följd därav befinnes vara farlig för annans personliga säkerhet eller eget liv eller utsätta hustru eller barn, som han är skyldig försörja, för nöd eller uppenbar vanvård eller ligga fattigvården eller sin familj till last, må, i den ordning lagen föreskriver, intagas å allmän anstalt för alkoholister. Sådan anstalt är antingen av staten för sådant ändamål upprättad eller av kommun, förening, stiftelse eller annan anordnad, av konungen som allmän erkänd anstalt.

I varje kommun skall finnas en nykterhetsnämnd, som hos konungens befallningshavande gör ansökan om internering.

Efter tillkomsten av nämnda lag tillsatte stadsfullmäktige 1914 en kommitté för utredning av frågan om upprättande av en stadens anstalt för alkoholistvård, och beslöto fullmäktige den 21 febr. 1916 inköpa stiftelsen Stockholms alkoholisthems egendom Eolshäll (se nedan). Sedan den nämnda kommittén fått i uppdrag att även avgiva förslag till instruktion för nykterhetsnämnden, beslöto stadsfullmäktige den 19 juni 1916, med godkännande för sin del av instruktion för nämnden, att utse ledamöter i densamma.

Alkoholistanstalten Eolshäll har aldrig av Stockholms stad kommit att tagas i bruk för alkoholistvård utan uppläts för andra ändamål, först till hälsovårdsnämnden och sedan till folkskoledirektionen (barnavårdsnämnden). Genom stadsfullmäktiges beslut den 1 nov. 1920 överflyttades egendomen definitivt från nykterhetsnämndens till folkskoledirektionens förvaltning för att användas till barnhem för vanartade gossar (se sid. 215). För att tillgodose stadens behov av alkoholistvård har nykterhetsnämnden i stället träffat avtal ang. disposition av platser för alkoholister vid arbetshemmet Björknäs, varjämte en del platser kunna disponeras å statens anstalt för vård av alkoholister vid Salbohed samt å anstalterna i Vendalen och Gunnarskog. (Beträffande nykterhetsnämndens inackorderingshem för alkoholister vid Älvsjö se nedan).

Förutom alkoholistvården har Stockholms stads nykterhetsnämnd till uppgift att handlägga frågor rörande nykterhetstillståndet inom Stockholm ävensom att förvalta de medel, som av stadsfullmäktige anslås till nykterhetens befräm-

jande inom staden eller eljest ställas till nämndens förfogande.

Genom kungl. förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker, som trädde i kraft den 1 jan. 1919, hava nya betydelsefulla uppdrag ålagts nykterhetsnämnden. Sålunda äger nämnden förordna, att rusdrycker icke må utminneras under tre år från beslutets dag till den, som brukar rusdrycker till uppenbar skada för sig eller andra. Vidare skall nykterhetsnämnden genom ett ombud deltaga i besiktning av lokaler, vilka skola användas för detaljhandel med spritdrycker, vin, öl eller pilsnerdricka (jfr sid. 27). Slutligen har Stockholms stads nykterhetsnämnd att övervaka nykterhetstillståndet inom kommunen och att för sådant ändamål särskilt genom upplysningar och råd till försäljare söka förebygga missbruk av rusdrycker; att bereda de ärenden, berörande nykterhetstillståndet, vilka av stadsfullmäktige till nämnden remitteras; samt att till stadsfullmäktige göra framställningar om vidtagande av nykterhetsfrämjande åtgärder och avgiva årlig berättelse över nykterhetstillståndet inom kommunen. Ordförande i nykterhetsnämnden eller annan av nämnden utsedd ledamot äger närvara vid styrelsesammanträden hos rusdrycksförsäljningsbolaget i Stockholm och deltaga i överläggningarna men ej i besluten.

Nykterhetsnämnden består av sju ledamöter och tre suppleanter, utsedda av stadsfullmäktige för två kalenderår. Av ledamöterna bör minst en vara läkare samt en representant för den kommunala fattigvården, en för den frivilliga alkoholistvården och en för den organiserade nykterhetsverksamheten inom Stockholm. Det borgarråd, under vars föredragningskyldighet nämndens arbetsområde faller, äger närvara vid dess sammanträden samt deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. Nämnden skall sammanträda minst en gång i månaden. Över sin verksamhet skall den avgiva årsberättelse.

För granskningen av nämndens förvaltning och räkenskaper utses årligen av stadsfullmäktige tre revisorer med tvenne suppleanter.

Lagar, instruktioner m. m. Lag den 30 juni 1913 ang. behandling av alkoholister. Kungl. kung. den 17 juni 1916 ang. ikraftträdande av lagen den 30 juni 1913 ang. behandling av alkoholister. Kungl. förordning den 14 juni 1917 ang. försäljning av rusdrycker. Kungl. förordning den 11 juli 1919 ang. försäljning av pilsnerdricka med ändring den 14 maj 1920.

Instruktion för Stockholms stads nycterhetsnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920.

Stat år 1921. Utgifter: 86,200 kr. inkomster: 1,300 kr.

Nämndens ledamöter.

Ordförande.

*von Koch, R. G. H., kansliråd.

Vice ordförande.

Petrén, D. A., med. d:r, tf. överinspektör för sinnessjukvården.

Övriga ledamöter.

*Danielsson, T. Hj., möbelsnickare, stadsfullm.

*Levin, A. A., professor.

*Liander, M. E., grosshandlare, stadsfullm.

Cederlöf, P. A., handlande, stadsfullm.

*Wedberg, Ebba Ch., fröken.

Suppleanter.

*Anderson, K. O., korrekturläsare, stadsfullm.

Lindbergh, N. E., disponent.

*Törnell, f. Weber, Gertrud, fru, stadsfullm.

Kassaförvaltare.

Wedberg, Ebba Ch.; Cederlöf, P. A. (suppl.)

Nämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1920 års förvaltning).

Falk, H. A., handlande.

Köpper, E. H., ciselör.

Linde, N., förtroendeman.

Suppleanter:

Carlsson, f. Lindskog, Anna R., fru, stadsfullm.

Dahlin, N. O., kriminalöverkonstapel.

Sekreterare

(2,400 kr.; ej å stat).

Moureaux, N. C.; träffas å nämndens lokal (se ovan) måndagar 9—10 f. m. samt torsdagar 6—7 e. m.

Redogörare

(300 kr.; ej å stat).

Georgii, N. H.

Kontorsbiträde (7).

NN.

Handhar även undersökningar m. m. rörande anmälda kvinnliga alkoholister.

Sundberg, Astrid M. M.

Biträden för övriga undersökningar, övervakningar och inspektioner

(3,600 kr.; ej å stat).

Sällqvist, A. A.; Zallhagen, E. H. J.

Vaktmästare

(200 kr.; ej å stat).

Pettersson, G. A.

Nycterhetsnämndens inackorderingshem för alkoholister.

Älvsjö.

Efter framställning av nycterhetsnämnden beslöto stadsfullmäktige den 21 mars 1921 anslå erforderliga medel för inrättande av ett inackorderingshem för personer, som anmäls till nycterhetsnämnden, och vilka vid utskrivning från anstalt eller eljest sakna lämplig bostad. Vid hemmet, som sälunda är avsett för vård av mindre ingripande natur än internering å alkoholistanstalt, mottagas förutom från alkoholistanstalt utskrivna även andra under nycterhetsnämndens övervakning stående personer, vilka kunna anses i behov av det stöd, som hemmet kan skänka dem. Inackorderad person skall i allmänhet ej kvarbo å hemmet längre tid än sex månader i följd.

Nycterhetsnämnden har för inackorderingshemmet förhyrt en fattigvårdsnämndens tillhörig byggnad i Älvsjö, förut disponerad av Brännkyrka barnhem (se sid. 170). Plats kan där beredas för 15 personer.

Förvaltningen av hemmet har uppdragits åt en särskild av nycterhetsnämnden utsedd styrelse, bestående av tre personer.

Hemmet har ännu (april 1921) ej trätt i verksamhet.

Styrelse.

Lindbergh, N. E., disponent; Petrén, D. A., med. d:r, tf. överinspektör för sinnessjukvården, ordf.; Wedberg, Ebba Ch., fröken.

Tjänstepersonal vid hemmet ännu ej tillsatt.

A.

Stockholms stads arbetsförmedling.

Arbetsförmedlingen.

Huvudkontoret: Regeringsgatan 107, C.; manliga afdelningen rt. 42 15 och 218 23; st. 14 46 och 42 15; kvinnliga afdelningen rt. 40 47 och 212 65; st. 14 47, 14 76 och 40 47; expeditionstid: mantl. avd. 7—4; kvinnl. avd. 9—4; lördagar och helgdagsaftnar stänges kl. 2.

Fackarbetsanvisningar: för måleri- samt bleck- och plåtslageriyrkena: Regeringsgatan 86, C.; rt. och st. 56 64; expeditionstid: bleck- och plåtslagare 8—10, målare 10—3; för bageriyrket: Beridarebansgatan 27, C.; rt. 85 49; st. 50 45; expeditionstid 6—10 f. m. och 1—3 e. m.; för sjömansyrket: Skeppsbron 44, St.; rt. 62 84; st. 27 83; expeditionstid 9—5.

Filialkontoret: Högbergsgatan 37, Sö.; manliga afdelningen rt. och st. 34 83; kvinnliga afdelningen rt. och st. 30 74; expeditionstid: lika med huvudkontoret.

Åren 1732—35 fanns i Stockholm en offentlig arbetsförmedlingsanstalt, det av kungl. maj:t privilegierade adresskontoret, och var all privat platsanskaffning under denna tid förbjuden.

Frågan om en kommunens arbetsförmedlingsanstalt framfördes år 1901 dels i en av föreningen »Studenten och arbetare» till stadsfullmäktige avlåten framställning, vari hemställdes om utredning i saken, dels i en hos fullmäktige samma år väckt motion i ärendet. Den 14 mars 1902 tillsattes en kommitté på fem personer för frågans utredande, varefter den förekom till avgörande vid stadsfullmäktiges sammanträden den 1 och 6 december 1904, varvid i huvudsaklig överensstämmelse med de särskilda kommittörades förslag beslut fattades om upprättandet av Stockholms stads arbetsförmedling, som den 22 september 1905 trädde i verksamhet.

Den 21 december 1910 beslöt stadsfullmäktige att inrätta ett filialkontor å Södermalm, direkt sorterande under huvudkontoret, vars föreståndare således skall övervaka arbetet vid filialten. Kontoret öppnades den 2 maj 1911.

Arbetsförmedlingen, som står under kontroll av staten genom dess arbetsförmedlingsinspektör, har till uppgift att till arbetsgivares och arbetares tjänst förmedla allt slags arbete. Anstalten avser sålunda att förmedla anställning, bland annat, av: yrkesarbetare och läringar inom industri och hantverk, byggnads-, transport-, jordbruks- och grovarbetare, tjänstefolk, handels- och kontorspersonal. Sedan Stockholms läns arbetsförmedling, som tillkom år 1914, förlagt sitt huvudkontor till Stockholm, har med länets arbetsförmedling

viss överenskommelse träffats för att så vitt möjligt förekomma dubbelanmälningar. Denna överenskommelse går i huvudsak ut därpå, att länsanstaltens huvudkontor i Stockholm förmedlar anställning uteslutande inom jordbruk och skogshushållning med binäringar och att för stadens anstalt däremot förbehålles förmedlingen inom övriga näringsgrenar. Arbetsförmedlingen omfattar såväl män som kvinnor.

Anstaltens angelägenheter handhavas av en styrelse, som väljes av stadsfullmäktige och består av en ordförande med en suppleant samt tio ledamöter med sex suppleanter. Av styrelsens ledamöter och suppleanter skola fem ledamöter samt tre suppleanter, därav resp. en kvinna, vara arbetsgivare och fem ledamöter samt tre suppleanter, därav likaledes resp. en kvinna, vara arbetare. Ordföranden och ledamöterna ävensom suppleanterna väljas för två år i sänder. Förslagsrätt tillkommer arbetsgivare och arbetare, som hos stadskollegiet äga föreslå personer, som de anse lämpliga såsom ledamöter eller suppleanter i styrelsen. Det borgarråd, under vars föredragningskyldighet styrelsens arbetsområde faller, äger närvara vid styrelsens sammanträden samt deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. Enahanda befogenhet tillkommer direktören för arbetsförmedlingen. För den årliga revisionen av styrelsens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige två revisorer med lika många suppleanter.

All arbetsförmedling sker i regel avgiftsfritt. Arbetsgivare, ej tillhörande Stockholms kommun, vilka anlita anstalten, skola dock ersätta därav föranledda direkta kostnader. Arbetsförmedlingen fortgår oberoende av arbetsinställelser (strejker eller lockouter). Anstalten upprättar i varje månad en statistisk rapport över sin verksamhet under den föregående månaden. Månadsrapporterna sammanfattas vid årets slut i anstaltens årsredogörelse. Med arbetsförmedlingsanstalterna i Uppsala och Södermanlands län har överenskommelse träffats därom, att Stockholms stad och nämnda län skola utgöra ett särskilt arbetsförmedlingsdistrikt och att Stockholmsanstalten såsom distriktskontor skall, med ledning av från huvudkontoren i Uppsala och Eskilstuna bekomna uppgifter, sammanställa och expediera en för distriktet gemensam veckorapport — distriktslista — över sådana sökande och lediga platser, som kunna lämpa sig för interlokal förmedling. Denna veckorapport utväxlas med andra distriktskontors och insändes till socialstyrelsen, där den inarbetas i den s. k. »riksvakanslistan».

År 1917 togs ett första steg till förmedlings-

arbetets uppdelning på fackarbetsanvisningar. Då inrättades nämligen, efter med representanter för vederbörande arbetsgivare- och arbetareorganisationer förda underhandlingar, en särskild avdelning för måleriyrket. År 1918 öppnades även en avdelning för bleck- och plåtslagare och med ingången av år 1919 ännu en avdelning, avseende bageriyrket. Den 1 april 1920 tillkom dessutom en avdelning för sjömansyrket. Jämlikt kungl. kung. den 30 juni 1916 utgår statsbidrag till denna verksamhetsgren.

Instruktion. Instruktion för styrelsen över Stockholms stads arbetsförmedling, av kungl. maj:t fastställd den 19 mars 1920. Styrelsens arbetsordning för arbetsförmedlingen den 31 juli 1905.

Stat år 1921. Utgifter: 154,400 kr., därav 25,500 kr. för filialkontoret.

Arbetsförmedlingen erhåller understöd av staten för vissa sina kostnader — postporto, abonnemang å rikstelefon, telegram och interurbana telefonsamtal, tryckning av formulär och blanketter etc. ävensom avlöning åt personal, anställd för fackarbetsförmedlingen — vilket anslag i 1921 års stat beräknats till 20,000 kr.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande.

Eriksson, K., försäkringsdirektör.

Ordförandens suppleant.

Junker, S. G., tf. civilassessor.

Arbetsgivarerepresentanter.

*Bergin, J. Wilhelmina, innehavarinna av spegelfabrik.

Cederlund, E. H., f. d. målarmästare.

Hjorth, J. E., direktör.

*Nyström, J. F., skräddarmästare.

*Wällgren, E. Fr., ingenjör.

Arbetarerepresentanter.

*Grönwall, J. K. (Hanna), hembiträde, stadsfullm.

*Hagman, E. O., assistent.

*Kämpe, K. A., byggnadssnickare, stadsfullm.

Nyberg, A. V., maskinarbetare.

Söderström, G. A. E., ombudsman, stadsfullm.

Suppleanter.

Lyberg, H. V., bageriidkare.

*Grafström, f. Boklund, Tyra, föreståndarinna.

*Länder, M. E., grosshandlare, stadsfullm.

Kumlander, K. P., statistikförare.

*Stålander, Helena A. J., bryggeriarbeterska.

*Söderberg, P., ombudsman.

Protokollsförare och sekreterare

(500 kr.; ej å stat).

Järte, O. E. F.

Styrelsens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1920 års förvaltning).

Lund, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm.

Nordgren, F. L., förtroendeman.

Suppleanter:

Berndtson, C. F., chaufför, stadsfullm.

Karlson, E. A., snickarmästare

Huvudkontoret.

Direktör (14).

Gruftman, S.; rt. 42 97; st. 70 20.

Manliga avdelningen.

Förste assistent (10).

Ödmann, B. O.

Andre assistenter (9).

Schön, A. F.; Olsson, B. F.

Assistenter

(2,400 kr.; ej å stat).

Hallberg, J. M. (vid avd. för bageriyrket); Pettersson, K. G. A. (vid avd. för måleri- samt bleck- och plåtslageriyrkena).

Kvinnliga avdelningen.

Första assistent (9).

Wagner, f. Arnoldson, E. Hermione.

Andra assistenter (8).

Hagman, f. de Brun, Gerda C.; Olsson, Sigrid Ch.

Förste vaktmästare (6).

Sabel, K. G.

Andre vaktmästare (4).

Eriksson, C. F.

Dessutom i mån av behov *expeditions-* och *skrivbiträden* samt ett *vaktmästarbiträde* (1).

Filialkontoret.

Direktör.

(Se huvudkontoret.)

Manliga avdelningen.

Förste assistent (10).

Svenson, H. E.

Andre assistent (9).

Hellman, J. A.

Kvinnliga avdelningen.

Första assistent (9).

Lindqvist, f. Rydell, Elin M.

Andra assistent (8).

Richert, f. Hesselius, Gunel S. M.

Vaktmästare (4).

Karlsson, G. H. (tjänstgör tillsvidare å huvudkontoret).

Ra.

Stockholms stads rättshjälpsanstalt.

Rättshjälpsanstalten.

Rådhuset, C; rt. 64 27, 243 00; st. 64 27, 83 30, Kungsh. 47 89; expeditionstid för allmänheten: 9—4 samt dessutom tisdagar (om nästpåföljande dag ej är helgdag) 7—8 e. m.; mottagningstider för kontorets jurister: 9—10,30, 2—3 samt dessutom tisdagar 7—8 e. m.

I en år 1883 väckt motion hemställdes om anslag till avlönande av tvenne fattigsakförare samt om uppdrag åt beredningsutskottet att framlägga förslaget till frågans närmare ordnande. Anslaget beviljades fr. o. m. år 1884. I avvaktan på slutligt ordnande av frågan ställdes medlen till mantalsnämndens förfogande. Nämnden antog fattigsakförare och utfärdade instruktion för dem.

År 1906 väcktes motion om omorganisation av fattigsakförareinstitutionen, vilken motion resulterade i tillsättande av en kommitté för frågans utredning. Denna avgav i slutet av år 1909 sitt betänkande. Den 27 februari 1913 beslöt stadsfullmäktige därefter inrättande av ett stadens rättshjälpskontor under särskild styrelse; kontoret började sin verksamhet den 1 oktober s. å.

I anslutning till den vid 1919 års riksdag genomförda rättsskyddsreformen beslöt stadsfullmäktige den 17 dec. 1919 att ombilda rättshjälpskontoret till en offentlig rättshjälpsanstalt under benämning *Stockholms stads rättshjälpsanstalt*. Sedan kungl. maj:t den 31 dec. 1919 fastställt reglemente för anstalten, trädde densamma i verksamhet den 1 jan. 1920.

Rättshjälpsanstalten har till uppgift att inom Stockholm i rättsliga angelägenheter tillhandagå mindre bemedlade och i sådant avseende, bland annat, lämna råd och upplysningar samt hjälp med upprättande av handlingar, så och biträde vid tvisters biläggande genom förlikning samt vid utförande av talan i rättegång, anhängiggjord vid domstol inom anstaltens verksamhetsområde. Rättshjälpen lämnas kostnadsfritt, dock kan sökande av vad honom genom anstaltens bistånd tillvinnes förpliktas lämna ersättning för erhållen hjälp. Anstalten bör söka åstadkomma förlikning mellan parterna, där sådan lämpligen bör komma till stånd. Framställning om rättegång, som befinnes vara uppenbart ogrundad eller gagnlös, skall avvisas.

Anstalten står under ledning av en styrelse bestående av ordförande och fyra ledamöter. Ordföranden och suppleant för honom förordnas av överståthållarämbetet för fyra år i sänder. Övriga fyra ledamöter jämte två suppleanter för dem utses av stadsfullmäktige för en tid av två år. Anstaltens årliga räkenskaper och förvaltning granskas av tre revisorer, av vilka en utses av överståthållarämbetet och två av stadsfullmäktige, samtliga för en tid av två år. Anstaltens verksamhet utövas under styrelsens överinseende genom en föreståndare med biträde av erforderlig personal. Föreståndaren skall hava avlagt de för utövande av domarbete föreskrivna kunskapsprov samt förvärvat nödig praktisk erfarenhet genom verksamhet vid underdomstol eller å advokatkontor. Föreståndaren må icke innehåva eller utöva annan avlönad allmän eller enskild tjänst eller idka enskild advokatverksamhet. Ej heller må ärende, som inkommit till anstalten, av något dess biträde övertagas som enskilt uppdrag.

Reglemente m. m. Kungl. kung. ang. understöd av statsmedel till offentliga rättshjälpsanstalter den 12 sept. 1919. Reglemente för Stockholms stads rättshjälpsanstalt, fastställt av kungl. maj:t den 31 dec. 1919.

Stat år 1921. Utgifter: 80,954: 18 kr.; inkomster: 86,200 kr. (däruv statsbidrag 40,000 kr.).

Styrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av överståthållarämbetet).

af Ugglas, P. M., frih., revisionssekreterare.

Suppleant för ordföranden

(utsedd av överståthållarämbetet).

von Koch, N. R., hovrättsråd.

Övriga ledamöter.

Heijne, E. W., advokat, stadsfullm.

*Hernblom, A. G., rådman.

Lindhagen, Anna J. J., barnavårdsinspektör, stadsfullm.

*Wiberg, E. A., förtroendeman.

Suppleanter.

*Hasselgren, C. L. L., advokat.

Hagelin, G. L., bokbindarmästare.

Sekreterare.

Silow, S. A. H. (se nedan).

Styrelsens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1920 och 1921 års förvaltning).

Ericson, T., grosshandlare.
Skålander, O. A., bryggeriarbetare, stadsfullm.
Suppleanter:
Grönwall, J. K. (Hanna), hembiträde, stadsfullm.
Björkman, C. A. J., sekreterare hos fastighetsnämnden.

Föreståndare

(arvode 10,000 kr.; ej å stat).

Silow, S. A. H.; mottagningstid: se ovan.

Biträdande jurister

(arvoden 5,000, resp. 4,000 kr.; ej å stat).

Bergendal, E. F.; Branting-Westerståhl, Sonja.

Kontors- och expeditiönsbiträde (8).

Holst, Ingeborg A. M. W.

Extra kontorsbiträden

(1,800 kr.; ej å stat).

Johnson, N. S.; Paul, Amélie S. L.

Extra kontors- och expeditiönsbiträde

(1,800 kr.; ej å stat).

Thorling, Hildur S.

Extra expeditiöns- och skrivbiträden

(1,500 kr.; ej å stat).

Armstrong, Ann-Eva E.; Jacobsson, Gerda A. W.

Dessutom en *extra tjänsteman* samt två *springgossar*.

Ra.

FD.

Stockholms folkskoledirektion (och barnavårdsnämnd)

jämte i samband därmed stående institutioner.

Folkskoledirektionen.

*Fredsgatan 9, C.; rt. 92 07; st. 285 57;
sessionstid: i regel varannan fredag un-
der läseterminerna kl. 3,15 e. m.*

Ända till och med år 1861 skötte var och en av huvudstadens församlingar sitt folkskoleväsende oberoende av de övriga. Församlingen utgjorde ett skoldistrikt. Den 27 september 1861 erhöll emellertid Stockholms stad en särskild stadga angående folkundervisningen. Enligt denna stadga skulle folkskoleväsendet i det stora hela utgöras en detta samhälles gemensamma angelägenhet, vars förvaltning handhades dels av en för samtliga folkskolor tillsatt överstyrelse, dels av de territoriella församlingarnas skolråd. Centralisationen har med bibehållande av detta förvaltnings sätt blivit än fullständigare genomförd fr. o. m. 1904 genom lagarna angående ändrad lydelse av några §§ i förordningen om kyrkostämman, kyrko- och skolråd i Stockholm och angående folkskoleväsendet distriktsdes den 15 maj 1903. Kostnaderna beslutas och utgöras numera på sätt som om kommunalutskulder är stadgat; dock blev från de samtidigt lämnade bestämmelserna om övertagandet å angivna villkor av församlingarnas lokaler för folkskolan undantagen församling, som ej ville ingå på dessa villkor. Undantagsrätten har endast tagits i anspråk av Klara församling; genom avtal mellan Stockholms stad och Klara församling år 1918 har emellertid numera även Klara folkskolas fastighet övergått i stadens ägo.

Efter inrättandet från och med år 1914 av en statens folkskolöverstyrelse, har den kommunala överstyrelsen för folkskolorna i Stockholm till undvikande av namnförväxling erhållit benämningen »Stockholms folkskoledirektion».

Sedan kungl. maj:t genom nådigt brev den 12 september 1919 föreskrivit, att riket från och med den 1 januari 1920 skulle tillsviðare med avseende å inspektion av folkskoleväsendet vara indelat i 52 inspektionsområden, därvid Stockholms stad hänförs till Stockholmstraktens inspektionsområde, samt kungl. maj:t genom nådigt kungörelse den 9 oktober 1914 utfärdat bestämmelser angående inspektion av folkskoleväsendet i stad, som ej deltagar i landsting, har kungl. maj:t på framställning av folkskoledirektionen genom nådigt beslut den 13 februari 1920 medgivit, att Stockholms stad må jämlikt nämnda kungörelse tillsviðare under tio år, räknat från och med den 1 januari 1920, på vissa villkor vara be-

friad från inspektion av sitt folkskoleväsende genom statens folkskolinspektör, dock att denna befrielse icke skall gälla granskningen och vitsordandet av folkskoledirektionens ansökningar om statsbidrag.

Enligt lagen den 14 februari 1920 om ändring av § 3 i lagen den 15 maj 1903 angående folkskoleväsendet i Stockholm skall folkskoledirektionen utgöras, efter stadsfullmäktiges beprövande, av minst nio, högst tjuguen ledamöter. I anledning härav beslöt stadsfullmäktige den 15 mars 1920, att direktionen efter den 1 april 1920 skall utgöras av femton ledamöter. Av dessa utses en av Stockholms stads konsistorium, en, tillika ordförande, av stadskollegiet bland borgarråden, en, tillika vice ordförande, av stadskollegiet bland stadskollegiets övriga ledamöter samt återstående tolv ledamöter av stadsfullmäktige bland stadens vid fullmäktigeval röstberättigade inbyggare, som uppnått tjugufem års ålder. Ledamot i direktionen väljes för en tid av två år och kan återväljas. Konsistorium och stadsfullmäktige kunna och utse suppleanter till det antal, som anses erforderligt. Enligt kungl. kungörelse den 15 december 1905 äger folkskollärarkåren i Stockholm att utse en representant att närvara vid direktionens sammanträden med rättighet att deltaga i överläggningarna, men ej i besluten, och att få till protokollet antecknad avvikande mening. Lärarkårens representant får dock ej deltaga i behandlingen av frågor rörande lärares skiljande från tjänsten eller extra lärares entledigande. Enligt § 50 av kungl. stadgan för fortsättningsskolan den 16 sept. 1918 äga fortsättningsskolans lärare likaledes utse en representant att närvara vid direktionens sammanträden med samma befogenhet vid behandling av ärenden rörande fortsättningsskolan som folkskollärarkårens representant i fråga om folkskoleärenden.

Folkskoledirektionen åligger, enligt den av kungl. maj:t den 19 mars 1920 fastställda instruktionen, att handhåva huvudstadens folkskoleväsen i överensstämmelse med gällande författningar ävensom övriga undervisningsväsendet rörande angelägenheter, vilkas värd av stadskollegiet å direktionen överlämnas.

I överensstämmelse med fortsättningsskolestadgans föreskrifter fungerar folkskoledirektionen som styrelse för de obligatoriska fortsättnings- och ersättningsskolor, som inrättats i Stockholm fr. o. m. höstterminen 1920 (se sid. 201).

Folkskoledirektionen handhaver dessutom förvaltningen och ledningen av de högre folkskolor, som jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 16 juni 1919 från och med höstterminen nämnda år inrättats i Stockholm, och för vilka kungl. maj:t den 6 febr. 1920 fastställt reglemente (se vidare sid. 197).

För den årliga granskningen av direktionens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige fem revisorer.

Direktionen äger (enligt lagen den 29 juni 1908 om ändring av § 4 i lagen ang. folkskoleväsendet i Stockholm) att åt särskilda inom densamma utsedda nämnder, envar bestående av minst fem personer, överlämna att å dess vägnar fatta beslut i vissa ärenden. Av denna rätt har direktionen med avseende å folkskoleärenden icke begagnat sig i annan mån än att en ekonominämnd blivit utsedd. Ekonominämnden äger besluta ang. tillämpning av gällande lönerglementen i vissa fall, upplåtelse av skolkokaler samt vissa ärenden av ekonomisk natur. För år 1921 har direktionen dessutom uppdragit åt ekonominämnden att handlägga de ärenden ang. barnbespisningen, som tidigare varit överlämnade åt särskilda delegerade. I övrigt förbereder nämnden ekonomiärenden, som skola prövas av folkskoledirektionen.

Vidare har direktionen inom sig utsett sex delegerade för undervisningsärenden och tre delegerade för skolhusärenden (med två suppleanter). (Rörande den för barnavårdsärenden utsedda nämnden se nedan.)

Dessutom utser direktionen årligen kassaförvaltare jämte ställföreträdare för denne samt ombud att närvara vid lärarprov.

I varje territoriell kyrkoförsamling i Stockholm skall finnas ett skolråd. Församlingens kyrkoherde är ordförande i skolrådet. Ledamöter i skolrådet väljas till lämpligt antal, dock icke understigande fem, av församlingen å kyrkostämman för två år i sänder. Även kvinna är valbar. Skolrådet väljer inom sig för varje år en vice ordförande.

Församlings skolråd har till uppgift att genom framställningar till direktionen m. m. söka främja folkskoleväsendets utveckling såväl inom staden i dess helhet som särskilt inom församlingen. Skolrådet avgiver utlåtande vid tillsättande av överlärarbefattningar och ordinarie lärarbefattningar, utfärdar, efter vederbörande överlärares hörande, tjänstgöringsbetyg åt lärare samt skall av folkskoledirektionen höras i fråga om ny- eller ombyggnad av skolhus i församlingen m. m.

Direktionen är tillika barnavårdsnämnd i Stockholm. Med stöd av § 2 i lagen den 13 juni 1902 ang. uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn, sådan denna § lyder genom lag den 25 juni 1909, har direktionen uppdragit handläggningen av i nämnda lag avsedda ärenden åt en särskild nämnd (barnavårdsnämnd i inskränkt bemär-

kelse). Denna nämnd fullgör jämväl de i lagen om barn utom äktenskap den 14 juni 1917 barnavårdsnämnd givna ålliganden. Vissa barnavårdsärenden skola dock handläggas av direktionen in pleno. Ang. direktionens verksamhet som barnavårdsnämnd se sid. 212.

Författningar m. m. K. förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 nov. 1863 med senare ändringar (se under Kyrkliga institutioner, avd. 5). Lag angående folkskoleväsendet i Stockholm den 15 maj 1903 med ändringar den 7 juli 1905, den 29 juni 1908, den 25 juni 1917, den 16 sept. 1918 och den 14 febr. 1920. K. stadgan ang. folkundervisningen i Stockholm den 8 nov. 1901 med ändringar den 15 dec. 1905, 27 okt. 1911, 21 nov. 1913, 9 okt. 1914, 4 febr. 1916 och 16 maj 1919. K. stadgan ang. fortsättningskolan den 16 sept. 1918. K. stadgan ang. högre folkskolor den 16 sept. 1918 med ändring den 30 juni 1920. K. instruktionen för folkskoledirektionen den 19 mars 1920 med ändring den 5 nov. 1920. Reglemente för Stockholms stads folkskolor den 28 april 1903 med ändringar den 8 dec. 1911 och 31 maj 1919. Reglemente för Stockholms högre folkskolor, fastställt av kungl. maj:t den 6 febr. 1920. Reglemente för Stockholms fortsättningsskolor, fastställt av skolöverstyrelsen den 5 mars 1921. Bestämmelser angående handhavandet av den med anslag av stadens medel anordnade barnbespisningen vid Stockholms folkskolor, antagna av stadsfullmäktige den 29 december 1915. Lag ang. uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn den 13 juni 1902 med ändringar den 25 juni 1909, 6 juni 1919 och 23 april 1920. Lag ang. barn utom äktenskap den 14 juni 1917 med ändring den 11 juni 1920 jämte i samband därmed utfärdade författningar.

Stat år 1921. Utgifter: 13,068,000 kr.; inkomster: 3,042,600 kr. (därav statsbidrag 2,774,000 kr.).

Folkskoledirektionens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, O. E., borgarråd, stadsfullm.; rt. 156 45; st. 231 16; träffas å direktionens lokal fredagar 2—3 samt övriga söckendagar 10—11.

Vice ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Carlsson, B. A., förste aktuarie, stadsfullm.

Övriga ledamöter

(valda en av Stockholms stads konsistorium, se nedan, och övriga av stadsfullmäktige).

*Almén, Gunhild F., lärarinna.

Grade, A., rektor.

Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M., fru, stadsfullm.

Lindbäck, C. V., postexpeditör, stadsfullm.

FD.

- *Lindhagen, Anna J. J., barnavårdsinspektör, stadsfullm.
 *Lindhagen, L. T., kyrkoherde (vald av konsistorium).
 *Magnuson, P. K., förgyllare, stadsfullm.
 *Molin, E. W., justitieråd.
 Nordström, A., byggnadsingenjör.
 *Quint, Stina, redaktör.
 *Sjöström, Chr., kontorschef, stadsfullm.
 Ström, O. F., redaktör, stadsfullm.
 Widerström, Karolina O., prakt. läkare.

Suppleant

(vald av konsistorium).

- *Lindskog, H. J., kyrkoherde.

Lärarkårens vid folkskolorna representant.

Jönsson, Maria G.

Suppleant: Wallerius, L.*Lärarkårens vid fortsättningsskolorna representant.*

Granath, E. V. K.

Suppleant: Nyblom, A.**Folkskoledirektionens nämnder och delegerade.****Ekonominämnd.**

Carlsson, B. A.; Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M.; Larsson, O. E., ordf.; Magnuson, P. K.; Nordström, A.

Delegerade för undervisningsärenden.

Grade, A.; Larsson, O. E., ordf.; Lindhagen, L. T.; Magnuson, P. K.; Sjöström, Chr.; Widerström, Karolina O.

Delegerade för skolhusärenden.

Larsson, O. E., ordf.; Sjöström, Chr.; Nordström, A.

Suppleanter: Carlsson, B. A.; Magnuson, P. K.**Ombud att närvara vid lärarprov.**

Lindhagen, L. T.; Quint, Stina.

Suppleanter: Carlsson, B. A.; Grade, A.; Widerström, Karolina O.**Kassaförvaltare.**

Larsson, O. E.

Suppleant: Robach, E. C.**Barnavårdsnämnden.**

(Se vidare sid. 212.)

Ordförande.

Molin, E. W., justitieråd.

Övriga ledamöter.

Lindhagen, L. T. (självskr. ss. konsistorii repr.); Almén, Gunhild F.; Lindhagen, Anna J. J.; Quint, Stina.

Folkskoledirektionens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1920 års förvaltning).

Ekman, V. R., direktör, stadsfullm.

Forssberg, E. V., direktör.

Hedenstierna, C. A. O. H., revisor vid stadens revisionskontor.

Jansson, W. A. W., ingenjör.

Wallin, J. A., transportmästare, stadsfullm.

Folkskoledirektionens expedition.

Fredsgatan 9, C.; rt. 92 07; st. 285 57; expeditionstid: 10—12 samt 1—3, under juni—augusti 10—2.

Instruktion. Instruktion för kamreraren hos Stockholms folkskoledirektion, antagen av direktionen den 25 febr. 1914.

Stat år 1921. Utgifter: 147,100 kr.; inkomster: 4,000 kr.

Kamrerare (15)

(tillika föredragande i ekonomiärenden).

Robach, E. C.; rt. 29 30; st. 89 92; träffas 2—3, under juni—augusti 1—2.

Sekreterare för folkskoleärenden (3,000 kr.; ej å stat).

Österberg, B. A. E.; rt. 92 07; st. 240 61; träffas i regel 2,30—3,30.

Bokhållare (13).

Gustafson, J. A. Th., tjf. (se drätselnämndens kammarkontor), tjf. tillfällig vikarie.

Redogörare (9).

Brunius, Augusta Ch.; rt. 69 52; st. 46 14.

Kassör

(2,400 kr.; ej å stat).

Barklund, Astrid M. E., tf. (se nedan); rt. 92 07; st. 9 26; kassan hålles öppen 10—12 samt 1—3, under juni—augusti 10—2.

Registrator (7).

Wallander, Karin J. M.

Statistiskt biträde (7).

Andersson, Agnes Ch.

Kontorsbiträden (5).

Barklund, Astrid M. E., tjf. (se ovan), tjf. Magnusson, A. Torborg (se nedan); Gehlin, Märta A. J.; Lenander, E. V. (Ella).

Skrivbiträde (4).

Magnusson, A. Torborg, tjf. (se ovan), tjf. Morberg, Signe.

Byggnadsinspektör

(4,000 kr.; ej å stat).

Sjösteen, B. F. O.; st. 150 69; träffas å folkskole-direktionens lokal i regel måndagar 9—11 samt onsdagar 1—3.

Värmeledningsinspektör

(700 kr.; ej å stat).

Dahlgren, W.; rt. 12 84; st. 61 50 (kontoret, Strömsborg, C.).

Förste vaktmästare (6)

(nuv. innehavaren kvarstår å övergångsstat).
Nilsson, J.

Vaktmästare (4).

Lindeborg, E. L.

Dessutom *extra* biträden.

Inspektionen över folkskolorna.

Fredsgatan 9, C.; expeditionstider: se nedan förste och andre folkskolinspektörerna.

Vid övervakandet av folkskolornas verksamhet biträdes direktionen av vissa tjänstemän.

Förste folkskolinspektören utövar närmast under direktionen den pedagogiska ledningen av och uppsikten över stadens folkskolor. Han skall vara närvarande vid direktionens och barnavårdsnämndens sammanträden och äger att deltaga i överläggningarna, men icke i besluten. Vid sidan av förste folkskolinspektören finnes även en andre folkskolinspektör, som skall närvara vid direktionens sammanträden med uppgift att förbereda företrädesvis frågor av administrativ och ekonomisk natur. Assistenten biträder förste folkskolinspektören med nödiga utredningar och särskilt i handläggning av ärenden rörande fortsättningsskolorna och högre folkskolorna. Slöjdinspektören och slöjdinspektрисen åligger att utöva tillsyn över undervisningen i slöjd och övervaka, att denna bedrivs enligt de grunder, direktionen fastställt. Inspektion över skolköksundervisningen tillkommer skolköksinspektрисen, som också biträder med ordnande av barnbispisningen. Gymnastikinspektörerna åligger: att genom besök i skolorna taga noggrann kännedom om gymnastikundervisningens skötande i dessa samt lämna lärare och lärarinnor nödiga råd och upplysningar, att genom föredrag inför lärarpersonalen och undervisningskurser befordra de gymnastiska övningarnas ändamålsenliga bedrivande samt att med uppmärksamhet följa de ordnade lekövningar, som vid skolorna förekomma m. m.

Instruktioner m. m. K. brev ang. inspektionen av folkskoleväsendet i Stockholm den 13 febr. 1920. Instruktioner den 25 nov. 1910 för förste och andre folkskolinspektören samt den 14 dec. 1903 för slöjdinspektören, slöjdinspektрисen, gymnastikinspektören och exercisinspektören. (Instruktionerna äro f. n. under omarbetning.)

Stat år 1921. Utgifter: 49,320 kr.

Förste folkskolinspektör (0)

(dessutom personligt lönetillägg 2,000 kr.).

Nordlund, K., fil. d:r (förordn. t. o. m. ^{31/7} 1923); rt. 22 78; st. 198 86; träffas måndagar och fredagar 2—3 och onsdagar 10—11.

Andre folkskolinspektör (16).

Jonsson, J. A.; rt. 218 39; st. 89 93; träffas tisdagar och fredagar 1—2 och onsdagar 10—11.

Assistent

(7,000 kr.; ej å stat).

Lidman, C., överlärare (se nedan sid. 209), stadsfullm.; rt. 219 69; st. 280 32; träffas måndagar och fredagar 2—3 samt onsdagar 10—11.

Slöjdinspektör

(lön som folkskollärare, dessutom tilläggs-lön 2,200 kr. samt rätt till ett ålderstillägg).

Bergh, G.; träffas i regel å folkskole-direktionens expedition alla arbetsdagar 11—12, st. 150 69, och därjämte å exp., Klara folkskola, Klara södra kyrkogata 13 & 15, C., st. 193 07, onsdagar 2—3 samt i slöjdalen, Storkyrkoförs:s folkskola, Svartmangatan 22, St., st. 142 70, fredagar 1,30—3.

Slöjdinspektрис

(lön som folkskollärarinna, dessutom tilläggs-lön 1,000 kr. samt rätt till ett ålderstillägg).

Blomberg, Fanny E.; st. 215 37; träffas i bostaden Banérgatan 31, Ö.Dj., onsdagar 2—3 och lördagar 11—1.

Skolköksinspektрис (10)

(dessutom personligt lönetillägg 600 kr.).

Bergström, Gertrud K. A.; st. 239 82; träffas å direktionens lokal onsdagar 2,30—3,30 och fredagar 3—4.

Gymnastikinspektрис (10).

Falk, Elin; st. 161 10; träffas i bostaden Narvavägen 30, Ö.Dj., tisdagar och fredagar 2—3.

Gymnastikinspektör

(2,000 kr.; ej å stat).

Littorin, B. E., major; rt. 213 70; st. 150 07; träffas i bostaden, Nybrogatan 45, Ö., måndagar och torsdagar 6—6,30.

Folkskolans läkarvård.

För undersökning av barn vid Stockholms folkskolor antagas av direktionen medelst förordnande tillsvidare läkare för allmänna undersökningar (skolläkare); och böra dessa läkare helst vara boende var och en inom den församling, för vars skola han är anställd. Dessutom antages nödigt antal specialister för undersökning av sjukdomar i öron, näsa, svalg och ögon, ävensom för underlivssjukdomar hos flickorna, varjämte särskild läkare är anställd för biträde

FD.

med den psykiska vården av de i hjälpklasserna intagna barnen ävensom för verkställande av nödiga undersökningar för intagning i hjälpklasser.

Skolläkare åligger bl. a. att vara närvarande vid barnens inskrivning vid läsårets början, att undersöka nyinskrivna barn, varvid de klena barn, som anses under sin skoltid böra årligen undersökas, å matrikelbladen betecknas genom ordet »läkarekontroll», att varje läsår undersöka dessa barn samt i övrigt de barn, som till honom hänvisas av skolans överlärare, att undersöka barn, som äro föreslagna att sändas till skollovskoloni, att hålla mottagningar i skolan för att meddela föreskrifter rörande de barn, som av överläraren till honom hänvisas för lindrigare invärtes sjukdom, att vid inträffad smittosam sjukdom giva nödiga föreskrifter till hindrande av smittas spridande samt att ägna noggrann uppmärksamhet åt skolans hygieniska anordningar.

Varje av direktionen för undersökning av barn i stadens folkskolor antagen läkare är skyldig att till direktionen före februari månads utgång lämna skriftlig redogörelse för sin verksamhet under det sist förlutna året samt därvid göra de framställningar och anvisningar, vartill hans arbete kunnat giva anledning. Fr. o. m. år 1906 erhålla folkskolebarnen även fri läkarbehandling i skolan, utom i akuta sjukdomsfall. Det åligger därför vederbörande läkare att hålla särskild mottagning i skolans lokal — i de större skolorna en gång i veckan — för att meddela de föreskrifter och den övriga läkarbehandling, som kan vara av nöden.

Numera äro dessutom anställda två skolsköterskor dels för att biträda vid läkarnas skolundersökningar, dels för att genom besök i barnens hem etc. medverka till och övervaka, att läkarnas ordinationer följas.

Slutligen finnas vid folkskolorna inrättade en klinik för talrubbingar, en ortopedisk klinik samt sex tandkliniker (se nedan).

Instruktioner. Provisoriska bestämmelser ang. skolläkares åligganden av den 12 juni 1912. Instruktion för skolsköterska, antagen av folkskolektionen den 14 febr. 1919.

Ävlöningar m. m. Skolläkare: inalles 36,500 kr.

Stat år 1921. Utgifter: 47,200 kr. (Beträffande tandkliniker se nedan.)

Läkare.

Scholander, C. Th. (Storkyrkoförs.); t. Storaängen 61.

Zander, E. W. (Klara förs.); rt. 92 06; st. 147 84.

Spangenberg, K. G. V. (Kungsholms förs.); rt. 87 16; st. 183 00.

Blumenthal, G. M. (Adolf Fredriks, Gustav Vasa och Matteus förs.); rt. 729 68; st. Östern. 34 56.

Billqvist, O. G. (Jakobs och Johannes förs.); rt. 729 08; st. 196 30.

Nordgren, R. E. (Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars förs.); rt. 39 84; st. 73 36.

Sundell, C. (Katarina och Sofia förs.); rt. 40 19; st. 30 40.

Nylin, E. W. A. (Maria förs.); rt. 10 68.

Kinberg-von Sneidern, f. Rosenbaum, Julia (Brännkyrka förs.: Liljeholmens och Blommensbergs distrikt); rt. 25 01; st. 231 47.

Hulting, C. G. (Brännkyrka förs.: Enske och Älvsjö distrikt); rt. 168 88; st. Söder 4 09.

Peyron, J. A. (Bromma förs.); rt. 60 77; st. Östern. 29 92.

Lönborg, Fr. U. (för ögonsjukdomar); rt. 31 63; st. 70 24.

Klingspor, S. W. (Storkyrko-, Klara, Jakobs och Johannes, Engelbrekts, Hedvig Eleonora, Oscars samt Brännkyrka förs.); rt. 730 83; st. 97 97. (för sjukdomar i öron, näsa och svalgl.)

Hægström, A. E. (Kungsh., Ad. Fredr., Gustav Vasa, Matteus och Bromma förs.); rt. 145 29; st. Östern. 14 68.

Stangenberg, A. E. (Katarina, Sofia och Maria förs.); rt. 14 63; st. 88 08.

Wester-Hallberg, M. (Malin) (för underlivssjukdomar hos flickorna); rt. 66 03; st. 234 42.

Tamm, A. Alfild (för undersökningar vid intagning i hjälpklasserna); rt. 86 04; st. Östern. 41 32.

Skolsköterskor

(2,000 kr.; ej å stat).

Gjörloff, Hedvig (för Katarina och Sofia förs. folkskolor); **Albertsson,** Dagmar A. (för Liljeholmens och Blommensbergs överlärdistrikt).

Klinik för talrubbingar vid Stockholms folkskolor.

För att söka lindra och bota talrubbingar hos barnen vid Stockholms folkskolor öppnades vårterminen 1914 på enskilt initiativ en klinik å Norrmalm, till vilken sedermera upplåtits lokal inom Klara folkskola. Höstterminen 1917 utvidgades kliniken med en filial för södra stadsdelarna, vilken erhöill lokal i Katarina norra folkskola. Då kliniken visat sig fylla ett stadigvarande behov, har densamma fr. o. m. år 1920 erhållit en fast organisation samt inordnats under folkskolektionen.

Behandlingen vid kliniken pågår under läse-terminerna vid kliniken å Norrmalm måndagar och fredagar kl. 1,15—3 samt vid kliniken å Södermalm tisdagar och torsdagar kl. 1,15—2,45.

Föreståndare

(arvode 1,000 kr.; ej å stat).

Tamm, A. Alfild (se ovan).

Dessutom 2 biträden.

Ortopedisk klinik vid Stockholms folkskolor.

Från och med år 1920 är försöksvis upprättad en ortopedisk klinik vid folkskolorna, dels för att omhänderhava de undersökningar, vilka

erfordras för hänvisning till hållningsgymnastik, dels för att i övrigt ombesörja undersökningar av sjukdomar eller missbildningar i rörelseorganen, vilka kunna föranleda hänvisning till särskild klinisk behandling.

Kliniken hålles under läseterminerna öppen i Adolf Fredriks folkskola första och tredje onsdagarna i varje månad samt i Sofia folkskola andra onsdagen i varje månad.

Föreståndare

(arvode 1,500 kr.; ej å stat).

Asplund, E. G.

Dessutom en *assistent*.

Folkskolornas tandkliniker.

Genom stadsfullmäktiges beslut den 20 dec. 1906 anslagos 6,200 kr. för anordnande under år 1907 av en försökstandklinik vid Stockholms folkskolor (i Engelbrekts folkskola). Sedermera hava medel anslagits för inrättande av nya kliniker, fr. o. m. vårterminen 1911 i Katarina norra folkskola, fr. o. m. höstterminen 1913 i Adolf Fredriks folkskola samt fr. o. m. vårterminen 1920 i Kungsholmens, Enskede och Örby folkskolor, varjämte verksamheten i övrigt skall utvidgas i syfte att successivt utsträcka den konservativa tandbehandlingen till barn från samtliga folkskolor.

Instruktion. Bestämmelser rörande Stockholms folkskolors tandkliniker, antagna av folkskoledirektionen den 14 juni 1918.

Stat år 1921. Utgifter: 101,400 kr.

Föreståndare för tandklinikerna

(1,200 kr.; ej å stat).

Hammarlund, H. A. F. (se nedan).

Engelbrekts tandklinik.

Engelbrekts folkskola, Valhallavägen 63, Ö.; st. 293 95; kliniktid: 8—1.

Tandläkare (13).

Lundberg, f. von Schulzenheim, E. A. J. E. (Nonny), föreståndare; Stene, N. A.; Erikson, Märta.

Adolf Fredriks tandklinik.

Adolf Fredriks folkskola, Tegnérsgatan 44, Va.; st. 293 96; kliniktid: 8—1.

Tandläkare (13).

Dahlén, G. S., föreståndare; Wannberg, K. L. J.

Katarina tandklinik.

Katarina norra folkskola, Tjärhovsgatan 15, Sö.; st. 304 94; kliniktid: 8—1.

Tandläkare (13).

Hammarlund, H. A. F., föreståndare (se ovan); Mårtensson, Agnes; Norén, A. Emelie H.

Kungsholms tandklinik.

Kungsholms folkskola, Mariebergsgatan 34, C.; st. Kungsh. 52 60; kliniktid: 8—1.

Tandläkare (13).

Fischer, E. W., föreståndare; Steenhoff-Noreen, Fanny H. L.

Enskede tandklinik.

Enskede folkskola, Enskede; t. Enskede 9 02; kliniktid: 8—1.

Tandläkare (13).

Wadensten, Gullborg L.

Örby tandklinik.

Örby folkskola, Älvsjö; kliniktid: 8—1.

Tandläkare (13).

Isacsson, f. Aronson, Agda K. S.

Dessutom vid samtliga kliniker inalles 12 biträden.

Stockholms högre folkskolor.

Som en självständigt organiserad överbyggnad på folkskolan inrättades fr. o. m. höstterminen 1919 högre folkskolor, för vilka reglemente fastställdes av kungl. maj:t den 6 febr. 1920 och undervisningsplaner godkändes av skolöverstyrelsen den 12 aug. 1920. Dessa högre folkskolor äro av följande typer, nämligen högre folkskola för allmänt medborgerlig bildning med 4 årsklasser och byggd på folkskolans sjätte klass, högre folkskola för kvinnlig utbildning med 3 årsklasser och byggd på avslutad folkskola, högre folkskola för handelsundervisning, fördelad på två linjer, nämligen en tvåspråkig linje med 3 årsklasser och byggd på folkskolans sjätte klass samt en enspråkig linje med 2 årsklasser, byggd på avslutad folkskola, samt slutligen högre folkskola för teknisk utbildning med 2 årsklasser och byggd på avslutad folkskola. De två förstnämnda skolorna äro av allmän och de två senare av yrkesbestämd karaktär. Antalet avdelningar inom de högre folkskolorna är vårterminen 1921 41, av vilka 24 tillhöra första, 16 andra och 1 tredje årsklassen. Höstterminen 1921 beräknas tillkomma ytterligare 14 avdelningar. Beträffande de olika avdelningarnas förläggning se nedan under de särskilda skolorna. Lärjunteantalet vårterminen 1921 utgör inalles 1,190.

Enligt reglementet för Stockholms högre folkskolor, skola dessa skolor stå under förvaltning och ledning av folkskoledirektionen, som för den närmare vården och ledningen av skolorna utser särskilda skolstyrelser, en för varje skola. Sådan styrelse skall bestå av, förutom tjänstgörande rektor, fyra ledamöter, vilka jämte fyra suppleanter utses av folkskoledirektionen för en

FD. tid av två år. Nuvarande ledamöter och suppleanter äro valda för tiden t. o. m. den 31 dec. 1921.

Författningar. K. stadgan ang. högre folkskolor den 16 sept. 1918, med ändring den 30 juni 1920. Reglemente för Stockholms högre folkskolor, fastställt av kungl. maj:t den 6 febr. 1920. Lönereglemente ang. ämneslärare med full tjänstgöring vid Stockholms högre folkskolor, antaget av stadsfullmäktige den 7 april 1920.

Stat år 1921. Utgifter: 559,850 kr.; inkomster: 146,000 kr. (statsbidrag).

Avlöningar. Rektorer. 4 rektorer, en vid vardera av de högre folkskolorna, förutom avlöning såsom ordinarie ämneslärare tilläggslön: vid högre folkskolan för allmänt medborgerlig bildning 1,800 kr., vid högre folkskolan för handelsundervisning 2,500 kr., vid högre folkskolan för teknisk utbildning 1,500 kr. och vid högre folkskolan för kvinnlig utbildning 1,500 kr.

Ordinarie ämneslärare. 16 ordinarie ämneslärare, därav 9 manliga och 7 kvinnliga: vid yrkesbestämd högre folkskola och högre folkskola för allmänt medborgerlig bildning 4,800 kr. för manlig och 3,850 kr. för kvinnlig lärare; vid annan allmän högre folkskola 4,500 kr. för manlig och 3,600 kr. för kvinnlig lärare. Härtill komma tre älderstillägg, var ett 400 kr. för manlig och 400 kr. för kvinnlig lärare. E.o.lärarpersonal, tillsammans: 212,000 kr.

Skolläkare, tillsammans: 3,000 kr.

Högre folkskolan för allmänt medborgerlig bildning.

Högre folkskolan för allmänt medborgerlig bildning omfattar vårterminen 1921 8 avdelningar, av vilka 2 äro förlagda till var och en av Kungsholmens, Adolf Fredriks, Sofia och Enskede folkskolor. Antalet elever utgör tillsammans 271.

Styrelse.

Skolans rektor (se nedan); **Bergman**, Signe V. U., bankkassör; **Fähræus**, G. R., rektor, ordf.; **Grade**, A., rektor; **Jönsson**, J. A., andre folkskolinspektör, vice ordf.

Suppleanter: **Jönsson**, Maria G., folkskollärarinna; **Lindhagen**, Anna J. J., barnavårdsinspektör, stadsfullm.; **Ottelin**, O., lektor; **Ström**, O. F., redaktör, stadsfullm.

Rektor.

Öije, E. J. V.; träffas å rektorsexpeditionen, Skånegatan 117, Sö. (rum D. IV: 21), st. Söder 4773, måndagar 2—3 och torsdagar 9—10.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare	2
Ord. lärarinnor	2
E. o. lärare	3
E. o. lärarinnor	2
Timlärare i läs- och skrivämnen	4
Timlärare i övningsämnen	35

S:a lärare och lärarinnor 48

Högre folkskolan för handelsundervisning.

Högre folkskolan för handelsundervisning omfattar vårterminen 1921 inalles 21 avdelningar, av vilka 8 äro förlagda till Klara, 5 till Matteus, 6 till Sofia och 2 till Maria folkskola. Sammanlagda antalet elever är 592.

Styrelse.

Skolans rektor (se nedan); **Holmblad**, D., grosshandlare, ordf.; **Nyberg**, J., lektor vid handelshögsolan; **Sjöström**, Chr., kontorschef, stadsfullm.; **Wetterlind**, J. A., grosshandlare, vice ordf.

Suppleanter: **Ameln**, Chr. G., grosshandlare; **Andrén**, J. C., specerihandlare; **Grade**, A., rektor; **Månsson**, Gertrud K., fröken, stadsfullm.

Rektor.

Ehlin, E. E.; träffas å rektorsexpeditionen, Klara södra kyrkogata 15, C., st. 284 20, måndagar 3—4 och torsdagar 2—3.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare	5
Ord. lärarinnor	3
E. o. lärare	11
E. o. lärarinnor	4
Timlärare i läs- och skrivämnen	24
Timlärare i övningsämnen	11

S:a lärare och lärarinnor 58

Högre folkskolan för teknisk utbildning.

Högre folkskolan för teknisk utbildning omfattar vårterminen 1921 6 avdelningar, av vilka 3 äro förlagda till Engelbrekts och 3 till Maria folkskola. Antalet elever utgör tillsammans 158.

Styrelse.

Skolans rektor (se nedan); **Graham**, P. S., ingenjör, ordf.; **Hultman**, G. H., civilingenjör, stadsfullm.; **Höggqvist**, B. H. F., fabrikör; **Magnusson**, P. K., förgyllare, stadsfullm., vice ordf.

Suppleanter: **Almström**, K. W., disponent; **Carlson**, O. B., direktör; **Fridenburg**, R. A., verkmästare; **Sjöström**, Chr., kontorschef, stadsfullm.

Rektor.

Pehrson, A. T.; träffas å rektorsexpeditionen, Valhallavägen 63, Ö. st. 284 14, tisdagar och torsdagar 10,10—10,45 samt å överlärarexpeditionen i Maria folkskola, Ringvägen 23, Sö., st. 302 10, tisdagar 1,45—2 och torsdagar 2,45—3,15.

Lärare.

Ord. lärare	2
E. o. lärare	4
Timlärare i läs- och skrivämnen	8
Timlärare i övningsämnen	13

S:a lärare 27

Högre folkskolan för kvinnlig utbildning.

Högre folkskolan för kvinnlig utbildning omfattar vårterminen 1921 6 avdelningar, av vilka 3 äro förlagda till Adolf Fredriks och 3 till Katarina norra folkskola. Antalet elever utgör inalles 169.

Styrelse.

Skolans rektor (se nedan); **Gustafson**, f. Pettersson, Ruth V. M., fru, stadsfullm.; **Ramstedt**, Eva J. A., lektor, vice ordf.; **Schager**, H. Ingeborg S., skolkökslärarinna; **Widerström**, Karolina O., prakt. läkare, ordf.

Suppleanter: **Bergstrand**, Anna-Brita, lärarinna; **Lindley**, f. Jonsson, Elin J., fru, stadsfullm.; **Quint**, Stina, redaktör; **Östlund**, f. Lundgren, Agda M., fru.

Rektor.

Aspman, Maria E.; träffas å rektorsexpeditionen, Västmannagatan 19 (uppgång E), *Va.*, måndagar 10—11 samt onsdagar och fredagar 9,15—10,15.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärarinnor	2
E. o. lärarinnor	3
Timlärare i läs- och skrivämnen	7
Timlärare i övningsämnena	23

Så lärarinnor 34

Församlingarnas folkskolor.

Hela staden utgör ett skoldistrikt. Varje territoriell församling utgör ett skolområde. Dessutom finnas av Stockholms stad helt eller delvis bekostade folkskolor vid barnavårdsnämndens barnhem nr 4 i Spånga församling i Stockholms län samt vid Stockholms stadsmissions barnhem vid Bostorp i Gryts och Hultings församlingar i Södermanlands län. Genom kungl. brev d. 6 juni 1914 har skolan vid Sättra barnkoloni ställts under folkskoledirektionens uppsikt och ledning.

Varje skolområde utgör ett eller flera överlärardistrikt. Överläraren har närmaste ansvaret för undervisningen vid folkskolan inom sitt distrikt. I de skolhus, där överläraren icke har sin huvudexpedition, äro för ordningens övervakande av folkskolinspektören på överlärares förslag tillsatta tillsyningslärare. Överläraren är alltid lärare vid folkskolorna och förordnas efter skolrådets hörande av direktionen för en tid av högst fem år. Till överlärare kan numera även kvinna förordnas. Överläraren och de vid skolorna i hans distrikt tjänstgörande lärare och lärarinnor utgöra distriktets lärarkollegium, i vilket överläraren är ordförande. Varje lärarkollegium utser inom sig ett ombud för varje helt eller påbörjat

tiotal av ledamöternas antal. Dessa ombud jämte överlärarna utgöra tillsammans lärarkårens ombuds-församling, som minst en gång varje år på kallelse av direktionens ordförande sammanträder med direktionens och skolrådets ledamöter samt folkskolinspektörerna för överläggning om frågor angående folkskoleväsendet.

Folkskolan i Stockholm omfattar sju årsklasser. Såsom överbyggnad på dem finnes en folkskolans högre avdelning, omfattande en årsklass. Lärjungarna i varje klass fördelas i parallellavdelningar, vilka undervisas var för sig av särskilda därtill utsedda klasslärare eller klasslärarinnor. Lärjungeantalet i varje avdelning bör i klasserna 1—2 av folkskolan ej överstiga trettio samt i folkskolans övriga klasser och dess högre avdelning icke uppgå till mer än fyrtio. I årsklasserna 1—3 och, då så anses fördelaktigt, även i årsklassen 4 av folkskolan bildas blandade avdelningar av gossar och flickor. I övrigt bildas särskilda goss- och särskilda flickavdelningar; dock må undantagsvis blandade avdelningar anordnas även i folkskolans högre klasser och i dess högre avdelning. Vid indelningen iakttages i övrigt, att avdelningslärare (avdelningslärarinna) i regel behåller samma avdelning klass efter klass. Antalet undervisningsavdelningar vid Stockholms folkskolor uppgår vårterminen 1921 till inalles 1,064 med tillsammans 32,160 skolbarn.

Beträffande de högre folkskolorna se ovan, sid. 197, och beträffande fortsättnings- och ersättningskolorna se nedan, sid. 201.

Hjälpklasser för psykiskt efterblivna barn inrättades år 1905. I dessa avdelningar undervisas företrädesvis barn, som varit i skolan minst två terminer utan att hava gjort några märkbara framsteg; undervisningen pågår högst fyra timmar om dagen och till lärarinnor utses sådana, som själva önska komma i fråga och kunna anses lämpliga.

För enskilda barn, som på grund av sjuklighet eller lyte icke lämpligen kunna tillgodogöra sig vanlig klassundervisning, anordnas genom direktionens försorg särskild undervisning. Ett antal med lungtuberkulos behäftade skolbarn åtnjuta undervisning i för ändamålet särskilt anrättade friluftsavdelningar (f. n. vid Enggelbrekts och Midsommarkransens folkskolor). En särskild klass för synsvaga barn finnes anordnad i Adolf Fredriks folkskola.

Bespisning av fattiga skolbarn på församlingars, donationers och enskildas bekostnad har sedan länge förekommit i folkskolan. Tills år 1909 har den dock i regel omfattat blott mid-dagsspisning. Genom anslag dels av stadsfullmäktige, dels av församlingarna samt med andra medel har därefter även frukostbespisning kunnat anordnas. Stadsfullmäktige hava den 29 december 1915 fastställt nya bestämmelser ang. bespisningen, enligt vilka det tillkommer direktionen att anordna bespisningen och utöva ledningen av densamma i dess helhet. Avgörandet

FD.

av vilka barn äro i behov av skolbespisning, tillkommer lokala kommittéer, en för varje överlärardistrikt, bestående av ordförande utsedd av folkskoleledningen, en medlem utsedd av skolrådet, företrädesvis bland skolbarnens målsmän, en medlem utsedd av fattigvårdsstyrelsen i församlingen, en medlem utsedd av den eller de arbetsstugestyrelser, som hava sin verksamhet inom överlärardistriktet, folkskolans överlärare samt en lärare eller lärarinna utsedd av skolans lärarkollegium. För lokalkommittéerna har av direktionen fastställts instruktion den 30 maj 1916.

Undervisning i huslig ekonomi började meddelas första gången 1889, då ett försök gjordes i Storkyrkoförsamlingens folkskola i samband med tillagning av mat åt fattiga skolbarn. Följande år gjordes liknande försök i Hedvig Eleonora och Maria församlingar. Utgifterna bestredos av församlingarna och enskilda. Verksamheten utvecklades raskt och flera församlingar inrättade särskilda skolkök. År 1899 utfärdade direktionen ett »reglemente för Stockholms folkskolors skolkök». Lärarinnornas avlöning bekostas av direktionen, som emellertid erhåller statsbidrag därtill. I undervisningen deltaga flickor ur sjätte till och med åttonde klasserna samt från en del hjälpklasser.

Under 1860-talet anlades tvenne skolträdgårdar för Maria och Katarina församlingars skolor; dessas verksamhet nedlades emellertid åter på 1870-talet, och först 1907 kom åter en skolträdgård till stånd, men då i större skala och mer planmässigt ordnad, och våren 1910 tillkom ytterligare en. Den förra, södra trädgården, är belägen vid Stora Blecktornet och den senare, norra trädgården, vid Solnavägen. Trädgårdarna, som skötas av barnen under lärares ledning, leverera årligen tusentals exemplar av växter för undervisningen i skolorna. Vid sidan av det praktiska arbetet meddelas ungefär en timme i veckan teoretisk undervisning i trädgårdsskötsel. I södra trädgården har uppförts ett växthus, från vilket även under den kallare årstiden tillhandahållas blommande växter för teckningsundervisningen i folkskolorna. I växthuset odlas även krukväxter, som vid lämplig storlek kostnadsfritt eller mot ringa avgift utdelas till folkskolebarnen. Skolträdgårdar finnas även vid flera skolor såväl i den egentliga staden som i Brännkyrka och Bromma församlingar.

I de flesta skolhusen finnas rymliga och väl inredda gymnastiksal, i vilka barnen erhålla undervisning 2 å 3 gånger i veckan. Gymnastikskor tillhandahållas genom direktionens försorg. Övningarna ledas i allmänhet av vederbörande lärare och lärarinnor. Till hjälp vid gymnastikundervisningen äro emellertid anställda 13 fackutbildade gymnastiklärarinnor. Vid skolorna äro anställda särskilda lekledare för att ordna barnens friluftsspel; materiel för lekarna anskaffas genom direktionens försorg, och lekplatser hava upplåtits i parker i skilda delar av staden. I de flesta av skolhusen i den

egentliga staden äro inrättade skolbad, och beredes därjämte ett stort antal barn tillfälle till sjöbad och simövningar i Stockholms stads sim- och badinrättning (se sid. 74).

Med anslag av stadsfullmäktige anordnar folkskoleledningen undervisning i instrumental-musik vid skolor, till vilka instrument blivit på enskild väg anskaffade.

År 1907 grundlades lärarbibliotek vid de olika folkskolorna. Dessa bibliotek, till vilka stadsfullmäktige för år 1921 anslagit 9,100 kr., äro i allmänhet inrymda i de skolhus, där överlärarna hava sina expeditioner, och uppdelade i en referensavdelning med uppslagsböcker för studier på platsen och en låneavdelning för hemlån. Biblioteken omfattade den 31 dec. 1920 inalles 15,460 band. För lärarnas fortbildning anordnas årligen med stadsfullmäktiges understöd sammanhängande föreläsningkurser (jfr sid. 292) och utdelas kommunala resestipendier. Dessutom beredes varje år tillfälle för sex lärare att deltaga i de av centralförbundet för nykterhetsundervisning anordnade sommarkurserna i alkohologi och hälsolära.

Vid skolorna finnas lärjungebibliotek, till vilka stadsfullmäktige för år 1921 anslagit 21,800 kr. Deras sammanlagda bokantal uppgick den 31 dec. 1920 till 55,842 band. För de särskilda bibliotekens bokbestånd den 31 dec. 1920 redogöres nedan under de olika skolorna. Genom anordnande under vintern av s. k. »läs-aftnar» i skolorna har man berett barnen tillfälle till mer ostörd läxläsning.

Reglemente m. m. Reglemente för Stockholms stads folkskolor den 28 april 1903 med ändringar den 8 dec. 1911 och 31 maj 1919. Instruktion för överlärare den 7 mars 1911. Löne-reglemente ang. lärarpersonalen i läs- och skriväm-nena vid Stockholms folkskolor, antaget av stadsfullmäktige den 23 dec. 1918. Löne-reglemente ang. lärare i övningsämnena samt i fortsättnings- och ersättningsskolan vid Stockholms folkskolor, antaget av stadsfullmäktige den 23 dec. 1918. Avlö-ningsbestämmelser för småskollärarinnor vid Stockholms folkskolor i Brännkyrka och Bromma församlingar, antagna av stadsfullmäktige den 23 dec. 1918. Reglemente för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. den 31 dec. 1919. Reglemente ang. tilläggs-pension för ordinarie lärare och lärarinnor vid Stockholms folkskolor den 1 juni 1906 med ändring den 26 april 1915. Reglemente ang. pension för fast anställda övningslärare vid Stockholms folkskolor den 23 febr. 1914.

Stat år 1921. För folkskolorna: utgifter 7,486,846¹⁾ kr., inkomster 2,621,000 (däruv 2,581,000 kr. statsbidrag); för folkskolelokaler: utgifter 3,847,756:24 kr. (däruv 900,000 kr. till ny- och ombyggnader), inkomster 127,000 kr.

¹⁾ I denna summa äro medräknade utgifterna för läkarvården 47,200 kr. och tandklinikerna 101,400 kr. (se ovan).

Avlöningar m. m. Lärarpersonalen vid folkskolorna ingick icke i 1911 års lönereglering, vilket däremot var fallet beträffande vaktbetjäning m. m. vid folkskolelokalerna. För lärarpersonalen har löneroglering fastställt av stadsfullmäktige den 23 dec. 1918.

Överlärare. 19 överlärare: förutom avlöning såsom ordinarie folkskollärare tilläggs-lön: 11 överlärare 2,200 kr.; 8 överlärare 1,200 kr. och fri bostad; var och en av dessa 19 dessutom rätt till ett ålderstillägg å 400 kr.

Ordinarie lärare och lärarinnor i läs- och skrivämnen. Storkyrkoförsamlingen: 4 lärare, 14 lärarinnor. Klara församling: 5 lärare, 17 lärarinnor. Kungsholms församling: 24 lärare, 104 lärarinnor. Adolf Fredriks församling: 15 lärare, 63 lärarinnor. Gustav Vasa församling: 8 lärare, 26 lärarinnor. Matteus församling: 11 lärare, 43 lärarinnor. Jakobs församling: 5 lärare, 18 lärarinnor. Johannes församling: 8 lärare, 36 lärarinnor. Engelbrekts församling: 12 lärare, 46 lärarinnor. Hedvig Eleonora församling: 3 lärare, 16 lärarinnor. Oscars församling: 6 lärare, 22 lärarinnor. Katarina församling: 23 lärare, 93 lärarinnor. Sofia församling: 15 lärare, 55 lärarinnor. Maria församling: 30 lärare, 115 lärarinnor. Brännkyrka församling: 32 lärare, 86 lärarinnor samt 24 småskollärarinnor. Bromma församling: 10 lärare, 20 lärarinnor och 7 småskollärarinnor. — Varje lärare 3,500 kr., varje lärarinna 2,900 kr. Dessutom rätt till tre ålderstillägg, vardera å 500 kr., åt varje ordinarie lärare och tre ålderstillägg, vardera å 300 kr., åt varje ordinarie lärarinna. Varje småskollärarinnas 2,200 kr. med rätt till tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kr.

E. o. lärare och lärarinnor i läs- och skrivämnen, tillsammans: 230,000 kr.

Ordinarie lärare och lärarinnor i övningsämnen. 46 lärarinnor i kvinnlig slöjd 2,300 kr., 17 lärare i teckning var och en 2,500 kr., 15 lärare i sång var och en 2,500 kr., 38 lärarinnor i huslig ekonomi var och en 2,460 kr. jämte fri middag under arbetsdagarna (40 kr.). Samtliga övningslärare äga dessutom rätt till tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kr.

E. o. och biträdande lärare och lärarinnor i övningsämnen. E. o. lärarinnor i kvinnlig slöjd, tillsammans: 42,000 kr. Biträde vid undervisningen i kvinnlig slöjd: 7,000 kr. E. o. lärare i teckning, tillsammans: 6,600 kr. E. o. lärare i sång, tillsammans: 4,400 kr. E. o. lärarinnor i huslig ekonomi, tillsammans: 22,500 kr.

Lärare och lärarinnor i metall-, trä- och pappslöjd, tillsammans: 102,000 kr. Lärarinnor i gymnastik, tillsammans: 38,400 kr. (därav till modifierad gymnastik 12,400 kr.). Lekledare, tillsammans: 13,000 kr.

Extra undervisning: 47,500 kr. Undervisning i kvinnlig hygien: 600 kr.

Sekreterarna i skolråden avlönas av de olika församlingarna med växlande belopp. Bibliotekarierna avlönas med arvoden olika i de olika skolorna.

Vaktbetjäning m. m. 25 vaktmästare¹⁾: avlöning i lönegrupp 6 (utom en, som kvarstår å äldre stat). 13 värmeledningsskötare²⁾: avlöning i lönegrupp 6. 17 baderskor: avlöning i lönegrupp 2. En extra baderska (för samtliga skolor): 800 kr. Dessutom anslag av växlande belopp till biträden åt vaktmästare och värmeledningsskötare (eldare) samt till portvaktstjänstgöring.

Fortsättnings- och ersättnings-skolorna.

Från och med höstterminen 1920 hava jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 1 mars 1920 upprättats obligatoriska fortsättnings-skolor i enlighet med bestämmelserna i kungl. stadgan ang. fortsättningskolan den 16 sept. 1918.

Kursen i fortsättningskolan skall i Stockholm omfatta högst 440 undervisningstimmar, fördelade på två år med omkring 30 veckor årligen och med 6 å 7 timmar i veckan. Undervisningen i de särskilda skolavdelningarna är dels och företrädesvis av yrkesbestämd karaktär och avsedd att giva förberedande yrkesutbildning åt sådana elever, som hava anställning i eller ämna ägna sig åt visst yrke, dels av allmän karaktär och inriktad på meddelandet av fortsatt allmänutbildning. I överensstämmelse härmed äro tillsvidare upprättade följande utbildningslinjer:

För gossar: fortsättningsskola för 1) järnmanufaktur 2) träindustri 3) elektroteknik 4) grafisk industri 5) handel 6) allmän utbildning; för flickor: fortsättningsskola för 1) husligt arbete 2) sömnadsarbete 3) handel 4) allmän utbildning.

Antalet lärjungar utgör vårterminen 1921 tillsammans 1,778, därav i de yrkesbestämda fortsättningsskolorna 1,333 och i de allmänna 445. Lärjungarna äro fördelade på 74 avdelningar, förlagda till de särskilda folkskolorna (se nedan).³⁾

För de lärjungar, som vid skolålderns slut erhållit tillstånd att avgå från folkskolan, men som på grund av bristande fattningsförmåga eller av annan orsak ej kunnat inhämta hela folkskolekursen, hava från och med höstterminen 1920 upprättats obligatoriska ersättnings-skolor enligt i fortsättningsskolestadgan givna före-

¹⁾ Av dessa äro 7 vaktmästare vid Brännkyrka och Bromma folkskolor tillika värmeledningsskötare.

²⁾ Därav en gemensam för samtliga skolor.

³⁾ Fördelningen av fortsättningsskolornas elever på folkskolorna har bestämts med hänsyn till lämpligheten av de särskilda utbildningslinjernas gruppering på vissa skolor, ej med hänsyn till antalet fortsättningsskolpliktiga inom varje skolas område.

FD. skrifter. Antalet lärjungar utgör vårterminen 1921 tillsammans 74, fördelade på 4 avdelningar.

Författningar. K. stadgan ang. fortsättningskolan den 16 sept. 1918. Reglemente för Stockholms fortsättningskolor, fastställt av skolöverstyrelsen den 3 mars 1921. Ang. lönerreglemente se ovan.

Avlöningar. Lärare och lärarinnor vid fortsättnings- och ersättningskolorna, tillsammans: 216,000 kr. (Avlöningarna utgå i form av timsättning.)

Storkyrkoförsamlingens folkskola.

Storkyrkoförsamlingens folkskola räknar vårterminen 1921 inalles 19 undervisningsavdelningar med 533 skolbarn. Skolan är fördelad på två skolbyggnader, den ena vid Svartmangatan 22, *St.*, med 14 klassrum, den andra vid Skärgårdsgatan 6, *St.*, med 7 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1920 2,424 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 807 band.

Församlingens skoloråd.

Stortorget 1, *St.*

Widner, N., past. prim., kyrkoherde, självskr. ordf.; **Brandel**, R. A., komminister; ***Creutz**, J. W., assursändirektör; **Hellström**, L. G., grosshandlare; **Henriksson**, P., boktryckare; ***Johansson**, B. G., roteman; **Lund**, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm., vice ordf.; ***Malmgren**, O. W., grosshandlare, kassör; ***Thurnell**, K. J. A. J:son, stuvareförmän.

Sekreterare.

Gyllensvärd, G. V.; st. Söder 3 08.

Lokalkommitté för barnbespisningen.

Karlsson, L. V., överlärare, ordf.; **Malmgren**, O. W., grosshandlare (sk.)¹⁾; **Axelsson**, Lilly M., fröken (f.); **Schifström**, Mathilda E., f. d. folkskollärarinna (a.); **Svensson**, Ingrid, folkskollärarinna (l.).

Suppleanter: **Brandel**, R. A., komminister (sk.); **Eriksson**, C. R., järnhandlare (f.); **Brandel**, f. Jernberg, Gerda E., fru (a.); **Jungmarker**, Milly, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Karlsson, L. V.; st. 142 70; träffas å exp. Svartmangatan 22, *St.*, alla undervisningsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1,45—2,15 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	4
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	13
Lärare i övningsämnen	3
Lärarinnor i övningsämnen	7

Så lärare och lärarinnor 27

¹⁾ sk. = vald av skolorådet; f. = vald av fattigvårdsstyrelse; a. = vald av arbetsstugestyrelse; l. = vald av lärarkollegium,

Bibliotekarie.

Jungmarker, Milly.

Vaktmästare (6).

Jansson, V. E.

Dessutom fyra *städerskor* och en *baderska* (2).

Klara församlings folkskola.

Klara församlings folkskola räknar vårterminen 1921 inalles 21 undervisningsavdelningar med 650 skolbarn. Skolan är inrymd i nya skolhuset vid Klara södra kyrkogata 13 & 15, *C.*, och innehåller 30 klassrum förutom ett antal rum för speciella skoländamål ävensom gymnastiksal, badavdelning och skolkök samt bostadslägenhet för överlärare, vaktmästare och värmeledningskötare. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1920 2,778 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 984 band.

Till Klara folkskola äro vidare förlagda 3 avdelningar av fortsättningskolan med tillsammans 85 elever.

I skolhuset äro dessutom inrymda 8 avdelningar av den högre folkskolan (se ovan).

Församlingens skoloråd.

Klara östra kyrkogata 8, *C.*

Bokander, H. G. E., kyrkoherde, självskr. ordf.; **Ehlin**, E. E., rektor; ***Magnusson**, A. E., byggmästare, stadsfullm., vice ordf. och kassör; ***Ståhlberg**, J. A. A., zinketsare; ***Törnberg**, A. O. O:son, signalreparatör, stadsfullm.; **Widerström**, Karolina O., prakt. läkare; en vakant.

Sekreterare.

Romare, P. B.; st. Österm. 10 57.

Lokalkommitté för barnbespisningen.

Lindskog, F., överlärare, ordf.; **Ståhlberg**, J. A. A., zinketsare (sk.); **Thulin**, E. L., handlande (f.); **Hellstenius**, f. Skogman, Minna, fru (a.); **Granlund**, f. Wallis, J. K. M. (Hanna), folkskollärarinna (l.).

Suppleanter: **Linde**, A., tf. överkonstapel (sk.); **Carlsson**, C. A., maskinist (f.); **Pege-low**, f. Hedlund, Emma, fru (a.); **Lindevall**, Gurli P., folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Lindskog, F.; st. 193 07; träffas å exp. Klara södra kyrkogata 13 & 15, *C.*, alla undervisningsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1,45—2,15 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	5
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	17
Lärare i övningsämnen	1
Lärarinnor i övningsämnen	5

Så lärare och lärarinnor 28

Bibliotekarie.

Granlund, f. Wallis, J. K. M. (Hanna).

Vaktmästare (6).

Andersson, K. W.

Dessutom en *värmeledningsskötare* (6) och en *baderska* (2).**Kungsholms församlings folkskola.**

Kungsholms församlings folkskola räknar vårterminen 1921 inalles 129 undervisningsavdelningar med tillsammans 4,014 skolbarn. Skolan är fördelad på två skolbyggnader, den ena vid Mariebergsgatan 34, C., med 88 klassrum, den andra vid Hantverkaregatan 17, C., med 12 klassrum. Dessutom finnas vid Kungsholmsgatan 92, C., två skolkök och en bespisningsanstalt. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1920 4,739 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,168 band.

Vid Kungsholmens folkskola finnas vidare 8 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 198 elever.

Till skolan äro dessutom förlagda 2 avdelningar av den högre folkskolan (se ovan).

Församlingens skolråd.

Parmmåtaregatan 3, C.

Larsson, C. V., kyrkoherde, självskr. ordf.;
 *Davidson, J. A. L., komminister, vice ordf.;
 *Eén, O. B. L., verkställare; Hermansson, K. T. E., lödare; *Holm, J. A., metallarbetare; Karlsson, A. F., järnarbetare; Larsson, J. A. C., förman; Seedoff, A. M. A., fabriksförvaltare, kassör; *Åström, A. E., undervisningsråd.
Suppleanter: *Thurberg, G. O., järnarbetare; *Magnusson, E. J. S., metallarbetare; Eriksson, B. K. J., ombudsman; Lagerqvist, A. V., faktor.

Sekreterare.

Eckerström, I. J. B. A. A. E.; st. 235 26.

Lokalkommitté för barnbespisningen.

Olsson, J., överlärare, ordf.; Larsson, J. A. C., förman (sk.); Olsson, N. M., skomakeriiddare (f.); Fristedt, J. Maria, folkskollärarinna (a.); Romulus, Anna E., folkskollärarinna (l.).

Suppleanter: Jansson, K. Elida W., folkskollärarinna (sk.); Karlsson, A. F., järnarbetare (f.); Sjöholm, Svea, prokurist (a); Skoglund, Gerda F., folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Olsson, J.; st. Kungsh. 304; träffas å exp. Mariebergsgatan 34, n. b., C., alla läsdagar 7,30—8,30 f. m. alla läsdagar utom onsdagar 5,45—6,15 e. m. samt måndagar och torsdagar 1—3 e. m., st. 193 04, och därjämte å exp. Hantverkaregatan 17, C., onsdagar 11,30—11,40 f. m. samt lördagar 1—1,30 e. m., st. 107 06,

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	24
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	104
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	3
Lärare i övningsämnen	4
Lärarinnor i övningsämnen	18

S:a lärare och lärarinnor 153

Bibliotekarie.

Florman, Elisabet. K.

Vaktmästare (6).

Zallhagen, K. E.

Dessutom en *värmeledningsskötare* (6), två *biträden* och två *baderskor* (2).**Adolf Fredriks församlings folkskola.**

Adolf Fredriks församlings folkskola är uppdelad på två skolhusbyggnader, en vid Tegnérgatan 44—46, Va., och en vid Saltmåtaregatan 2, Va.

Folkskolhuset vid Tegnérgatan 44—46 har 65 klassrum, skolhuset vid Saltmåtaregatan 2¹) 12 klassrum. Skolan räknar vårterminen 1921 inalles 74 undervisningsavdelningar med tillsammans 2,329 skolbarn. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1920 4,057 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 877 band.

Vid Adolf Fredriks folkskola finnas vidare 9 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 239 elever.

I skolhuset äro dessutom inrymda 5 avdelningar av den högre folkskolan (se ovan).

Församlingens skolråd.

Kammakaregatan 30, Va.

Hasselrot, C. R., kyrkoherde, självskr. ordf.; Asplund, Olga H., folkskollärarinna; *Gagner, H. Marie-Louise Ch., seminarielektor; Granberg, K. G., bokbindare; *Johannesson, E. A. V., justerare; *Rosenberg, J. O., f. d. professor, vice ordf.; *Rudner, A. E., möbelsnickare; Sterner, J. L., överlärare; Svensson, F. L., prakt. läkare.

Kassör.

Grönfors, G. B. V., direktör.

Sekreterare.

Ljungman, C. J. D.; rt. 29 90.

Lokalkommitté för barnbespisningen.

Sterner, J. L., överlärare, ordf.; Rudner, A. E., möbelsnickare (sk.); Boström, Clara G., fröken (f.); Blomquist, Augusta L., fröken (a.); Österberg, Ebba K. E., folkskollärarinna (l.).

Suppleanter: Gagner, H. Marie-Louise Ch., seminarielektor (sk.); Carlsson, C. G., fabrikör (f.); Israelsson, Anna M., slöjdlärarinna (a.); Brenner, Ester, folkskollärarinna (l.).

¹) Detta skolhus är sedan oktober 1917 upplåtet till provisoriska bostäder åt husvilla.

FD.

Överlärare.

Sterner, J. L.; träffas å exp. Tegnérsgatan 44-46, *Va.*, st. 169 14, alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. ävensom måndagar och torsdagar 1,45—2,15 e. m. samt å exp. Saltmätaregatan 2, *Va.*, st. 169 16, lördagar kl. 12 middagen.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 14
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 61
E. o. lärare i läs- och skrivämnen 1
Lärare i övningsämnen 6
Lärarinnor i övningsämnen 14

S:a lärare och lärarinnor 96

*Bibliotekarie.***Locander, Cecilia K.***Vaktmästare.*

Gustafson, E. G. (6) (vid Tegnérsgatan); **Forsling, Gustava** (lön 1,100 kr., bostad, värme och lyse) (vid Saltmätaregatan).

Dessutom en *värmeledningsskötare* (6), en *eldare* och en *baderska* (2).

Gustav Vasa församlings folkskola.

Gustav Vasa församlings folkskola, Karlbergsvägen 34, *Va.*, räknar vårterminen 1921 35 skolavdelningar med tillsammans 1,138 barn, därav 9 avdelningar undervisas på eftermiddagen efter 12,30 eller 1,15. Skolhuset har 26 klassrum. Den 31 dec. 1920 funnos i skolbiblioteket 2,352 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 961 band.

Till Gustav Vasa folkskola äro vidare förlagda 3 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 51 elever.

*Församlingens skolråd.*Västmannagatan 63, *Va.*

Hallberg, H. E., kyrkoherde, självskr. ordf.;
***Dalström, J. J.**, f. d. överlärare; ***Enqvist, C. E.**, postvaktmästare; **Francke, Cecilia**, folkskollärarinna; ***Hallström, K. L. F.**, snickare; **Köpper, E. H.**, ciselör; **Lundberg, G. H.**, grosshandlare, vice ordf.; **Löfgren, A.**, sekreterare; ***Rudberg, T. A.**, lektor.

*Kassör.***Enell, H. G. O.**, apotekare.*Sekreterare.***Falkenberg, A. C. M.**, frih.; st. 193 00.*Lokalkommitté för barnbispisningen.*

Andrén, O., överlärare, ordf.; **Hallström, K. L. F.**, snickare (sk.); **Feght, J. P.**, bruksägare (f.); **Rydberg, Olga A.**, föreståndarinna (a.); **Salling, Hildur J.**, folkskollärarinna (1.).

Suppleanter: **Löfgren, A.**, sekreterare (sk.); **Fjällbäck-Holmgren, Karin H.**, fru, stadsfullm. (f.); **Heimbürger, f. Hildebrand, Elin M. Ch.**, fru (a.); **Hansson, Hulda E.**, folkskollärarinna (1.).

Överlärare.

Andrén, O.; st. 193 03; träffas å skolans exp. Karlbergsvägen 34, *Va.*, varje läsdag 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1,45—2,15 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 8
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen m. m. 26
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen 2
Lärare i övningsämnen 6
Lärarinnor i övningsämnen 10

S:a lärare och lärarinnor 52

*Bibliotekarie.***Eriksson, S. Konkordia.***Vaktmästare* (6).**Pettersson, E. V.**Dessutom en *värmeledningsskötare* (6).*Matteus församlings folkskola.*

Matteus församlings folkskola räknar vårterminen 1921 inalles 54 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,706 skolbarn. Skolan är belägen vid Norrtullsgatan 18, *Va.*, och har 49 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1920 3,548 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 918 band.

Vid Matteus folkskola finnas vidare 2 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 51 elever.

I skolhuset äro dessutom inrymda 5 avdelningar av den högre folkskolan (se ovan).

*Församlingens skolråd.*Västmannagatan 92, *Va.*

Berglund, A. A. T., kyrkoherde, självskr. ordf.;
***Ahlberg, K. J.**, direktör; **Carli, E. J.**, överlärare, vice ordf.; **Danielsson, T. Hj.**, möbelsnickare, stadsfullm.; ***Ferm, A. V.**, snickare; ***Forsell, J. A. Sson**, expeditiönsförare, kassör; **Skogh, J. B.**, kommunalarbetare.

Suppleanter: **Norén, G. E.**, läroverksadjunkt; **Eriksson, E. G.**, pianoarbetare; ***Wollert, E. A.**, förrådsförmän; ***Kampf, A. F.**, snickare; ***Larsson, E. A.**, chaufför; **Ahlin, Hj.**, förrådsföreltare.

*Sekreterare.***Edman, P. V.**; rt. 155 82.*Lokalkommitté för barnbispisningen.*

Carli, E. J., överlärare, ordf.; **Jacobson, T. A.**, intendent (sk.); **Sandberg, H. T.**, f. d. bokauktionskommissarie (f.); **Möller, Esther M.**, arbetsstugeföreståndarinna (a.); **Morath, Maria K.**, folkskollärarinna (1.).

Suppleanter: **Forsell, J. A. Sson**, expeditiönsförare (sk.); **Svensson, K. F. I.**, verkställare (f.); **Sjöman, E. F.**, grosshandlare (a.); **Källström, A.**, folkskollärare (1.).

Överlärare.

Carli, E. J.; st. 180 51; träffas å exp. Norrtullsgatan 18 n. b., *Va.*, varje läsdag 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1,45—2,15 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen . . . 11
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen . . . 42
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen . . . 3
Lärarinnor i övningsämnen . . . 8

S:a lärare och lärarinnor 64

Bibliotekarie.

Almin, f. Pettersson, A. Wilhelmina.

Vaktmästare (6).

Strömbäck, T. G.

Dessutom en värmeledningsskötare (6) och en baderska (2).

Jakobs och Johannes församlingars folkskola.

Jakobs och Johannes församlingars gemensamma folkskola räknar vårterminen 1921 inalles 65 undervisningsavdelningar med tillsammans 2,119 skolbarn. Skolan är fördelad på fyra skolbyggnader, en vid Brunnsgatan 11, *C.*, med 18 klassrum, en vid Roslagsgatan 53, *Va.*, med 28 klassrum, en vid Ynglingagatan, *Va.*, med 12 klassrum och en å Skeppsholmen, *Ö.Dj.*, med 1 klassrum. Tre avdelningar undervisas i skolhuset Valhallavägen 63, *Ö.* Skolbiblioteket i Johannes folkskola omfattade den 31 dec. 1920 2,885 band och det höstterminen 1915 inrättade biblioteket vid Jakobs folkskola den 31 dec. 1920 1,182 band. Johannes folkskolas lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,029 band och Jakobs 628 band.

Till Johannes folkskola äro vidare förlagda 2 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 56 elever.

Jakobs församlings folkskola.*Församlingens skolråd.*

Jakobsgatan 4, *C.*

Hammarsten, F., kyrkoherde, självskr. ordf.; ***Bäckström, J. W.**, grosshandlare, vice ordf.; ***Hedin, Clara C. H.**, fröken; **Jonsson, G. A.**, pastoratsadjunkt; **Lindmark, C. A.**, skomakarmästare, stadsfullm.; **Sebardt, Elisabeth**, fröken; ***Sjögren, J. O.**, direktör.

Kassör.

Sjöberg, A. Th., grosshandlare.

Sekreterare.

Afzelius, A. C. A.; t. Brevik 77.

Lokalkommitté för barnbespisningen.

FD.

Wassberg, A., överlärare, ordf.; **Sjögren, A.**, direktör (sk.); **Brandt, J. T. I.**, f. d. kapten (Jak. f.); **Lignell, E.**, komminister (Joh. f.); **Edén, L. A.**, f. d. överlärare (a.); **Andersson, Sofia V.**, folkskollärarinna (l.).

Suppleanter: **Johansson, K.**, möbelsnickare (sk.); **Vigren, O. R.**, mek. arbetare (Jak. f.); **Lindberg, A. W.**, kamrerare (Joh. f.); **Smerling, Eva V.**, fröken (a.); **Johnsson, Augusta**, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Wassberg, A.; st. 193 06; träffas å exp. Roslagsgatan 53, n. b., *Va.*, alla läsdag 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1,45—2,15 e. m. och i skolhuset vid Brunnsgatan 11, *C.*, st. 169 15, fredagar kl. 1,45 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen . . . 5
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen . . . 17
E. o. lärarinna i läs- och skrivämnen . . . 1
Lärare i övningsämnen . . . 1
Lärarinna i övningsämnen . . . 1

S:a lärare och lärarinnor 25

Bibliotekarie.

Andersson, Emelie K.

Johannes församlings folkskola.*Församlingens skolråd.*

Kammakaregatan 12, *Va.*

Öhman, K., kyrkoherde, självskr. ordf.; ***Alfvén, K. A.**, prakt. läkare; ***Hjorth, J. E.**, direktör, vice ordf.; **Johansson, K.**, möbelsnickare; **Lignell, E.**, komminister; ***Nilsson, M. G.**, möbelsnickare; **Wassberg, A.**, överlärare.

Suppleanter: **Edsman, J. E.**, pastorsadjunkt; **Eklund, K.**, tjänsteman; ***Kruse, Ellen C. Ch.**, skolföreståndarinna; ***Lindgren, K. J. O.** son, snickare; ***Nyblom, A.**, folkskollärare; **Söhr, O.**, vaktmästare.

Kassör.

Bellström, N. E. G., banktjänsteman.

Sekreterare.

Engellau, I.; rt. 97 49.

Lokalkommitté för barnbespisningen

Samma kommitté som för Jakobs förs. folkskola (se ovan).

Överlärare.

Wassberg, A. (se Jakobs förs. folkskola).

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen . . . 8
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen . . . 36
E. o. lärare i läs- och skrivämnen . . . 2
E. o. lärarinna i läs- och skrivämnen . . . 1
Lärarinnor i övningsämnen . . . 8

S:a lärare och lärarinnor 55

FD.

Bibliotekarie.

Risenius, Anna V.

Vaktmästare (6).

Ek, N. A. (Johannes folkskola); Söhr, O. (Jakobs folkskola).

Dessutom en värmeledningsskötare (6), en eldare, tretton stüderskor och en baderska (2).

Engelbrekts församlings folkskolor.

Engelbrekts församling har två folkskolor, se nedan.

Församlingens skolråd.

Östermalmsgatan 67, Ö.

Lindhagen, L. T., kyrkoherde, självskr. ordf.; Berg, J. Hj., undervisningsråd, vice ordf., kassör; *Branzell, A., överlärare; *Carlsson, J. A., måleriarbetare; *Engström, Lilly A., f. d. lärarinna; Lindblom, K. A., rektor; Westermark, F. J. E., f. d. professor.

Suppleanter: Fagerström, J., verkställare; *Jansson, E. J. (Emy), folkskollärarinna; *Andersson, E. V., förrädmästare stadsfullm.; *Gunnarsson, f. Hoppe, Laila S. E., lärarinna; Berg, Hildegund K. E., lärarinna; Lundmark, C. T., handlande.

Sekreterare.

Åkerman, G. A.; rt. 105 94.

Lokalkommitté för barnbespisningen.

Branzell, A., överlärare, ordf.; Engström, Lilly A., f. d. lärarinna (sk.); von Hermansson, Anna K., fröken (f.); Afzelius, S. Harriet K. M., fröken (a.); Lundberg, Hildegard J., folkskollärarinna (l.).

Suppleanter: Lind, N. G. C., bokhållare (sk.); Johansson, A., verkställare (f.); Svedelius, Ewa H. Ch., fröken (a.); Swensson, f. Jepson, Sigrid M., folkskollärarinna (l.).

1. Folkskolan vid Valhallavägen.

Folkskolan räknar vårterminen 1921 inalles 49 undervisningsavdelningar med 1,319 skolbarn. Skolan är belägen vid Valhallavägen 63, Ö., och har 60 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1920 3,295 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 927 band.

Vid Engelbrekts folkskola finnas vidare 2 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 47 elever.

I skolhuset äro dessutom inrymda 3 avdelningar av den högre folkskolan (se ovan).

Överlärare.

Branzell, A.; st. 110 29; träffas å exp. Valhallavägen 63, Ö., alla läsdagar 7,45—8,30 f. m., måndagar och torsdagar 1,45—2,15 e. m. samt tisdagar i skolan vid Värtan 12,45—1,15 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	10
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	38
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	3
Lärare i övningsämnen	5
Lärarinnor i övningsämnen	8

S:a lärare och lärarinnor 64

Bibliotekarie.

Hellgren, Myrtil.

Vaktmästare (6).

Hagberg, A. S.

Dessutom en värmeledningsskötare (6), en eldare, en portvakt och en baderska (2).

2. Folkskolan vid Värtan.

Folkskolan vid Värtan räknar vårterminen 1921 inalles 14 undervisningsavdelningar med 392 skolbarn. Skolan är belägen i Hjorthagen och har 11 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1920 1,063 band. Lärarbiblioteket omfattade vid samma tid 490 band.

Överlärare.

Branzell, A.; st. 68 13; träffas å exp. tisdagar 12,45—1,15 e. m. Övriga mottagningstider, se ovan.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	2
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	12
Lärare i övningsämnen	2
Lärarinnor i övningsämnen	3

S:a lärare och lärarinnor 19

Bibliotekarie.

Swensson, f. Jepson, Sigrid M.

Vaktmästare (6)

(dessutom ersättning såsom eldare 200 kr.).

Åström, P.

Dessutom en baderska (2).

Hedvig Eleonora och Oscars församlingars folkskolor.

Hedvig Eleonora och Oscars församlingar hava tillsammans en gemensam folkskola. Denna skola är uppdelad på tre skolbyggnader, den ena vid Linnégatan 54, Ö.Dj., som ligger inom Oscars församling, den andra vid Linnégatan 37, Ö.Dj., som ligger inom Hedvig Eleonora församling, och den tredje å Djurgården, tillhörande Oscars församling.

Folkskolhusen räknar vårterminen 1921 inalles 50 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,393 skolbarn. Skolhuset vid Linnégatan 54 har 31 klassrum; skolhuset vid Linnégatan 37 har 13 klassrum och Djurgårdens skolhus 7 klassrum. Hedvig Eleonora och Oscars försam-

lingars skolbibliotek omfattade den 31 dec. 1920 3,117 band och lärarbiblioteket 855 band.

Till Hedvig Eleonora folkskola äro vidare förlagda 2 avdelningar av fortsättningskolan med tillsammans 53 elever.

Hedvig Eleonora församlings folkskola.

Församlingens skoloråd.

Jungfrugatan 7 B, Ö.

Källander, A. J., kyrkoherde, självskr. ordf.;
***Forssell**, f. Forssell, Anna S., fru; ***Fähræus**, G. R., rektor, vice ordf.; **Hedman**, C. E., snickeriarbetare; **Hellström**, f. Kullberg, E. S. E. (Lilly), fru; ***Larsson**, C. F., direktör, kassör; ***Nordgren**, R. E., överläkare; **Nylund**, S. J., undervisningsråd; **Schultén**, O. W., grosshandlare.

Suppleanter: ***Lindqvist**, J. G., byggmästare; ***Quint**, Stina, redaktör.

Sekreterare.

Holmström, G. S.; rt. Söder 6 22.

Lokalkommitté för barnbespisningen.

Stålfelt, P. E., överlärare, ordf.; **Göranson**, J. F., byggmästare (Oscars sk.); **Bergendahl**, A., f. d. kontorschef (Hedvig Eleonora f.); **Wedberg**, Ebba Ch., fröken (Oscars f.); **Svensson**, Anna A. Ch., folkskollärarinna (a.); **Karlsson**, G., folkskollärare (l.).

Suppleanter: **Schultén**, O. W., grosshandlare (Hedvig Eleonora sk.); **Ohlsson**, A. A., civilingenjör (Hedvig Eleonora f.); **Rosengren**, Karolina M., f. d. folkskollärarinna (Oscars f.); **Ljungstedt**, Sigrid E., fröken (a.); **Mellström**, J. A., folkskollärare (l.).

Överlärare.

Stålfelt, P. E.; st. 192 98; träffas å exp. Linnégatan 54, Ö.Dj., alla lördagar 7,45—8,30 f. m. samt därjämte måndagar och torsdagar 1,45—2,15 e. m. samt i Djurgårdens folkskola fredagar 12,45—1,15 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 3
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 16
E. o. lärarinna i läs- och skrivämnen 1
Lärare i övningsämnen 1
Lärarinnor i övningsämnen 5

Så lärare och lärarinnor 26

Oscars församlings folkskola.

Församlingens skoloråd.

Fredrikshovsgatan 3, Ö.Dj.

Bengtson, H. G. V., kyrkoherde, självskr. ordf.; **Alexanderson**, A. Sophie-Louise, lärarinna; **Blomqvist**, A., f. d. överlärare; ***Gezelius**, A., apotekare; **Göranson**, J. F., byggmästare; ***Sandberg**, K. L. E., undervisningsråd; ***Wenner-**

holm, O. T. H., vice häradshövding, vice ordf. och kassör.

Sekreterare.

Törnell, E. R.; rt. Österm. 68; st. Österm. 8 39.

Lokalkommitté för barnbespisningen.

Samma som för Hedvig Eleonora förs:s folkskola (se ovan).

Överlärare.

Stålfelt, P. E. (se Hedvig Eleonora förs:s folkskola).

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 6
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 22
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen 2
Lärare i övningsämnen 4
Lärarinnor i övningsämnen 8

Så lärare och lärarinnor 42

Bibliotekarier.

Hellberg, Augusta K. (Linnégatan 54); **Hansson**, Betty (Djurgårdens folkskola).

Vaktmästare (6).

Westrén, S. J. E. (Linnégatan 54).

Dessutom en värmeledningsskötare (6) och en baderska (2).

Katarina församlings folkskolor.

Katarina församling har två folkskolor, se nedan.

Församlingens skoloråd.

Höbergsgatan 15, Sö.

Landquist, C. A. E., kyrkoherde, självskr. ordf.; ***Andersson**, E. T., bryggeriarbetare, stadsfullm.; ***Brate**, E., lektor, vice ordf.; ***Danielson**, H., folkskollärare; ***Lund**, f. Lindqvist, Elin E. S., fru; **Lundahl**, Fr., apotekare; **Lundberg**, Ester H. A., fröken, kassör; ***Sjöberg**, G., silverarbetare; **Thunell**, J. W., byggmästare; **Zetterlund**, C. R., kontorschef; en vakant.

Sekreterare.

Lundwall, S. A.; st. 12 12.

Lokalkommitté för barnbespisningen.

Se nedan i de olika överlärardistrikten.

Katarina norra folkskola.

Katarina församlings norra folkskola räknar vårterminen 1921 inalles 46 undervisningsavdelningar med 1,421 skolbarn. Skolan är belägen Tjärhovsgatan 15 & 17, Sö., och har 37 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1920 2,629 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 875 band.

FD.

Vid Katarina norra folkskola finnas vidare 2 avdelningar av fortsättningskolan med tillsammans 60 elever.

I skolhuset äro dessutom inrymda 3 avdelningar av den högre folkskolan (se ovan).

Lokalkommitté för barnbespisningen.

Lange, O., överlärare, ordf.; **Dimander, C. A.**, handlande (sk.); en vakant (f.); **Wendelin, Emma H.**, f. d. folkskollärarinna (a.); **Lilja, Maria E.**, folkskollärarinna (l.).

Suppleanter: **Karlsson, C. Th.**, värmelednings-skötare (sk.); **Nilsson, F. O. V.**, bageriidkare, stadsfullm. (f.); **Hedberg, D.**, folkskollärare (a.); **Lundberg, G. Elisabeth**, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Lange, O.; st. 135 05; träffas å exp. Tjörhovsgatan 15, Sö., alla läsdagar utom torsdagar 7,45—8,15 f. m. samt måndagar, tisdagar och torsdagar 1,45—2,15 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 9
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen . . 36 ¹⁾
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen . . 2
Lärare i övningsämnen 1
Lärarinnor i övningsämnen 6

S:a lärare och lärarinnor 54 ¹⁾

Bibliotekarie.

Lilja, Maria E.

Vaktmästare (6).

Karlsson, J. L.

Dessutom en värmeledningsskötare (6), en baderska (2) och en portvakt.

Katarina södra folkskola.

Katarina södra folkskola räknar vårterminen 1921 inalles 72 undervisningsavdelningar med tillsammans 2,315 skolbarn. Skolan är belägen vid Värmdögatan 2, Sö., och är fördelad på två skolbyggnader, gamla skolhuset²⁾ med 15 klassrum och nya skolhuset med 48 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1920 5,269 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 987 band.

Vid Katarina södra folkskola finnas vidare 3 avdelningar av fortsättningskolan med tillsammans 88 elever.

Lokalkommitté för barnbespisningen.

Bergh, A., överlärare, ordf.; **Andersson, E. T.**, bryggeriarbetare (sk.); **Sjöberg, G.**, silverarbetare (f.); **Ingelström, A.**, folkskollärare (a.); **Bergström, Anna E.**, folkskollärarinna (l.).

¹⁾ Därav en med tjänstgöring som föreståndarinna vid barnavårdsnämndens barnhem vid Stora Blecktornet.

²⁾ Detta skolhus är sedan oktober 1917 upplåtet till provisoriska bostäder åt husvilla.

Suppleanter: **Karlsson, C. Th.**, värmelednings-skötare (sk.); **Johansson, J. A.**, f. d. restauratör (f.); **Kjerling, Edith M. K.**, folkskollärarinna (a.); **Holm, Hilda S.**, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Bergh, A.; st. 302 09; träffas å exp. Värmdögatan 2, Sö., nya skolhuset, alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 15
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen . . 56
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen . . 2
Lärare i övningsämnen 1
Lärarinnor i övningsämnen 10

S:a lärare och lärarinnor 84

Bibliotekarie.

Andersson, K. Augusta.

Vaktmästare (6).

Erikson, F. V.; **Dahlberg, E. R.**

Dessutom en värmeledningsskötare (6) och en baderska (2).

Sofia församlings folkskola.

Sofia församlings folkskola, som är belägen Skånegatan 117, Sö., räknar vårterminen 1921 inalles 72 undervisningsavdelningar med tillsammans 2,179 barn och innehåller 70 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1920 3,474 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 810 band.

Till Sofia folkskola äro vidare förlagda 9 avdelningar av fortsättningskolan med tillsammans 225 elever.

I skolhuset äro dessutom inrymda 8 avdelningar av den högre folkskolan (se ovan).

Församlingens skoloråd.

Borgmästaregatan 11, Sö.

Klefbeck, E. A., kyrkoherde, stadsfullm., självskr. ordf.; **Adamson, J. R.**, ingenjör, kassör; **Höijer, E. J.**, byråchef; **Johansson, K. V.**, filare; **Jönsson, O. J.**, tunnbindare; **Lundborg, K. O. N.**, folkskollärare, stadsfullm.; **Pålsson, E. A. V.**, möbelsnickare; **Wihlander, A. G.**, överlärare, vice ordf.; **Ölund, T. F.**, tjänsteman.

Sekreterare.

Wibelius, O. G. S.; rt. Östern. 18 32; st. 205 73.

Lokalkommitté för barnbespisningen.

Wihlander, A. G., överlärare, ordf.; **Ljungberg, P. G. L.**, handelsarbetare (sk.); **Pettersson, C. A.**, handlande (f.); **Rundgren, f. Persson, Anna**, folkskollärarinna (a.); **Samuelsson, Anna L.**, folkskollärarinna (l.).

Suppleanter: Göthberg, J. A., tullpackhuskarl (sk.); Liljebäck, E. S., tapetserare (f.); Löfgren, f. Swanberg Anna, fru (a.); Bäckman, Eugenia, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Wihlander, A. G.; st. 313 38; träffas å exp. Skånegatan 117, Sö., alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1,45—2,15 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	15
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	55
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	4
Lärare i övningsämnen	3
Lärarinnor i övningsämnen	15

S:a lärare och lärarinnor 92

Bibliotekarie.

Idestrom, S. O.

Vaktmästare (6).

Frisk, A. R.

Dessutom en värmeledningsskötare (6), en eldare och en baderska (2).

Maria församlings folkskola.¹⁾

Maria församlings folkskola räknar vårterminen 1921 inalles 149 undervisningsavdelningar med tillsammans 4,632 skolbarn. Skolan är fördelad på tre skolbyggnader, en vid Ringvägen 23, Sö., med 60 klassrum och de båda övriga vid Timmermansgatan 28, Sö., med 26 klassrum. Dessutom finnes på senare platsen en särskild mindre byggnad med slöjdsal och skolkök med matrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1920 5,793 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,436 band.

Vid Maria folkskola finnas vidare 13 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 313 elever och 2 avdelningar av ersättningsskolan med 21 elever.

Dessutom äro här inrymda 5 avdelningar av den högre folkskolan (se ovan).

Församlingens skolråd.

S:t Paulsgatan 10, Sö.

Eklund, K. A.; kyrkoherde, självskr. ordf.; ***Andersson, C. W.;** maskinarbetare; **Boije af Gennäs, S. J. A.;** f. d. rektor, vice ordf.; **Edberg, Ingrid M.;** lärarinna; **Eriksson, B.;** korrekturläsare; ***Lidman, C.;** överlärare, stadsfullm.; **Molin, O. E.;** fl. dr.; pastoratsadjunkt; ***Rissén, H. J. R.;** tulltjänsteman, stadsfullm.; ***Rosengrén, C. O.**

¹⁾ Då det nya skolhuset i kvarteret Ångpannan (vid Reimersholmsgatan) blir färdigt att tagas i bruk under år 1921, kommer det nuvarande överlärardistriktet att uppdelas i två distrikt. Beträffande överlärare för det nya distriktet se nedan.

L.; grosshandlare, kassör; **Ryden, O. B.;** lärare vid högre folkskolan; **Wickberg, Th. W.;** tulltjänsteman.

Sekreterare.

Masreliez, K. V.; rt. 96 69.

Lokalkommitté för barnbespisningen.

Runö, J. O.; tf. överlärare, ordf.; **Bode, f. Svensson, Signe I. H.;** fru (sk.); **Nilsson, G. E. E.;** handlande (f.); **Sahlin, A. Cecilia,** folkskollärarinna (a.); **Ericsson, f. Bäckström, Anna F.;** folkskollärarinna (l.).

Suppleanter: **Widtsköld, f. Peterson, Jenny,** fru (sk.); **Skoglund, P. E.;** direktör (f.); **Lindeberg, E. W.;** komminister (a.); **Holm, N. Sigrid A.;** folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Lidman, C.; tjl. (se ovan sid. 195), *tfj.* **Runö, J. O.;** st. 302 10; träffas å exp. vid Ringvägen, Sö., alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1,45—2,15 e. m. och å exp. vid Timmermansgatan 28, Sö., st. 135 06, onsdagar 10,30—11 f. m.

Stenberg, K.; för det nya distriktet (se noten å föreg. spalt).

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	30
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	115
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	5
Biträdande lärarinna i läs- och skrivämnen 1	
Lärare i övningsämnen	10
Lärarinnor i övningsämnen	27

S:a lärare och lärarinnor 189

Bibliotekarie.

Svensson, Elin.

Vaktmästare (6).

Sävelin, P. J. (skolan vid Ringvägen); Regnström, C. A. (skolan vid Timmermansgatan).

Dessutom en värmeledningsskötare (6), en eldare och två baderskor (2).

Brännkyrka församlings folkskolor.

Brännkyrka bildar från den 1 juli 1918 fyra överlärardistrikt, *Enskede, Älvsjö, Liljeholmens och Blommensbergsdistrikten.*

Församlingens skolråd.

Lindskog, H. J.; kyrkoherde, självskr. ordf.; **Andersson, P.;** folkskollärare; **Granlund, S. J. R. W.;** kamrerare; ***Gäbel, M.;** disponent, kassör; **Hindersson, f. Johnsson, T. Maria;** folkskollärarinna; ***Lantz, W. G. G.;** son, tulltjänsteman; **Nilsson, H. S.;** faktor; ***Wiberg, f. Lundberg, Ingrid V.;** fru; ***Sandberg, C. A. J.;** son, förman; **Wallin, J. A.;** rotenuppbördsman, vice ordf.; ***Åhrberg, F. A. L.;** typograf.

ED.

Sekreterare.

Öström, J. N. H.; rt. 139 51; st. 195 31.

Enskede överlärardistrikt.

Inom distriktet finnas skolor vid Enskede och Gubbängen, vilka vårterminen 1921 räkna 38 undervisningsavdelningar med tillsammans 978 skolbarn. Nytt skolhus uppfördes i Enskede under åren 1914—1915. Skolbiblioteken omfattade den 31 dec. 1920 1,332 band. Lärarbiblioteket omfattade vid samma tid 335 band.

Till Enskede folkskola äro vidare förlagda 2 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 43 elever.

Dessutom finnas här 2 avdelningar av den högre folkskolan (se ovan).

Lokalkommitté för barnbespisningen.

Edman, E. A., överlärare, ordf.; **Lantz, W. G.** G:son, tulltjänsteman (sk.); **Sandeborg, M. O.**, slakthusdirektör (f.); **Björling, J.**, folkskollärare (l.).

Suppleanter: **Hindersson, f.** Johnsson, T. Maria, folkskollärarinna (sk.); **Hindersson, L. H.** son, ingenjör (f.); **Broberg, Ester**, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Edman, E. A.; träffas å exp. i Enskede folkskola alla läsdagar kl. 7,45—8,30 f. m. samt dessutom måndagar och torsdagar kl. 1,45—2,15 e. m.; t. Enskede 10 62.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	8
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	24
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	2
Småskollärarinnor	5
Lärare i övningsämnen	5
Lärarinnor i övningsämnen	9

S:a lärare och lärarinnor 53

Bibliotekarier.

Regfors, K. (Enskede skola); **Hindersson, f.** Johnsson, T. Maria (Gubbängens skola).

Vaktmästare och värmelednings-skötare (6)

(dessutom för portvaktstjänstgöring 50 kr.).

Carlberg, W. T. (Enskede skola).

Dessutom en *baderska* (2).

Älvsjö överlärardistrikt.

Inom distriktet finnas skolor vid Solberga (kyrkskolan), Örby, Långbrodal och Södertörn, vilka vårterminen 1921 räkna 39 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,121 skolbarn. I Örby och Långbrodal äro nya skolhus uppförda under åren 1914 och 1915. Skolbiblioteken omfattade den 31 dec. 1920 1,300 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 301 band.

Vid Långbrodals skola finnas vidare 2 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 33 elever.

Lokalkommitté för barnbespisningen.

Granér, C. T., överlärare, ordf.; **Sandberg, C. A. J.** son, förman (sk.); **Lindskog, H. J.**, kyrkoherde (f.); **Ericson, Elsa M. L.**, folkskollärarinna (l.).

Suppleanter: **Åhrberg, F. A. L.**, typograf (sk.); **Thegelström, E. G.**, pastorsadjunkt (f.); **Levedal, Gerda**, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Granér, C. T.; träffas å exp. i kyrkskolan alla läsdagar 7,45—8,30 f. m., t. Örby 1 27; i skolan i Långbrodal måndagar 1,45—2,15 e. m., t. Älvsjö 5 56; i skolan i Örby torsdagar 1,45—2,15 e. m., t. Örby 25.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	7
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	20
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	9
Småskollärarinnor	4
Lärare i övningsämnen	2
Lärarinnor i övningsämnen	5

S:a lärare och lärarinnor 47

Bibliotekarier.

Malmgren, Ulla (Örby skola); **Nyström, A. Greta** (Södertörns skola); **Nilsson, Karin** (Långbrodals skola).

Vaktmästare och värmelednings-skötare (6)

(dessutom för portvaktstjänstgöring 50 kr.).

Andersson, Th. (Örby skola); **Olofsson, C. J.** (Långbrodals skola).

Dessutom två *baderskor* (2).

Blommensbergs överlärardistrikt.

Distriktet omfattar Blommensbergs¹⁾, Johannisdals och Sätra skolor, vilka vårterminen 1921 räkna 44 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,334 skolbarn. Skolbiblioteken omfattade den 31 dec. 1920 1,723 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 536 band.

Vid Blommensbergs folkskola finnas dessutom 5 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 97 elever.

Lokalkommitté för barnbespisningen.

Wahlström, A. Th., överlärare, ordf.; **Gäbel, M.**, disponent (sk.); **Söderberg, N. E.**, handelsträdgårdsmästare, stadsfullm. (f.); **Wiman, Anna M.**, arbetstugeföreståndarinna (a.); **Boman, Elisabet**, småskollärarinna (l.).

¹⁾ Stadsfullmäktige hava den 30 juni 1919 och den 1 april 1920 anslagit medel för uppförande av ny skolbyggnad vid Blommensberg.

Suppleanter: **Lundh, J. A.**, folkskollärare (sk.); **Persson, Ingeborg**, diakonissa (f.); **Wernström, f. Olsson, J. Augusta**, fru (a); **Carlsson, Anna S.**, småskollärarinna (l.).

Överlärare.

Wahlström, A. Th.; träffas å exp. i nya skolhuset vid Blommensberg alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt därjämte måndagar och torsdagar 1,45—2,15 e. m., t. Gröndal 65.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 8
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 20
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen 8
Småskollärarinnor 9
Lärare i övningsämnen 1
Lärarinnor i övningsämnen 6

Så lärare och lärarinnor 52

Bibliotekarier.

Guldbrand, Elin W. (Blommensbergs skola); **Carlsson, H. Maria** (Johannisdals skola).

Vaktmästare och värmelednings-skötare (6)

(dessutom för portvaktstjänstgöring 50 kr.).

Carlsson, E. J. (Blommensbergs skola).

Dessutom en *e. o. baderska*.

Liljeholmens överlärardistrikt.

Distriktet omfattar Liljeholmens, Årsta och Midsommarkransens skolor, vilka vårterminen 1921 räkna 50 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,488 skolbarn. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1920 1,246 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 238 band.

Till Liljeholmens folkskola äro vidare förlagda 4 avdelningar av fortsättningsskolan med tillsammans 90 elever.

Lokalkommitté för barnbespisningen.

Kjellberg, A. G., överlärare, ordf.; **Andersson, P.**, folkskollärare (sk.); **Ekstam, A.** arendator (f.); **Breden, Ingeborg Ch.**, fattigvårdsstyrelse (a); **Magnusson, Ida**, småskollärarinna (l.).

Suppleanter: **Nilsson, H. S.**, faktor (sk.); **Ericsson, A.**, stationsinspektör (f.); **Lundh, J. A.**, folkskollärare (a); **Andersson, Annie**, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Kjellberg, A. G.; träffas å exp. i Midsommarkransens skolhus alla läsdagar 7,45—8,30 f. m., ävensom måndagar och torsdagar 1,45—2,15 e. m., t. Liljeholmen 401, samt därjämte i skolhuset vid Liljeholmen tisdagar 1,45—2,15 e. m., t. Liljeholmen 481.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 8
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 22
E. o. lärare i läs- och skrivämnen 2
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen 12
Småskollärarinnor 7
Lärarinnor i övningsämnen 8

Så lärare och lärarinnor 59

Bibliotekarie.

Larson, C. L.

Vaktmästare och värmelednings-skötare (6)

(dessutom för portvaktstjänstgöring 50 kr.).

Olsson, P. O.

Dessutom en *baderska* (2).

Bromma församlings folkskolor.

Församlingen utgör enligt stadsfullmäktiges beslut den 20 mars 1916 fr. o. m. den 1 juli 1916 ett överlärardistrikt. Församlingens skolor äro belägna vid Bromma kyrka, i Bällstalund, Alvik och å Lilla Essingen, den senare i förhyrd lokal. Å Stora Essingen upprättades vid 1917 års början en provisorisk skola, omfattande de två lägsta klasserna. I dessa skolor undervisas vårterminen 1921 inalles 1,101 barn, fördelade på 44 undervisningsavdelningar. Skolbiblioteken omfattade den 31 dec. 1920 1,636 band (varav i kyrkskolan 380, i Bällstalund 503, i Alvik 584 och å Lilla Essingen 169). Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 298 band (varav 92 i Bällstalund och 206 i Alvik).

Vid Bromma folkskolor finnas dessutom 3 avdelningar av fortsättningsskolan (2 i Bällstalund och 1 i Alvik) med tillsammans 49 elever.

Församlingens skolråd.

Svensson, M. Th. K., kyrkoherde, självskr. ordf.; **Bergstedt, P.**, ingenjör, stadsfullm., kassör; **Björklund, C. A.**, skofabriksarbetare, vice ordf.; ***Eriksson, A. G.**, järnarbetare; ***Hedvall, A. G.**, folkskollärare; ***Lindkvist, F. S.**, timmerman; **Wickman, f. Johansson, Laura K.**, fru.

Suppleanter: **Larsén, C. G.**, verkmästare; ***Winberg, E. G.**, stenhuggare; ***Sandström, A. T. V.**, överlärare.

Sekreterare.

Larsson, L. Hj.; t. Ulvsunda 10.

Lokalkommitté för barnbespisningen.

Rendahl, J. F., kamrerare, ordf.; **Sandström, A. T. V.**, överlärare, självskr.; **Eriksson, A. G.**, järnarbetare (sk.); **Winberg, E. G.**, stenhuggare (f.); **Kihlmark, f. Broling, Anna A.**, fru (för Bromma östra arbetsstuga); **Carlsson, L.**, maskinist (för Bromma arbetsstuga i Bällsta); **Bergqvist, J. A.**, folkskollärare (l.).

FD. *Suppleanter:* **Karlsson**, K. O., förman (sk.); **Pettersson**, A. G., snickare (f.); **Olsson**, Ruth E., folkskollärarinna (a); **Olsson**, S. R., folkskollärare (l.).

Överlärare.

Sandström, A. T. V.; träffas å exp. i Alviks skola alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1,15—2,15 e. m., t. Ulvsunda 26; å exp. i Bällstalunds skola fredagar 12—1 e. m., t. Bromma 22.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 9
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 19
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen 9
Småskollärarinnor 7

S:a lärare och lärarinnor 44

Bibliotekarier.

Pettersson, Anna M. K. (Alviks skola); **Gustafsson**, Teres R. (Essingens skola); **Bergqvist**, J. A. (Bällstalunds skola); **Forsberg**, Gerda M. C. (kyrskolan).

Vaktmästare och värmelednings-skötare (6)

(dessutom för portvaktstjänstgöring 50 kr.).

Rydhammar, C. O. (Bällstalunds skola); **Johansson**, J. A. (Alviks skola).

Barnavårdsnämnden.

För ärenden angående vanartade och i sedligt avseende försummade barn: Fredsgatan 9, C.; rt. 69 52; st. 46 14; expeditionstid: 10—12 samt 1—3; under juni—augusti 10—2.

För ärenden enligt 1917 års barnlagar: Hamngatan 36, C.; rt. 236 46; st. 190 61; expeditionstid: 10—12 samt 1—3; under juni—augusti 10—2.

Anmälningar om hvarandeskap, jämlikt lagen om barn utom äktenskap (se nedan), kunna göras, förutom å barnavårdsnämndens expedition, Hamngatan 36, C., å svenska fattigvårdsförbundets barnavårdsbyråer: Trieväldsgård 3, St.; rt. 21 98; st. 29 54; expeditionstid: alla dagar, utom lördagar, 10—12 (15 juni—15 sept. endast måndagar och torsdagar); kommunalhuset, Liljeholmen (för Brännkyrka); t. Liljeholmen 14; expeditionstid: måndagar och torsdagar 9—11.

Enligt lagen den 13 juni 1902 angående uppföstran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn skall i varje skoldistrikt finnas en barnavårdsnämnd, vilken det åligger att taga vård om dylika barn under femton år, som vistas inom distriktet. I Stockholm är Stockholms folkskoledirektion barnavårdsnämnd, men har densamma med få undantag uppdragit beslutanderätten

i bithörande ärenden åt en särskild nämnd (barnavårdsnämnden i inskränkt bemärkelse). Barnavårdsnämnden utser årligen för de tolv distrikt, vari staden delats, till sitt biträde kretsombud, antingen bland sina egna ledamöter eller ock bland andra män eller kvinnor, vilka nitälska för ungdomens uppföstran. Kretsombuden samt folkskolinspektörerna åga att närvara vid barnavårdsnämndens sammanträden och att deltaga i överläggningarna, men ej i besluten. Barnavårdsnämndens ledamöter och kretsombud böra hava uppmärksamhet därå, att barn ej må bli försummade i sedligt avseende eller vanartas, samt, om sådant förekommer, därom göra anmälan hos nämnden. Sådän anmälan må ock göras av någon statens eller kommunens myndighet eller ock av ämbets- eller tjänsteman, vilken i denna sin egenskap erhållit kännedom om förhållanden, som föranleda till anmälan. Finner barnavårdsnämnden anmält barn vara i sedligt avseende försummat, skall nämnden tilldela dem, vilka det åligger att hava vård om barnet, en allvarlig förmaning att bättre uppfylla sina uppföstringsplikter. Visar barnet vanart, skall nämnden tilldela det en allvarlig varning och, om sådant anses gagneligt, jämväl föreskriva, att barnet skall inom viss tid och i ojäviga vittnens närvaro tilldelas lämplig åga. Då barnavårdsnämnden beslutit någont av dessa åtgärder, bör densamma jämväl uppdraga åt viss person (tillsyningsman) att med uppmärksamhet följa barnets levnadsförhållanden och övervaka dess uppförande. Nämnden äger att i vissa fall skilja barnet från hemmet att för vård och uppföstran till annan överlämnas. När omhändertaget barn hunnit den ålder och nått den stadga, att det anses kunna i tjänst eller yrke anställas, skall nämnden söka bereda barnet lämplig anställning och tillse, att det erhåller nödig utrustning. Utöver det kalenderår, under vilket barnet fyller sexton år, bör gottgörelse för dess vård och uppföstran i enskilt hem eller barnhem icke utfästas av nämnden. För gottgörelse, som utfästes i strid häremot, äger rätt till ersättning icke rum. Barnavårdsnämnden bör övervaka de barns uppförande och uppföstran, som till enskilt hem eller barnhem av nämnden överlämnats. Angående inspektion av barnhem och skyddshem förordnar konungen. Kostnaderna för sådan inspektion bestridas av statsmedel. Barnavårdsnämnden i Stockholm har för tillgodoseende av barnavården inrättat fem barnhem (se nedan). I dessa omhändertagas också barn, som tidigare intagits å Stockholms folkskolers skolkarhem, som hösten 1906 upphörde.

Genom lagen den 14 juni 1917 om barn utom äktenskap har barnavårdsnämndens uppgift blivit väsentligen utvidgad. Nämnda lag stadgar, att för varje barn utom äktenskap skall av barnavårdsnämnden förordnas lämplig man eller kvinna till barnavårdsman. Förordnandet meddelas, så snart nämnden mottagit anmälan om den bli-

vande moderns havandeskap eller erhållit kändedom om barnets födelse. Barnavårdsmanne allmänna uppgift angives i lagen vara »att bistå modern med råd och upplysningar samt tillse, att barnets rätt och bästa behöfven tillvaratas». Särskilt åligger honom att sörja för, att barnets börd fastställas och att barnet tillförsäkras underhåll, varjämte han skall biträda med indrivande och tillhandahållande av underhållsbidrag. Avtal om periodiskt utgörande av framtida underhållsbidrag är ej giltigt utan hans godkännande. Ehuru barnavårdsmanne närmast är tänkt såsom ett oavlönat förtroendeuppdrag, åtaget av personligt intresse för modern och barnet, har lagen räknat med nödvändigheten att anställa kommunalt avlönade män eller kvinnor, vilka, efter barnavårdsnämndens för varje särskilt fall meddelade uppdrag, fungera såsom barnavårdsmän. Att befattningen får en sådan mera yrkesmässig karaktär, kan tydligen i större samhälle, särskilt Stockholm med dess inemot ett par tusen utom-äktenskapliga födelser årligen, ej undvikas. För ändamålet hava stadsfullmäktige för innevarande år ställt till förfogande ett anslag af 79,200 kronor.

Över barnavårdsmanne verksamhet skall tillsyn övas av barnavårdsnämnden, varjämte nämnden bör bistå barnavårdsmanne i hans verksamhet samt lämna honom erforderliga råd och upplysningar. Nämnden åligger att årligen granska av barnavårdsmanne förda anteckningar och räkenskaper.

Nämnden har även att pröva avtal, som innefattar åtagande att till barnets underhåll utgiva visst belopp en gång för alla, samt mottaga och besluta om användningen av sådant belopp.

Till biträde åt nämnden vid fullgörande av dess ovan nämnda åligganden har anställt en särskild inspektör för barnavårdsmanne.

För att i öfrigt äga tillgång till lämpliga personer att fungera såsom barnavårdsmän, i fall där frivilliga krafter icke stå till förfogande, har nämnden anställt ett antal personer, vilka tänkts skola huvudsakligen ägna sig åt ifrågasvarande verksamhet.

Härjämte hava svenska fattigvårdsförbundets i Stockholm arbetande barnavårdsbyråer (se ovan samt sid. 300) åtagit sig nämndens uppdrag att mottaga anmälningar om havandeskap, varom förmåles i 14 § av ovan nämnda lag, och förklarat sig villiga att, jämte under rättelse till nämnden om skedd anmälan, tillika till barnavårdsman föreslå någon för det särskilda fallet lämplig och villig man eller kvinna, där sådan står byrån till buds.

Utom sina ovan angivna uppgifter har nämnden att i äktenskapsmål och adoptionsärenden på domstols begäran avgiva yttrande rörande vederbörandes lämplighet såsom barnaföstrare.

Från och med år 1920 har barnavårdsnämnden fått sitt verksamhetsområde ytterligare utvidgat därigenom, att det nyinrättade skyddshemmet för flickor samt det från fattigvårdsnämnden till folkskoledirektionen överflyttade

skyddshemmet för gossar å Skrubba blivit ställda under dess förvaltning.

Lagar m.m. Lag angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn den 13 juni 1902 med ändringar den 25 juni 1909, 6 juni 1919 och 23 april 1920. Lag om barn utom äktenskap den 14 juni 1917 med ändring den 11 juni 1920. Kungl. kung. ang. föreskrifter om barnavårdsmanne verksamhet och tillsynen därå den 23 nov. 1917. Instruktion för kretsombud och tillsyningsmän, antagen av barnavårdsnämnden den 19 januari 1920.

Stat år 1921. Utgifter: 490,300 kr.; inkomster: 77,000 kr. (däraf statsbidrag 30,000 kr. och bidrag från fattigvårdsnämnden 43,000 kr.).

Barnavårdsnämndens ledamöter.

Se ovan sid. 194.

Sekreterare och föredragande

(3,500 kr.; ej å stat).

Löfving, K. B. E.; träffas måndagar och fredagar 8,30—9,30 f. m. samt onsdagar 7—8 e. m.; rt. 69 52; st. 46 14.

Förste kontorsskrivare (8).

Brunius, Elin A.

Andre kontorsskrivare (5).

Brunius, Anna S.

Dessutom tre extra biträden och en springgosse.

Inspektör för barnavårdsmanne

(13)

(dessutom personligt lönetillägg 1,600 kr.).

Ström, T. W.; träffas 10—12; rt. 69 24; st. 2 27.

Barnavårdsmän

(100—200 kr. i mån.; ej å stat).

Strömer, S. Cecile M.; **Engström, Estrid M. C.;** **Rydberg, f. Lindblom, W. (Wilma);** **Rådberg, Disa E. S.;** **Lokrantz, Ellen G. K.;** **Ingelström, A.;** **Wågman, f. Schmidt, J. Ch. Elisabet;** **Ebbinghaus, f. Pettersson, Agnes E.;** **Sylvén, Ester M.;** **Stelin, f. Bergman, A. Valborg E.;** **Erikson, H. Maria;** **Flyrin, Märta V. H.;** **Heurlin, Hedvig M.;** **Palmgren, S. A.;** **Strandmark, Rut A. H. A.;** **Friestedt, Märta S.;** **Johnson, f. Hagberg, Helga;** **Lagerblad, f. Nordlund, F. L. (Lulli);** **Attarp, T. R.;** **Juhlin, Dagmar A. M.;** **Stelin, H.;** **Trägårdh, Hilma M. Ch.;** **Wahlmark, K. M.;** **Trägårdh, H. Elisabet;** **Brehm, f. Strandberg, Ella;** **Landberg, Astrid E. F.;** **Granfelt, Marta;** **Nitzelius, f. Christensen, H. Johnny R.;** **Erlandsson, Jenny M.;** **Ålander, f. Tegman, Anna B. Ch.;** **Harpén, Anna H. M.;** **Törnqvist, Judit;** **Österblom, Ebba.**

Barnavårdsnämndens kretsombud

(100 kr.; dessutom 10 kr. för varje undersökning).

Storkyrkoförsamlingen och Klara församling.

Brandel, R. A., fil. d.r. komminister; Prästgatan 18, St.; st. 235 50.

FD.

Kungsholms församling.

Davidson, J. A. L., komminister; Parmmätaregatan 1, *C.*; st. Kungsh. 182.

Adolf Fredriks och Gustav Vasa församlingar.

Lindgren, J., komminister; Karlbergsvägen 7, *Va.*; rt. 170 73; st. 152 14.

Matteus, Jakobs och Johannes församlingar.

Wassberg, A., överlärare; Roslagsgatan 53, *Va.*; rt. Vasa 14 53; st. 193 06.

Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar.

Törnell, f. Weber, Gertrud, fru, stadsfullm.; Styrmansgatan 33, *Ö.Dj.*; rt. Österm. 68.

Katarina och Sofia församlingar.

Wærn, C. (Lilli), fröken; Katarina v. kyrkogata 4, *Sö.*; st. 316 25.

Maria församling.

För östra kretsen (öster om Ringvägen): **Lindeberg, E. W.**, komminister; S:t Paulsgatan 10, *Sö.*; st. Söder 7 54.

För västra kretsen (väster om Ringvägen): **Nilsson, N. U.**, pastoratsadjunkt; Hornsgatan 142, *Sö.*; st. Söder 28 24.

Brännkyrka församling.

För 32. roten utom Örby villastad: **Edman, E. A.**, överlärare; Rundvägen 15, Enskede; t. Enskede 8 88.

För 33. roten: **Lindskog, H. J.**, kyrkoherde; Solberga, Älvsjö; t. Älvsjö 1 02.

För 34. roten samt Örby villastad: **Sandberg, C. A. J.**son, förman; Långbrodal 126, Älvsjö; t. Älvsjö 1 02.

Bromma församling.

Wikmark, C. R., komminister; Äppelviksvägen 141, Äppelviken; t. Äppelviken 2 72; (efter 1/10 1921: Västmannagatan 92, *Va.*).

**Barnavårdsnämndens barnhem
nr 1.**

Roslagsgatan 57 (Bellevue), *Va.*; rt. 68 87; st. 203 58.

Detta barnhem, som öppnades den 19 februari 1904, är avsett för icke vanartade flickor och mindre gossar och har 23 platser.

Föreståndarinna (6).

Carlson, Elise.

Läkare

(500 kr.; ej å stat).

Sebardt, C.

Vaktmästare (6).

Vakant, *tjff. Johansson, J. A.*

Dessutom två *sköterskor* (2), en *kokerska* (II a) samt en *stüderska* (I c).

**Barnavårdsnämndens barnhem
nr 2.**

Södermannagatan 47 (Lilla Blecktornet), *Sö.*; rt. 92 54; st. 305 34.

Detta barnhem, som öppnades den 5 september 1904, är avsett för äldre gossar och har 26 platser.

Föreståndare

(lön som folkskollärare; dessutom 500 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost).

Dalborg, M.

Läkare

(300 kr.; ej å stat).

Klingberg, A. F.

Husmoder

(600 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost; ej å stat).

Dalborg, Karin.

Vaktmästare (6).

Säfström, J.

Dessutom en *kokerska* (II a) och en *stüderska* (I c).

**Barnavårdsnämndens barnhem
nr 3.**

Södermannagatan 55 A (Stora Blecktornet), *Sö.*; st. 302 08.

Detta barnhem, som öppnades år 1906, är avsett för äldre flickor och har 20 platser.

Föreståndarinna

(lön som folkskollärarinna; dessutom 200 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost).

Lundgren, Anna.

Slöjdlärlarinna (3).

Sporrong, Sigröd A.

Läkare

(300 kr.; ej å stat).

Nilsson, Ada K.

Dessutom en *kokerska* (II a), ett *biträde* (I d) och en *portvakt* (150 kr., bostad, värme och lyse).

Barnavårdsnämndens barnhem

nr 4.

Solhem, Spånga; t. Spånga 518.

Detta barnhem, som öppnades den 1 juli 1918, är avsett för yngre, i sedligt avseende försummade eller i mindre grad vanartade gossar och har 28 platser.

Föreståndare

(lön som folkskollärare; dessutom 500 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost).

Claësson, J. V.

Husmoder

(400 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost; ej å stat).

Claësson, f. Tell, Ellen.

Biträdande lärarinna

(lön som småskollärarinna).

Rydblad, Edit M.

Vaktmästare

(660 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost; ej å stat).

Karlsson, J. M.

Dessutom en *kokerska* (II a) och en *städerska* (I c).

Barnavårdsnämndens barnhem

nr 5.

Eolshäll, Liljeholmen; t. Petersberg 3.

Sedan enligt stadsfullmäktiges beslut den 2 april 1918 alkoholistanstalten Eolshäll under förutsättning av kungl. maj:ts bifall tillsvidare upplåtits åt barnavårdsnämnden, samt kungl. maj:t den 30 augusti samma år återkallat sitt erkännande av anstalten såsom allmän alkoholistanstalt, togs densamma i anspråk av barnavårdsnämnden den 1 oktober 1918. Fr. o. m. år 1921 har egendomen Eolshäll, enligt stadsfullmäktiges beslut den 1 nov. 1920, definitivt överflyttats från nykterhetsnämndens till barnavårdsnämndens förvaltning. Anstalten användes såsom barnhem för äldre gossar och har 36 platser.

Föreståndare

(lön som folkskollärare; dessutom 500 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost).

Andersson, B. A.

Husmoder

(400 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost; ej å stat).

Andersson, Thyra K. O.

Vaktmästare

(660 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost; ej å stat).

Fridlund, K. U.

Dessutom en *kokerska* (II a), en *städerska* (I c) och en *trädgårdsdräng* (960 kr. jämte bostad, värme och lyse).

Stockholms stads skyddshem för gossar å egendomen Skrubba. FD.

Skrubba, Stockholm 4; t. Skarpnäck 3.

Skyddshemmet vid Skrubba daterar sig i sitt nuvarande skick från år 1896, då den vid Tjörhovsgatan förut befintliga uppfostringsanstalten för gossar genomgick en fullständig omorganisation, i det att, sedan alla icke vanartiga blivit utackorderade eller återlämnade till sina föräldrar, de återstående blevo flyttade till den för detta ändamål för ett pris av 55,000 kr. inköpta egendomen Skrubba i Brännkyrka församling.

Skyddshemmet, som förut under benämningen »uppfostringsanstalten vid Skrubba» varit förlagt under fattigvårdsnämnden, har fr. o. m. år 1920 överflyttats till folkskoleledningen, sedan kungl. maj:t den 29 aug. 1919 på framställning av stadsfullmäktige godkänt detsamma som skyddshem enligt lagen den 13 juni 1902 angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn. Dess ändamål är att i enlighet med bestämmelserna i nämnda lag till kristlig vård och uppfostran mottaga vanartade gossar från Stockholms stad, vilka enligt beslut av stadens barnavårdsnämnd skola till uppfostringsanstalt överlämnas. Skyddshemmets styrelse, som utgöres av ordförande och två andra ledamöter jämte två suppleanter, utses av barnavårdsnämnden för två år i sänder. Styrelsen utser inspektör för skyddshemmet. Detta förestås av en utav styrelsen antagen föreståndare, som har ledningen så väl av gårdens och anstaltens förvaltning som av gossarnas undervisning och uppfostran, och som för detta ändamål bör dels själv kunna undervisa i något ämne, dels besitta sådan praktisk erfarenhet i lantmannagöromål, att han kan förestå egendomens jordbruk. Undervisningen i övrigt, densamma som meddelas i folkskolan, besörjes av examinerade folkskollärare jämte yrkeslärare. Anmälan om barns intagande göres skriftligen hos styrelsen och skall vara åtföljd av prästbetyg, skol- och läkarebetyg samt barnavårdsnämndens beslut om dess intagande. Skyddshemmet får mottaga högst 60 gossar.

Reglemente. Reglemente för Stockholms stads skyddshem för gossar å egendomen Skrubba den 29 augusti 1919.

Stat år 1921. Utgifter: 103,500 kr.; inkomster: 35,500 kr. (därav statsbidrag 12,000 kr.).

Styrelse.

Almén, Gunhild F., lärarinna; Lindström, P. E., överdirektör, ordf.; Neumüller, O. E., direktör.
Suppleanter: Molin, O. E., pastoratsadjunkt; Östman-Sundstrand, L. Elisabeth, fru.

Protokollsförare

(250 kr.; ej å stat).

Marcus, Nanny A.

FD.

Föreståndare (12).

Boström, H. H. E.; träffas säkrast 9—10, 12,30—2.

Predikant

(500 kr.; ej å stat).

Swensson, S. E., tjl. (t. o. m. ³⁰/_e 1921), tjjf.
Ericson, K. H.

Läkare

(400 kr.; ej å stat).

Hulting, C. G.

Ämneslärare

(2,950 kr., bostad, värme, planteringsland; ej å stat).

Skoglund, O. Fr.; Björke, J. E.

Vaktförmän (6).

Björklund, E. J. E.

Yrkeslärare (6).

Axelsson, A. E.; Kumlin, J. G.; Sundell, J. A.;
Glans, P. J:son; Jonsson, C. H.; Björkman,
J. D.

Yrkeslärare i tvätt och bakning (4).

Andersson, J. E.

Husmoder (3).

Öhrnberg, M. E. W. (Ellen).

Dessutom en *kokerska* (III a) och ett *köksbiträde* (I b).

Stockholms stads skyddshem för flickor å Eknäs.

Eknäs, Enköping; t. Upplands Vallby 3.

Vid sammanträde den 2 juni 1919 beslöto stadsfullmäktige inköpa egendomen Eknäs gård i Vallby socken av Uppsala län till skyddshem för flickor. Egendomen, som är vackert belägen vid Mälaren, har en areal av omkring 28 har åker och 30 har skog. Enligt det av kungl. maj:t den 7 augusti 1919 fastställda reglementet för skyddshemmet har detta till ändamål att i enlighet med bestämmelserna i lagen angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn av den 13 juni 1902 till kristlig vård och uppfostran mottaga vanartade flickor från Stockholms stad, vilka enligt beslut av stadens barnavårdsnämnd skola till uppfostringsanstalt överlämnas.

Högsta ledningen av skyddshemmets angelägenheter utövas av en av barnavårdsnämnden för två år i sänder utsedd styrelse, bestående av tre ledamöter med två suppleanter. Styrelsen utser för varje kalenderår en inspektör. Den närmaste ledningen och skötseln av skyddshem-

met och egendomen utövas av en föreståndarinna. Skyddshemmet får mottaga högst 35 skyddslingar, vilka inom hemmet beredas folkskoleundervisning och tillfälle till övningar i sådant praktiskt arbete, som kan främja deras duglighet för självförsörjning, sedan de lämnat skyddshemmet. De första skyddslingarna intogos den 2 juli 1919.

Reglemente. Reglemente för Stockholms stads skyddshem för flickor å Eknäs den 7 au gusti 1919.

Stat år 1921. Utgifter 60,150: 25 kr.; inkomster: 32,100 kr. (därav statsbidrag 5,000 kr.).

Styrelse.

Gerdin, E. I., läroverksadjunkt, ordf.; Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M., fru, stadsfulln.; Quint, Stina, redaktör, vice ordf., inspektör.

Suppleanter: Wahlberg, E. G. M., jordbrukskonsulent; Hellström, f. Kullberg, E. S. E. (Lilly), fru.

Sekreterare

(600 kr.; ej å stat).

Löfving, K. B. E.

Redogörare

(500 kr.; ej å stat).

Gustafson, J. A. T.

Föreståndarinna, tillika folkskol-lärlarinna

(lön som folkskollärlarinna; dessutom bostad, värme, lyse och kost).

Bengtson, Anna.

Lärlarinna i lantushållning

(1,100 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost; ej å stat).

Falk, Märta S. M.

Lärlarinna i hushållsgöröml

(1,100 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost; ej å stat).

Eriksson, M. K. Helena.

Lärlarinna i kvinnlig slöjd

(1,100 kr. jämte bostad, värme, lyse och kost; ej å stat).

Nilsson, Karin M.

Dessutom för gårdens skötsel två *jordbruksarbetare*.

Stockholms stads lärlings- och yrkesskolestyrelse och i samband därmed stående institutioner.

Lärlings- och yrkesskolestyrelsen.

Högbergsgatan 43, Sö.; telefoner och expeditionstid: se nedan. Styrelsens sammanträden hållas i folkskoledirektionens lokal, Fredsgatan 9, C.

Stadens yrkesskolor (se vidare nedan) sorterade till en början under folkskoledirektionen, men den 19 nov. 1917 beslöt stadsfullmäktige upprättande av en fristående nämnd för ledningen av desamma, nämligen Stockholms stads yrkesskolenämnd, för vilken instruktion fastställdes av kungl. maj:t den 31 dec. 1917.

I samband med undervisningens omläggning i anslutning till kungl. stadgan den 16 sept. 1918 ang. den kommunala yrkesundervisningen antogs av stadsfullmäktige den 17 dec. 1919 en ny instruktion för yrkesskolenämnden i dess egenskap av lärlings- och yrkesskolestyrelse för Stockholm, vilken instruktion därefter, vid den kommunala omorganisationens genomförande, i vissa delar omarbetades. Den blev emellertid ej fastställd av kungl. maj:t, som den 19 mars 1920 endast upphävde instruktionen för yrkesskolenämnden av den 31 dec. 1917 samt gav en särskild föreskrift rörande sammansättningen av Stockholms stads lärlings- och yrkesskolestyrelse, för vars verksamhet ovannämnda k. stadga sålunda t. v. direkt är normerande.

Stockholms stads lärlings- och yrkesskolestyrelse har till uppgift att handhåva förvaltningen av stadens lärlings- och yrkesskolor och att handlägga därmed sammanhängande ärenden, ävensom att bereda frågor om anslag av stadens medel till institutioner eller enskilda för bedrivande av den kommunala yrkesskoleundervisningen samt handhåva förvaltningen av härför beviljade anslag.

Lärlings- och yrkesskolestyrelsen består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, åtta andra ledamöter, av vilka sju väljas av stadsfullmäktige för två år och den åttonde utgöres av den bland lärlings- och yrkesskolornas föreståndare, som, på sätt i skolornas reglemente bestämmes, därtill utses. Förste folkskolinspektören eller den tjänsteman, som folkskoledirektionen vid förfall för honom utser, äger närvara vid styrelsens sammanträden och deltaga i överläggningarna men ej i besluten. Överinseendet över de särskilda lärlings- och yrkesskolorna kan styrelsen överlämna åt nämnder, bestående av, förutom skolans föreståndare minst tre personer, utsedda i den ordning lär-

lings- och yrkesskolestyrelsen bestämmer. Dessa nämnder äga att enligt de föreskrifter, lärlings- och yrkesskolestyrelsen meddelar, besluta i frågor om smärre ärenden. Respektive nämnders åtgärder skola vid styrelsens följande sammanträde anmälas.

Ledningen av samtliga skolor utövas under lärlings- och yrkesskolestyrelsens och resp. skolenämnders inseeende av en föreståndare, yrkesskoldirektören, antagen av skolöverstyrelsen efter förslag av lärlings- och yrkesskolestyrelsen. För att under denna föreståndare utöva ledningen av vissa skolgrupper skola grupp-föreståndare antagas av lärlings- och yrkesskolestyrelsen. Övrig personal antages och entledigas även av styrelsen, i den mån sådant icke uppdrages åt skolenämnden. Instruktioner för å lärlings- och yrkesskolestyrelsens stat upptagen personal utfärdas av styrelsen.

För granskning av styrelsens räkenskaper utse stadsfullmäktige årligen tre revisorer med två suppleanter.

Författningar. K. stadga den 16 sept. 1918 ang. den kommunala yrkesundervisningen med ändringar den 27 februari och 19 mars 1920. (Ang. fortsättningskolleväsendet m. m. se under folkskoledirektionen.) Kungl. brev den 19 mars 1920 med särskild föreskrift rörande sammansättningen av Stockholms stads lärlings- och yrkesskolestyrelse. Reglemente för Stockholms stads lärlings- och yrkesskolor, fastställt av skolöverstyrelsen den 31 dec. 1919. Reglemente för Stockholms stads verkstadsskolor, fastställt av skolöverstyrelsen den 23 dec. 1919.

Stat år 1921. Utgifter: 638,900 kr.; inkomster: 194,700 kr. (därav 186,700 kr. beräknat statsbidrag).

Styrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, O. E., borgarråd, stadsfullm.

Vice ordförande.

* Lagerholm, O. W., fil. lic., f. d. fabriksidkare.

Övriga ledamöter.

Andersson, G. K. K., yrkesskoldirektör (se nedan).

* Broomé, f. Lothigius, Emilia A. K., fru, stadsfullm.

Lys. Carlsson, f. Lindskog, Anna R., fru, stadsfullm.
Danielsson, T. Hj., möbelsnickare, stadsfullm.
*Eklund, J. M., målarmästare.
*Pehrsson, J. P., förtroendeman, stadsfullm.
Tengelin, K. A. H., maskinarbetare, stadsfullm.

Sekreterare

(3,000 kr.; ej å stat).

Robach, E. C.; Fredsgatan 9, C.; rt. 29 30;
st. 89 92; träffas 2—3, under juni—augusti
1—2.

Styrelsens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av
1920 års räkenskaper).

Linde, N., förtroendeman.

Rosenius, P., handlande.

Schreuder, F., fabriksidkare.

Suppleanter:

Gustafson, Hj. A., journalist, stadsfullm.

Wassén, C., disponent.

Styrelsens expedition.

Högbergsgatan 43, Sö.; rt. 162 33; st.
133 99, 139 33; expeditionstid 10—5.

Yrkesskoldirektör

(12,000 kr.; ej å stat).

Andersson, G. K. K.: Högbergsgatan 43, Sö.;
rt. 162 33; st. 133 99; mottagningstid: tis-
dagar, torsdagar och fredagar 1—2.

Kassör

(tillika styrelsens kamrerare)

(3,600 kr.; ej å stat).

Lindeberg, A. A. R.; kassakontoret hålles öppet
10—12 och 1—3.

Platsassistent

(3,000 kr.; ej å stat).

Hellman, G. A.

Skrivbiträden

(1,200 kr.; ej å stat).

Lagerqvist, Greta; Sjöholm, Signe V.; Magnu-
son, S. A. Ewe.

Vaktmästare

(1,500 kr.; ej å stat).

Söderkvist, T. V. A.

Stockholms stads lärings- och yrkes- skolor.

Högbergsgatan 43, Sö.; rt. 162 33; st.
133 99, 139 33.

I en i februari 1900 till stadsfullmäktige
ingiven skrivelse hemställde »Stockholms ar-
betareförening», att stadsfullmäktige måtte be-
fordra inrättande av yrkesskolor av olika slag.
Denna framställning blev avslagen vid samman-

träde i december samma år. Redan vid samma
tillfälle väcktes emellertid av dåvarande folk-
skolinspektören C. G. Bergman motion om frågans
utredande genom en kommitté, vilket också den
4 mars 1901 blev fullmäktiges beslut. Kommit-
tén avgav sitt betänkande den 23 februari 1906.
Detta betänkande jämte en del framställningar
om understöd för upprättande av kvinnliga yrkes-
skolor remitterades till drätselnämndens första
avdelning, som efter att ha inhämtat en del
yttranden avgav utlåtande den 9 november 1909.
Detta utlåtande remitterades tillsammans med
kommittébetraktandet till folkskolektionen,
som den 18 maj 1911 avgav sitt yttrande.
Denna avslöt sig däri till ett av förste folkskol-
inspektören F. von Schéele den 1 april 1911
avgivet förslag till lösning av yrkesskolefrågan,
som i mycket avvek från kommitterades, och
vari organisationen av yrkesskolorna i München
begagnats som förebild.

Detta förslag följdes i allt väsentligt i stads-
fullmäktiges beslut den 11 december 1911, en-
ligt vilket yrkesskolor med kostnadsfri undervis-
ning upprättades fr. o. m. hösten 1912 i egen-
domen Repslagaregatan 24. Till en början in-
rättades en mekanisk verkstadsskola, en
møbelsnickarskola och en klädsömnads-
skola. Undervisningen i dessa skolor meddel-
ades en dag i veckan och omfattade utom yr-
kesutbildning även meddelande av kunskaper i
modersmålet, räkning, varu- och verktygskänne-
dom, hälso- och samhällslära m. m. För varje
skola tillsattes en styrelse (jfr ovan).

Fem nya skolor av endagstypen inrättades
sedermera successivt. Enligt stadsfullmäktiges
beslut den 16 juni 1913 tillkommo nämligen fr.
o. m. höstterminen s. å. en elektrisk mon-
törskola och en smedskola, enligt stadsfull-
mäktiges beslut den 15 juni 1914 fr. o. m. höst-
terminen s. å. en rörläggarskola och en
bleck- och plåtslagarskola samt enligt
stadsfullmäktiges beslut den 21 maj 1917 fr. o. m.
höstterminen s. å. en skola för linnesömnad.
Alla dessa skolor voro treåriga.

En skola av ny typ åter tillkom genom
den enligt stadsfullmäktiges beslut den 28
april 1913 anordnade sexdagarsskolan för
hemsömmerskor, vilken skola inrättades för
att meddela teoretiska och praktiska kunskaper
åt flickor, som utgått från folkskolans sjunde
årsklass, och som önskade utbilda sig för kläds-
ömnad i kundernas hem. Skolan var tvåårig
och mottog varje år 10 elever, som undervisades
i sömnad med mönsterkonstruktion och till-
skärning, material- och verktygslära, teckning
och stillära, samhällslära, hygien och gymnastik.
Skolan inordnades under samma styrelse som
endagsskolan i klädsömnad.

Hösten 1915 inrättades jämlikt stadsfullmäk-
tiges beslut den 30 juni 1915 under benämning
»Stockholms stads yrkesskolors kurser i husligt arbete» en endagsskola för ur
folkskolan avgångna elever. Kurserna, som stått

under ledning av en styrelse (nämnd), utsedd på samma sätt som de andra yrkesskolorna, hava varit tvååriga med undervisning en eftermiddag i veckan kl. 3,30—8 under 40 veckor av läsåret samt omfattat huslig ekonomi, sömnad, läsning och skrivning, hygien, samhällslära samt föredrag över olika allmänbildande ämnen. Kurserna hava anordnats vid olika folkskolor. Dessa undervisningskurser överflyttades emellertid fr. o. m. höstterminen 1920 till fortsättnings-skolorna och förlades under folkskoleledningen.

Den 21 maj 1917 beslöt stadsfullmäktige övertaga den för Stockholms byggmästareförenings muraryrkesskola åt stadens fastighet Östermalmsgatan 66 uppförda byggnaden med däri förvarade, för skolverksamheten avsedda inventarier och materialier samt uppdraga åt folkskoleledningen att där fr. o. m. höstterminen 1917 anordna yrkesskola för lärlingar i muraryrket. Undervisningen anordnades t. v. såsom aftonskola med 8 å 9 timmar i veckan.

Den 31 mars 1919 beslöt stadsfullmäktige att fr. o. m. den 1 april s. å. upprätta en urmakareskola av delvis annan typ än de föregående. Skolan, som var avsedd att årligen intaga 12 elever, bestod av dels en ettårig kurs med undervisning fem dagar i veckan, omfattande huvudsakligen förberedande yrkesutbildning, dels en därpå följande treårig skola av endagstypen.

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 7 febr. 1916 anordnades aftonkurser dels vid endagskolan för klädsömnad för liv- och ärm- samt kjolsömmerskor, dels vid sexdagarskolan för klädsömnad i finare klädningsgarneringar och dräktmodellering, i tillskärning av dam- och barnkläder, ävensom för elektriska montörer och för svagströmstekniker. För dessa kurser erlades i regel en avgift av 5 kronor per år.

I anslutning till 1918 års lagstiftning angående den kommunala yrkesundervisningen har fr. o. m. år 1920 en omläggning av yrkesskoleväsendet i Stockholm ägt rum. Sälunda har en uppdelning av de olika skolformerna företagits samt ny ämnesfördelning införts, varjämte hela verksamheten väsentligt utvidgats.

Från och med år 1920 finnas tre olika skoltyper, som representera efter varandra följande stadier av undervisningen, nämligen verkstadsskolor, lärlingsskolor och yrkesskolor. Verkstadsskolorna, i vilka de blivande lärlingarna beredas tillfälle att före inträdet i lärlingsskolan genomgå en efter yrket anpassad förberedande utbildningskurs i verkstadsarbete, pågå 5 eller 6 dagar i veckan under en tid, som alltefter de olika yrkena varierar mellan 2 och 11 månader. Läroämnen äro till huvudsaklig del yrkesarbete samt i någon mån ritning, räkning o. d. Lärlingsskolorna hava till ändamål att bereda dem, som fullgjort sin fortsättningskolplikt, tillfälle att, samtidigt med inhämtande av praktisk yrkesfärdighet genom arbete i hantverk, industri el. dyl., förvärva de inom resp. arbetsområden nödiga teoretiska insikterna. Lärlingsskolorna äro treåriga (i

två fall tvååriga); undervisningen pågår 6—12 timmar i veckan under 8—9 månader. Läroämnen äro yrkeslära (yrkesarbete med material- och verktygslära, maskinlära, fackritning, teknologi, räkning, skrivning, yrkeshygien m. m.), yrkesekonomi (affärsräkning, affärsskrivning, kalkylation och bokföring) samt yrkes- och arbetarlagstiftning. Yrkesskolorna slutligen äro avsedda för dem, som genomgått lärlingsskola och önska ytterligare förkovra sig i sitt yrke. Sådana skolor kunna anordnas under olika former med längre eller kortare lärotid, allt efter förefintliga behov och arbetsförhållanden inom resp. yrken. Läroämnen äro yrkesteknik, ritning och räkning.

Med anledning av de nya lagbestämmelserna hava nu de förut befintliga treåriga endagsskolorna i Stockholm fr. o. m. hösten 1920 omorganiserats till tvååriga. Sexdagarskolan för hemsömmerskor har uppdelats i en verkstadsskola och en tvåårig lärlingsskola.

Slutligen hava de ovan omnämnda aftonkurserna uppdelats i vid lärlingsskolorna anordnade kurser för äldre arbetare samt yrkesskolor. Till de förra hänfördes sålunda t. ex. första årsklassen av svagströmsteknikerkurserna. Till yrkesskolorna räknades andra årsklassen av svagströmsteknikerkurserna samt övriga kurser, vilka alla äro en direkt påbyggnad på resp. lärlingsskolor.

Förutom denna fr. o. m. år 1920 genomförda omorganisation av yrkesskoleväsendet i Stockholm har även under år 1920 en avsevärd utvidgning av verksamheten ägt rum. Stadsfullmäktige beslöt nämligen den 15 mars 1920 upprättandet fr. o. m. höstterminen 1920 av dels nya lärlingsskolor inom kopparslagare-, skomakare-, vagnmakare-, tapetserare-, guldsmeds- och instrumentmakaryrkena i huvudsaklig överensstämmelse med nu befintliga lärlingsskolor, dels ock ytterligare nio parallellavdelningar inom lärlingsskolor för mekaniska verkstadsyrket samt en parallellavdelning inom lärlingsskolan för elektriska montörsyrket. Samtidigt härmed beslöts även upprättandet snarast möjligt efter 1920 års ingång av verkstadsskolor inom samtliga nu nämnda yrken samt därjämte inom smeds-, bleck- och plåtslageri- och möbelsnickeriyrkena. För genomförandet av denna utvidgning av verksamheten samt för driften under året av de nya skolorna anslögo stadsfullmäktige inalles 656,330 kr. För utvidgningen erforderliga lokaler hava erhållits genom upplåtande till lärlings- och yrkesskolestyrelsen av den s. k. stallbyggnaden vid f. d. Nürnbergs bryggeri, Högbergsgatan 43. Av ovannämnda verkstadsskolor trädde en del i verksamhet redan fr. o. m. den 1 april 1920 och de övriga vid höstterminens början 1920, dock med undantag av verkstadsskolorna för tapetserare, kopparslagare, bleck- och plåtslagare samt vagnmakare, för vilka skollokalerna ännu ej kunnat färdigställas. Vidare hava tillkommit en verkstadsskola för ateljésömmerskor samt (fr. o. m. 1921) en lärlingsskola för husligt arbete.

Fr. o. m. hösten 1920 anordnas dessutom

Lys. aftonkurser i sömnad för husmödrar som ersättning för den av livsmedelsnämnden upprättade och sedan av dyrtidskommittén uppehållna sömnadsverkstaden, vilken upphörde med juni månads utgång 1920.

Antalet elever vid samtliga skolor uppgick den 1 april 1921 till inalles 692.

Författningar m. m. K. stadga den 16 sept. 1918 ang. den kommunala yrkesundervisningen med ändringar den 27 februari och 19 mars 1920. Reglemente för Stockholms stads lärlings- och yrkesskolor, fastställt av skolöverstyrelsen den 31 dec. 1919. Reglemente för Stockholms stads verkstadsskolor fastställt av skolöverstyrelsen den 23 dec. 1919.

Mekaniska gruppen.

Gruppchef

(7,000 kr.; ej å stat).

Fredeius, E. G., civilingenjör; expedition: Svedenborgsgatan 16, Sö.; st. 30 26.

Skribitör

(1,200 kr.; ej å stat).

Vakant.

Vaktmästare

(1,500 kr.; ej å stat).

Johansson, O. W.

Lärlingsskolorna och verkstadsskolorna för mekaniker samt instrumentmakare.

Nämnd.

Hallström, G. O., disponent, ordf.; **Graham**, P. S., ingenjör; **Nyström**, K. L., verkstadschef; **Andersson**, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Lärlingsskolan och verkstadsskolan för smeder.

Nämnd.

Albihn, K. J. A., ingenjör, ordf.; **Bolmér**, A. F., fabrikschef; **Andersson**, K. G. E., smed; **Andersson**, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Lärlingsskolan och verkstadsskolan för rörläggare.

Nämnd.

Blomqvist, E. R., överingenjör, ordf.; **Hedin**, A. H., direktör; **Bergström**, A. V., rörläggare; **Andersson**, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Lärlingsskolan och verkstadsskolan för bleck- och plåtslagare.

Nämnd.

Pehrsson, J. P., förtroendeman, stadsfullm., ordf.; **Andersson**, F., direktör; **Wiberg**, G. E., plats-expeditör; **Andersson**, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Lärlingsskolan och verkstadsskolan för kopparslagare.

Nämnd.

Ännu ej tillsatt.

Elektriska gruppen.

Gruppchef

(7,000 kr.; ej å stat).

Johansson, P. A., ingenjör; expedition: Repslagargatan 24, Sö.; rt. Söder 204; st. 37 01.

Skribitör

(1,200 kr.; ej å stat).

Engdahl, Ebba M.

Vaktmästare

(1,500 kr.; ej å stat).

Hermansson, K. T. E.

Lärlings- och yrkesskolorna samt verkstadsskolorna för elektriska montörer samt elektromekaniker.

Nämnd.

Wahl, G. A., montör, stadsfullm., ordf.; **Görransson**, L., ingenjör; **Carlsson**, E. L., montör; **Andersson**, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Lärlingsskolan och verkstadsskolan för urmakare.

Nämnd.

Sidenbladh, E. Th., byråchef, ordf.; **Lundbom**, J. E., urfabrikschef; **Fryksdahl**, K. J., urmakare; **Andersson**, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Tillsvidare hänföres även till denna grupp:

Lärlingsskolan och verkstadsskolan för guldsmeder.

Nämnd.

Lundmark, J. E., fil. lic., ordf.; **Ambrosius**, G. A., direktör; **Englund**, E. L., guldsmed; **Andersson**, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Lärlingsskolan för murare.

Östermalmsgatan 66, Ö.

Nämnd.

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm.; 1:e vice ordf., ordf.; **Adling**, A. A., byggnadsingenjör; **Pettersson**, J. O. E., ombudsman; **Andersson**, G. K. K., yrkesskoldirektör.

Snickaregruppen.

Gruppföreståndare.

(7,000 kr.; ej å stat).

Vakant, *tjff.* **Högberg, J. A.**; expedition: Repslagaregatan 24, *Sö.*; rt. Söder 204; st. 3701.

Skrivbiträde och vaktmästare gemensamma med elektriska gruppen (se ovan).

Lärlingsskolan och verkstadsskolan för möbelsnicksare.

Nämnd.

Danielsson, T. H., möbelsnicksare, stadsfullm., ordf.; **Wickman, J. N.**son, snickarmästare; **Larsson, L. O.**, möbelsnicksare; **Andersson, G. K. K.**, yrkesskoldirektör.

Lärlingsskolan och verkstadsskolan för tapetserare.

Nämnd.

van **Rijswijk, H. E.**, hovdekoratör, ordf.; **Lindroth, C. E.**, tapetserare; **Rytterling, A. G.**, tapetserare; **Andersson, G. K. K.**, yrkesskoldirektör.

Lärlingsskolan och verkstadsskolan för sadelmakare.

Nämnd.

Alland, C. E. W. A.son, tygingenjör, ordf.; **Skoglund, K. E. E.**, hovsadelmakare; **Gartzell, O.**, sadelmakare; **Andersson, G. K. K.**, yrkesskoldirektör.

Lärlingsskolan och verkstadsskolan för vagnmakare.

Nämnd.

Ehrnborg, P. A., vagnfabrikör, ordf.; **Svenzon, C. W.**, fabrikör; **Jönsson, E. M.**, vagnmakare; **Andersson, G. K. K.**, yrkesskoldirektör.

Tillsvidare hänföres även till denna grupp:

Lärlingsskolan och verkstadsskolan för skomakare.

Nämnd.

Johansson, K. E., landsorganisationens sekreterare, ordf.; **Nordfors, A.**, skomakarmästare; **Holmgren, G. E.**, skomakare; **Andersson, G. K. K.**, yrkesskoldirektör.

Kvinnliga gruppen.

Gruppföreståndarinna.

(4,000 kr.; ej å stat).

Qvarnström, f. Flodin, Sigrid E. M.; expedition: Repslagaregatan 24, *Sö.*; st. 311 47.

Lärlingsskolan och verkstadsskolan för ateljésömmerskor.

Nämnd.

Théel, f. Roth, Elisif, fru, stadsfullm., ordf.; **Gyllenspetz, f. von Holten, H. Anna D.**, fru; **Wessman, f. Svensson, Signe A. M.**, fru; **Qvarnström, f. Flodin, Sigrid E. M.**, grupp-föreståndarinna.

Lärlingsskolan och förberedande verkstadsskolan för hemsömmerskor.

Nämnd.

Théel, f. Roth, Elisif, fru, stadsfullm., ordf.; **Gyllenspetz, f. von Holten, H. Anna D.**, fru; **Wessman, f. Svensson, Signe A. M.**, fru; **Qvarnström, f. Flodin, Sigrid E. M.**, fru, grupp-föreståndarinna.

Lärlingsskolan för linnesömmerskor.

Nämnd.

Som nämnd fungerar tillsvidare nämnden för lärlingsskolan och verkstadsskolan för ateljésömmerskor.

Skolan har ännu ej trätt i verksamhet.

Lärlingsskolan för husligt arbete.

(Undervisningen bedrivs dels i sömnadsskolornas lokaler, Repslagaregatan 24, dels i skolköket i centralsaluhallen.)

Nämnd.

Laurell, Signe, fröken, ordf.; **Arfwedson, Lilly M.**, skolkökslärarinna; **Carlsson, f. Lindskog, Anna R.**, fru, stadsfullm.; **Johansson, Karin**, skolkökslärarinna (se nedan).

Föreståndarinna

(350 kr.; ej å stat).

Johansson, Karin, skolkökslärarinna (se ovan).

Vid lärings- och yrkesskolorna finnas dessutom 5 *fast anställda lärare*, 3 *fast anställda lärarinnor*, 17 *timlärare* och 18 *timlärarinnor* samt vidare *e. o. lärare*.

Stockholms stads mantalsnämnd

jämte i samband därmed stående institutioner.

Mantalsnämnden.

Slottsbacken 6, St. (ing. fr. Österlånggatan).

Sessionstid växlande.

Kontrollanten träffas säkrast kl. 11—12 i uppbörds-kamrerarens tjänsterum i samma hus.

I ett år 1865 avgivet utlåtande ang. föreslagen folkräkning i huvudstaden hemställde stadsfullmäktige hos kungl. maj:t om utredning ang. ändring i sättet för mantalsskrivningsförrättningar i Stockholm, varefter överståthållarämbetet anmodades inkomma med utredning i ärendet. En av ämbetet tillsatt kommitté avgav sedermera förslag, över vilket stadsfullmäktige hördes. Därvid avstyrkte dessa förslaget, men antogo i stället för sin del grunder för mantals- och skattskrivningen i Stockholm, innefattande bl. a. inrättande av en mantalsnämnd med underlydande rotemän. Detta förslag, som tillstyrktes av överståthållarämbetet, godkändes i huvudsak av kungl. maj:t den 10 november 1876, varefter mantalsnämnden i juni 1877 började sin verksamhet.

Mantalsnämnden åligger att hava inseende över mantals- och skattskrivningen i Stockholm samt tillse, att såväl till grundval och rättesnöre för denna som till ledning för fattigvården, hälsovården och undervisningsväsendet därstädes en så vitt möjligt fullständig och tillförlitlig fortlöpande bokföring över huvudstadens invånare verkställles. Nämnden äger att själv eller genom ombud så inför som utom domstol utföra och bevaka stadens talan i dessa ärenden. Nämnden består av överståthållaren eller i hans frånvaro underståthållaren såsom ordförande, med rätt att deltaga i besluten, och dessutom av polismästaren eller i hans frånvaro förste polisintendenten, förste stadsläkaren eller i hans frånvaro andre stadsläkaren, två av stadsfullmäktige för två år valda ledamöter, ordförandena i hälso- och fattigvårdsnämnderna samt förste folkskolinspektören. Stadsfullmäktige, hälso- och fattigvårdsnämnderna samt folkskoledirektionen äga att för två år utse, stadsfullmäktige två och envar av de övriga en suppleant att inträda i nämnden vid förfall för motsvarande ordinarie ledamot. I samband med den kommunala omorganisationen har den 19 mars 1920 ny instruktion för mantalsnämnden utfärdats, vilken dock ej förete några viktigare avvikelser från den förut gällande.

Stadsfullmäktiges senaste val ägde rum den 1 dec. 1919 för åren 1920—1921.

Mantalsnämnden biträdes av en kontrollant och protokollsförare samt rotemän, efter 1 maj 1917 till antalet 35 (se nedan).

Lagar m. m. Kungl. brev till överståthållarämbetet den 10 nov. 1876 ang. fastställande av grunder för ordnande av mantals- och skattskrivningen i Stockholm. Kungl. förordning den 28 maj 1897 ang. mantalsskrivning i Stockholm med ändringar den 23 dec. 1908, 26 nov. 1909, 8 okt. och 12 nov. 1915 samt den 14 juni 1918. Instruktion för Stockholms stads mantalsnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920.

Stat år 1921. Utgifter: 468,075 kr.

Avlöningar. Kontrollant och protokollsförare: arvode 3,000 kr. Vaktmästare: arvode 300 kr.

Mantalsnämndens ledamöter.

Ordförande (självskr.).

Hederstierna, C. F. W., överståthållare.

Ordförandens suppleant (självskr.).

Tamm, V. A., underståthållare.

Ledamöter.

Härleman, G. R., polismästare (självskr.).

Andersson, L. I., förste stadsläkare (självskr.).

Karlsson, W. E., borgarråd, stadsfullm. (självskr. som ordf. i fattigvårdsnämnden och hälsovårdsnämnden).

Nordlund, K., fil. d.r., förste folkskolinspektör, (självskr.).

*Klefbeck, E. A., kyrkoherde, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

*Lagergren, C. H., grosshandlare (vald av stadsfullm.).

Suppleanter.

Frick, H. O., förste polisintendent (självskr.).

Hultkvist, G. E., andre stadsläkare (självskr.).

Nordfeldt, A. G., fattigvårdsinspektör (vald av fattigvårdsnämnden).

Eklund, K., tjänsteman (vald av hälsovårdsnämnden).

Jonsson, J. A., andre folkskolinspektör (vald av folkskoledirektionen).

*Kämpe, K. A., byggnadssnickare, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

*Nordwall, B. I. S., tf. finanssekreterare (vald av stadsfullm.).

Kontrollant och protokollsförare.
von Friesen, F. Hj. Mottagning se ovan.

Vaktmästare.

Ericsson, A. G.

Dessutom växlande antal *extra tjänstemän* med varierande tjänstgöring å de olika rotemannskontoren.

Rotemän.

*Expeditionstider: 8—11 (under juni, juli och augusti 9—11).
Adresser: se nedan.*

Bokföringen av stadens invånare ombesörjes av särskilda, av kommunen avlönade personer, vilka kallas rotmän och hava att var för sig utöva sin verksamhet för ett särskilt område av huvudstaden, kallat rote. Rotemännen lyda i avseende å mantalsskrivningen under mantalsnämnden.

Allt efter som mantalsuppgifterna för roten komma rotemannen tillhanda, skall denne under en av överståthållarämbetet utsedd kontrollants inseende granska dessa uppgifter och tillhörande huvudförteckningar. Mantalslängden skall tilllaga med de till längden hörande mantalsuppgifter och register före mars månads utgång inlämnas till överståthållarämbetet, genom vars försorg längden granskas. Inom samma tid skall mantalsskrivningskontrollanten till ämbetet ingi rapport över den av honom verkställda granskningen.

Roteman skall med skyndsamhet besvara förfrågningar, som av överståthållarämbetet, någon stadens myndighet, pastorsämbete m. fl. framställas angående personers bostad, mantalskrivningsort eller dylikt, varom mantalsboken lämnar upplysning.

Rotemännen hade tidigare även vissa åligganden i avseende å den allmänna fattigvården, men dessa hava numera upphört.

Rotarnas antal var ursprungligen 16. År 1885 tillkom ytterligare en, 1887 två, 1890 en, 1893 en, 1898 två, 1899 två, under varitdera av åren 1905—1908 en, 1911 två, 1913 två i Brännkyrka och fr. o. m. 1914 ytterligare en i denna församling samt fr. o. m. 1916 en i Bromma. Fr. o. m. 1 aug. 1916 sammanslogos 2. och 3. roten till en. Däremot beslöt stadsfullmäktige den 18 dec. 1916 inrättade fr. o. m. den 1 maj 1917 av ytterligare en rote i nuvarande Katarina församling. Rotarnas antal är således sedan den 1 maj 1917 inalles 35.

Instruktioner m. m. Kungl. förordningen den 28 maj 1897 ang. mantalsskrivning i Stockholm med ändringar den 23 dec. 1908, 26 nov. 1909, den 8 okt. och 12 nov. 1915 samt den 14 juni 1918. Instruktion för rotemännen i Stockholms stad, fastställd av mantalsnämnden den 12 juni 1888 med ändringar den 14 okt. 1892 och 14 mars 1908. Ang. stadens indelning i rotar, se vidare statistiska avdelningen.

Avlöningar m. m. Trettiofem rotemän: lönegrupp 13. Skrivarehjälp till trettiofem rotemän: 1,800 kr. till var och en. Till förordnande av biträden i de större rotarna: högst 10,000 kr. Trettioen vaktmästare hos rotemännen: arvode 675 kr., fyra vaktmästare hos rotmännen i Brännkyrka och Bromma: arvode 800 kr. Dessutom tillkommer ersättning åt vaktmästarna för mantalsuppgifters insamlande: högst 6,000 kr.

1. Storkyrkoroten.

Svartmangatan 21 & 23, St.

Roteman.

Johansson, B. G.

Vaktmästare.

Fermelin, J. G. J:son.

2. och 3. Klararoten.

Slöjdgatan 9, C.

Roteman.

Öström, G. F. H.

Vaktmästare.

Svensson, O. S.

4. Kungsbroroten.

Hantverkaregatan 32, C.

Roteman.

Molin, A. R.

Vaktmästare.

Hallman, C. O.

5. Tegnérsloten.

Vallingatan 42, C.

Roteman.

Giertha, J. B. S., frih.

Vaktmästare.

Wellander, A.

6. Observatorieroten.

Vegagatan 18, Va.

Roteman.

Lennartson, A. G. C.

Vaktmästare.

Cäsar, C. G.

7. Jakobsrotten.

Jakobsgatan 4, C.

Roteman.

Alm, C. S.

Vaktmästare.

Branting, J. A.

MN.

8. Roslagsroten.
Regeringsgatan 74, C.
Roteman.
Sandstedt, K. G.
Vaktmästare.
Ståhl, A. C:son. _____
9. Humlegårdsroten.
Nybrogatan 15 C, Ö.
Roteman.
Ekermann, L. E. O.
Vaktmästare.
Granquist, O. G. _____
10. Nybroroten.
Nybrogatan 16, Ö.
Roteman.
Vakant, t.j.f. Wallin, K. A. T.
Vaktmästare.
Strand, E. E. _____
11. Artilleriroten.
Kommendörsgatan 25, Ö.
Roteman.
Jakobsson, K. G.
Vaktmästare.
Ekström, K. G. _____
12. Sofiaroten.
Fjällgatan 31, Sö.
Roteman.
Wahlberg, H.
Vaktmästare.
Jansson, G. H. _____
13. Stadsgårdsroten.
Folkungagatan 77, Sö.
Roteman.
Lundberg, C. A.
Vaktmästare.
Ekström, E. V. _____
14. Katarina mellanrote.
Katarina Bangata 9 A, Sö.
Roteman.
Ahlm, J. M.
Vaktmästare.
Askerlind, A. F. _____
15. Maria kyrkorote.
Högbergsgatan 40, Sö.
Roteman.
Jakobsson, G. H. W.
Vaktmästare.
Pettersson, G. E. _____

16. Tantoroten.
Krukmakaregatan 22, Sö.
Roteman.
Lindsköld, F. E. W.
Vaktmästare.
Carlsson, A. G. _____
17. Kronobergsroten.
S:t Eriksgatan 61, C.
Roteman.
Hjertstrand, M. D.
Vaktmästare.
Åhrman, K. O. _____
18. Teknologroten.
Tegnérsgatan 38, Va.
Roteman.
Öhrström, O. E.
Vaktmästare.
Molin, E. B. _____
19. Skinnarviksroten.
Hornsgatan 68, Sö.
Roteman.
Hesselman, S. E.
Vaktmästare.
Österlund, K. E. _____
20. Narvaroten.
Storgatan 34, Ö.Dj.
Roteman.
Ekermann, L. G.
Vaktmästare.
Lantz, A. L. _____
21. Vanadisroten.
Surbrunnsgatan 21, Va.
Roteman.
Holm, J. G.
Vaktmästare.
Wahlström, J. V. _____
22. Vasaroten.
Norrtullsgatan 10 A, Va.
Roteman.
Ohlsson, E. L.
Vaktmästare.
Hansson, A. N. _____
23. Karlsviksroten.
S:t Eriksgatan 19, C.
Roteman.
Rathsman, K. W.
Vaktmästare.
Matissou, E. A. _____

24. **Karlaroten.**
Linnégatan 58, Ö.Dj.
Roteman.
Fogelström, O. T.
Vaktmästare.
Eurén, G. T.
25. **Nytorgsroten.**
Nytorget 6, Sö.
Roteman
Hellquist, T. G. F.
Vaktmästare.
Jansson, O. V.
26. **Norrtullsroten.**
Dalagatan 78 A, Va.
Roteman.
Lagergren, R. J.
Vaktmästare.
Sundström, J. E.
27. **Karlbergsroten.**
Rörstrandsgatan 56 B, Va.
Roteman.
Jakobsson, U. G. W.
Vaktmästare.
Svensson, J. A.
28. **Eriksbergsroten.**
Frejgatan 3, Va.
Roteman.
Funck, C. J. A.
Vaktmästare.
Strangert, V. E.
29. **Kristinebergsroten.**
Kungsholmsgatan 82 (f. d. 64), C.
Roteman.
Modin, F. H. A.
Vaktmästare.
Johansson, F. E.
30. **Birkaroten.**
Tomtebgatan 5, Va.
Roteman.
Bengtsson, V. O.

- Vaktmästare.*
Thalin, J. Nison.
31. **Heleneborgsroten.**
Ringvägen 14, Sö.
Roteman.
Ekermann, E. O. L.
- Vaktmästare.*
Thavenius, C. A.
32. **Enskederoten.**
Margaretavägen 112, Enskede; t. Enskede 70, 10 61.
Roteman.
Haglund, K. G.
Vaktmästare.
Carlsson, C. G.
33. **Liljeholmsroten.**
Kommunalhuset, Liljeholmen; t. Liljeholmen 10, 4 38.
Roteman.
Sundström, E. V.
Vaktmästare.
Larsson, J. L.
34. **Ärstaroten.**
Nybodagatan 5, Midsommarkransen; t. Liljeholmen 84, 4 80.
Roteman.
Wijkenstam, F. Th.
Vaktmästare.
Gustafson, E. V. G.
35. **Brommaroten.**
Ulsunda slott, södra flygeln, Kungsholms villastad; t. Ulsunda 41, 1 56.
Roteman.
Bergman-Paul, E. F.
Vaktmästare.
Ek, K. J. F.
36. **Helgaroten.**
Götgatan 81, Sö.
Roteman.
Månsson, A. E.
Vaktmästare.
Krantz, G. A.

Statk.

Stockholms stads statistiska kontor.

Statistiska kontoret.

*Hantverkaregatan 1, n. b. och 2 tr., C.;
telefoner: se nedan; kontorstid: 9—4;
expeditionstid: 9—2.*

Huvudstadens kommunala statistik går tillbaka till år 1868, då stadsfullmäktiges beredningsutskott började utge »Berättelse angående Stockholms kommunalförvaltning», vilken berättelse försågs med omfattande statistiska bilagor. Den första årgången, som utkom år 1870, innehöll dessutom i många fall återblickar för den sista femårsperioden, vadan rätt fullständiga uppgifter finnas sedan år 1864 och i vissa fall från ännu äldre år. Jämsides med kommunalberättelsens statistiska avdelning började sedan vissa nämnder och styrelser utge specialpublikationer med delvis statistiskt innehåll. Dessa återfinnas dels i bihang till beredningsutskottets utlåtanden och memorial, dels såsom särpublikationer, bland vilka sistnämnda märkas de mera omfattande av hälsovårdsnämnden och fattigvårdsnämnden utgivna berättelserna.

Försök till centralisation av den kommunala statistiken för enhetlighets och jämförbarhets vinande vid behandlingen av det allt mer växande statistiska materialet framkommo, men ledde ej till något resultat förrän år 1905, då stadsfullmäktige den 20 mars beslöt inrättandet av en särskild kommunalstatistisk anstalt, benämnd Stockholms stads statistiska kontor, som trädde i verksamhet i augusti månad samma år.

Kontorets allmänna uppgift är att samla och vetenskapligt bearbeta samt offentliggöra uppgifter till belysande av Stockholms stads kommunala liv, dess förvaltning, sociala och ekonomiska förhållanden. Kontoret åligger numera i sådan ämne att rörande staden publicera (delvis i samverkan med andra institutioner): en statistisk årsbok, en berättelse angående Stockholms kommunalförvaltning, en statistisk månadsskrift, en veckoöversikt av den sanitära statistiken samt den årliga sanitära statistiken, fattigvårdsstatistik, brand- och ambulansstatistik, arbetsförmedlingsstatistik, handels- och sjöfartsstatistik, fabriks- och hantverksstatistik, renhållningsstatistik, valstatistik, allmänna bostadsräkningar (vart femte år) samt vissa specialundersökningar. Kontoret publicerar även arbeten av icke statistiskt innehåll såsom en årlig kommunalkalender (angående stadens förvaltning, befattningshavare m. m.), en löpande kommunal författningssamling samt en kommunal författningshandbok, varjämte konto-

ret fr. o. m. årgången 1912 utarbetat de årliga registren till stadsfullmäktigettrycket. Kontorets publikationer äro inrangerade i serierna »Stockholms stads statistik» samt »Kommunala handböcker». Utom dessa serier har kontoret utgivit vissa publikationer av speciell karaktär, bland vilka märkas minnesboken »Stockholm. Quelques données statistiques», vars första upplaga publicerades med anledning av det franska parlamentariska besöket sommaren 1909 (en tysk upplaga utgavs sommaren 1910 vid det tyska pressbesöket) samt den historisk-statistiska översikten »Stockholms stads utveckling efter tillkomsten av 1862 års kommunalförordning» ingående i Minnesskrift vid Stockholms stadsfullmäktiges femtioårsjubileum den 20 april 1913. (Ang. kontorets publikationer jfr för öfrigt publikationsförteckning å sista sidan.) — Dessutom åligger det kontoret att utföra andra, inom kontorets verksamhetsområde fallande arbeten, som av stadsfullmäktige eller stadskollegiet beslutas eller på framställning av nämnd eller eljest åt kontoret av dess styrelse uppdragas, samt i lämplig form och omfattning offentliggöra resultaten härav; att med uppmärksamhet följa övriga kontorets verksamhet berörande redogörelser eller åtgärder, som av kommunala myndigheter avgivas eller vidtagas, och på grund härav göra de framställningar, vartill kontoret kan finna anledning; att noggrant följa kommunalstatistikens utveckling även å andra orter samt söka för Stockholms stads statistik tillgodogöra härigenom vunnen erfarenhet; att främst genom tillhandahållande av kontorets publikationer i utbyte mot annan hithörande litteratur tillförsäkra kontoret tillgång till för dess verksamhet erforderligt bibliotek; att i övrigt, i den mån förhållandena det medgiva, bistå kommunala myndigheter och befattningshavare eller andra med upplysningar i frågor, fallande inom kontorets verksamhetsområde.

För införskaffande av för verksamheten nödiga upplysningar äger kontoret att omedelbart hänvända sig till vederbörande myndigheter och institutioner samt har rätt att av stadens vederbörande myndigheter eller befattningshavare utan dröjsmål erhålla uppgifter rörande den förvaltning, som må vara å dessa anförtrödd.

I samband med den kommunala omorganisationens genomförande år 1920 har ledningen av kontorets verksamhet närmare anknutits till den centrala stadsförvaltningen, så till vida att kontorets styrelse, som hittills utgjorts av sju ledamöter, utsedda av beredningsutskottet (3),

drättselnämnden (2) samt hälsovårdsnämnden och fattigvårdsnämnden (vardera 1), numera (enligt instruktionen av den 19 mars 1920) består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, kanslichefen (stadssekreteraren) samt fem andra ledamöter, vilka jämte fem suppleanter väljas av stadsfullmäktige för två år. Vid styrelsens sammanträden äger kontorets direktör (se nedan) att närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. Styrelsens förvaltning granskas av drättselnämndens revisorer.

Kontoret, vars chef är en av styrelsen antagen direktör, arbetar f. n. på 6 avdelningar (se nedan), var och en med en förste aktuarie eller aktuarie som avdelningsföreståndare.

Instruktion. Instruktion för styrelsen över Stockholms stads statistiska kontor, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920.

Avlöningar. För statistiska kontoret gäller, utöver 1911 års lönerreglering, fr. o. m. år 1919 en *provisorisk lönerreglering*, enligt vilket kontorets förste aktuarie samt aktuarier uppbära provisoriska lönetillägg å 2,000 kr. var och en samt kontorets assistenter och biträden ävensom vaktmästare motsvarande tillägg å 300 kr. var och en, allt för år räknat.

Stat år 1921. Utgifter: 320,600 kr.; inkomster: 1,500 kr.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, O. E., borgarråd, stadsfullm.

Vice ordförande.

*Ekman, V. R., direktör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Larsson, Y. G. R., fil. d.r., kanslichef (självskr.).

Folcker, J. F., f. d. löjtnant, stadsfullm.

Jacobi, N. A., förste aktuarie.

*Linde, N., förtroendeman.

*Oldenburg, E., direktör.

Suppleanter.

*Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s 1:e vice ordf.

*Wallin, J. A., transportmästare, stadsfullm.

Nordlund, K., fil. d.r., förste folkskolinspektör.

Ahlin, G. H. G., journalist, stadsfullm.

*Pleijel, H. B. M., fil. d.r., professor.

Protokollsförare

(300 kr.; ej å stat).

Asproth, J. K. (se nedan).

Styrelsens revisorer.

Statk.

(Samma som för drättselnämnden sid. 59.)

Direktör (0).

Guinchard, A. J. J.; rt. 130 35; st. 93 48; mottagningstid: 9—10.

Förste aktuarie (och souschef) (14).

Leijonhufvud, S. S., frih., bibliotekarie (avdelningen för statistiska upplysningar och därmed sammanhängande utredningar, biblioteket samt utdelning och byte av publikationer; st. 93 49; personligen rt. 99 34, 130 37; kl. 9—4.

Aktuarier (och avdelningsföreståndare) (12).

Asproth, J. K., registrator och redogörare samt arkivarie (avdelningen för fattigvårds-, arbetsförmedlings-, brand- och ambulansstatistik; st. 90 47; stadsfullm.; personligen rt. 99 34, 130 37; kl. 9—4.

Själänder, V. (avdelningen för bostadsstatistik, valstatistik och specialundersökningar; biträder dessutom direktören vid ledningen av vissa utredningsarbeten; st. 93 49; personligen rt. 99 34, 130 37; kl. 9—4.

Moosberg, R. W. (avdelningen för hälsovårdsstatistik jämte viss befolkningsstatistik, renhållningsstatistik och utländska minnesböcker; st. 90 46); personligen rt. 99 34, 130 37; kl. 9—4.

Larsson, G. A. (avdelningen för kommunala handböcker — kommunalkalender, kommunal författningssamling, kommunal författningshandbok — och berättelse ang. Stockholms kommunalförvaltning; dessutom register till stadsfullmäktiges handlingar m. m.; st. 90 47); personligen rt. 99 34, 130 37; kl. 9—4.

Biträdande aktuarie (och avdelningsföreståndare)

(5,000 kr.; ej å stat).

Silén, K. G. (avdelningen för statistisk årsbok, statistisk månadsskrift, handels- och sjöfartsstatistik samt fabriks- och hantverksstatistik; st. 90 47); personligen rt. 99 34, 130 37; kl. 9—4.

Biträdande aktuarier

(5,000 kr.; ej å stat).

Löfquist, T. H. F.; Valentin, S. O.

Amanuenser

(växlande antal, avlöningsformer och -belopp; ej å stat).

Jedin, C. V. N.; Olinder, O.

Statk.

Assistenter (7).

Ohlson, Helfrid I. A.; **Carlsson**, Ester F.; **Gustafson**, Anna Th.; **Larsson**, E. B. (Brita); **Wagner**, f. Sandstedt, Astrid W.; **Sundström**, Klara S.

Biträden (5).

Lundbom, Elsa; **Kuylentjerna**, f. Schröder, Esther M.; **Nilsson**, f. Medin, Karin E.; **Björklund**, f. Hedström, Sigrid L. Ch.; **Helleday**, Signe

E.; **Forsblom**, f. Alfheim, Sonja L.; **Hacksell**, Ingvor H. V.; **Nilsson**, Barbro; **Lundell**, E. Gabriella; **Stålhammar**, Gerda Ch.; **Barklund**, R. E. K. (Karin); **Fischer**, f. Kihlblom, Märta; **Rönback**, Elsa L.; **Winqvist**, Lilian A.

Vaktmästare (4).

Lundman, J. H.

Dessutom ett antal *extra biträden* samt ett *vaktmästarbiträde*.

Stockholms stads lönenämnd.

Lönenämnden.

*Myntgatan 8 (gamla rådhuset) n. b., St.;
rt. 219 17; st. 229 28; expeditionstid: 10—3.*

Stadsfullmäktige beslöt den 26 oktober 1908 efter i ärendet väckt motion att tillsätta en kommitté för utredning om behovet av »särskilda föreskrifter angående tjänsteinnehavarnes arbetstid å tjänsterummet». Detta beslut upprevs emellertid redan den 23 november samma år, då kommitténs uppdrag utvidgades, med vidhållande om frågan om arbetstidens längd som det primära, till en granskning av löneförhållandena i allmänhet. Uppdraget avsåg dock endast sådana befattningshavare, vilkas löneförmåner reglerades av kommunen ensam, med uteslutande ytterligare av vissa kategorier befattningshavare, vilkas löneförmåner nyligen reglerats. Kommittén avgav sitt betänkande den 21 september 1909. Sedan detta remitterats till nämnder och styrelser, förelåg beredningsutskottets utlåtande i ärendet i november 1910 och började efter bordläggning under julfirerna debatteras, antogs vid en följd sammanträden i februari och mars 1911 samt fastställdes av överståthållarämbetet den 6 april 1911. För vinnande av en enhetlig behandling av stadens lönefrågor beslöt stadsfullmäktige på beredningsutskottets förslag tillsättande av en särskild lönenämnd.

Lönenämnden handhar stadens avlönings- och pensionsväsende samt de övriga angelägenheter, vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas. Den består av, förutom ordförande och vice ordförande, som utses av stadskollegiet, fem andra ledamöter, vilka jämte fem suppleanter väljas av stadsfullmäktige för två år. Nämnden upptar till behandling de ärenden, som enligt de allmänna avlöningsvillkoren överlämnats till densamma, följer noggrant tillämpningen av dessa bestämmelser, vakar över att likformighet iakttages vid bestämmande av avlöning åt extra personal, prövar jämlikt gällande bestämmelser inträdande rätt till pension, utom beträffande folkskollärarekåren samt magistraten och rådhusrätten, i vilket senare fall lönenämnden likväl har att meddela yttrande, avger utlåtande över de kommunala myndigheternas statsförslag beträffande avlöningsförhållanden samt ägnar slutligen sin uppmärksamhet åt lönefrågor behandling inom statsförvaltningen och inom andra kommuner. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 27 november 1911 prövar lönenämnden på framställning av vederbörande myn-

digheter frågor om inträdande av rätt för befattningshavare till löneförhöjning eller ålderstillägg. Genom beslut den 18 december 1916 hava stadsfullmäktige bemyndigat lönenämnden ej mindre att efter framställning av vederbörande myndigheter avgöra frågor om inträde av förhöjda avlöningar åt viss på extra stat avlönad personal än även att efter framställning av vederbörande myndigheter meddela beslut i fråga om avlönings- och därmed sammanhängande förhållanden för viss vid stadens sjukhus och fattigvårdsinrättningar samt övriga anstalter på extra stat avlönad personal. Vidare hava stadsfullmäktige den 2 dec. 1918 bemyndigat lönenämnden att efter framställning från vederbörande myndigheter meddela beslut i frågor rörande avvikelser i vissa fall från den för ordinarie tjänsteinnehavare stadgade skyldigheten att utnyttja med innehavande befattning enligt gällande stat förenade naturaförmåner.

Nämnden sammanträder på kallelse av ordföranden, så ofta omständigheterna därtill föranleda.

För granskning av nämndens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tvenne revisorer.

I av löneregreringskommittén avgivet betänkande angående en allmän revision av kommunens gällande avlöningsstat (ännu ej behandlat av stadsfullmäktige) föreslås lönenämndens ombildande till en tjänstenämnd med i flera avseenden vidgad befogenhet.

Instruktioner m. m. Instruktion för Stockholms stads lönenämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920. Allmänna villkor och bestämmelser för tillämpning av Stockholms stads lönestat, antagna av stadsfullmäktige den 30 jan., 6 och 13 febr. samt 20 mars 1911, fastställda av överståthållarämbetet den 6 april 1911 med ändringar den 18 mars, 29 april och 21 okt. 1912, 17 nov. och 11 dec. 1913, 23 febr., 16 mars och 19 okt. 1914, 30 juni 1915, 20 mars 1916, 19 mars, 7 maj, 18 och 28 juni och 21 dec. 1917, 18 febr. och 2 april 1918 samt 31 mars 1919. Allmänna villkor och bestämmelser för tillämpning av avlöningsstat för ämbets- och tjänstemän hos Stockholms magistrat och rådhusrätt, antagna av stadsfullmäktige den 19 mars 1917 och fastställda av kungl. maj:t den 4 maj 1917. Allmänna villkor och bestämmelser för tillämpning av lönestaten för polispersonalen i Stockholm, antagna av stadsfullmäktige den 10 juni 1912 med tillägg och ändringar den 11 dec. 1913, den 18 juni 1917, den 4 mars 1918 och den 29 mars 1920. Allmänna

LÖN. villkor och bestämmelser för tillämpning av lönestaterna för vissa ämbets- och tjänstemän vid överståthållarämbetets avdelning för polisärenden samt för stadsfiskalerna, antagna av stadsfullmäktige den 18 juni 1917 med tillägg den 15 okt. 1917, fastställda av kungl. maj:t den 31 dec. 1917. Villkor och bestämmelser för tillämpning av lönestaterna för stadsfogdarna och för ämbets- och tjänstemän vid överståthållarämbetets avdelning för uppbördsärenden, antagna av stadsfullmäktige den 11 och 16 dec. 1905, fastställda av kungl. maj:t den 12 juli 1907, med ändringar den 12 okt. och 31 dec. 1917. Villkor och bestämmelser för tillämpning av lönestaten för brandmanskapet, antagna av drätselnämndens första avdelning den 27 jan. 1914, med ändringar den 17 dec. 1918 och den 3 nov. 1919. Reglemente ang. polispersonalens i Stockholm pensionering, antaget av stadsfullmäktige den 10 juni 1912, fastställt av kungl. maj:t den 28 november 1912. Bestämmelser ang. pensionering av vid Stockholms stads brandkår anställda brandförmän och brandmän, antagna av stadsfullmäktige den 11 dec. 1913, fastställda av överståthållarämbetet den 2 jan. 1914. (I samband med den kommunala löne-regleringens genomförande torde flertalet av nu nämnda författningar komma att undergå betydande förändringar.)

Stat år 1921. Utgifter: 20,000 kr.

Lönenämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Juhlin Dannfelt, C. G., borgarråd, stadsfullm.

Vice ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Wallin, J. A., transportmästare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

*Forssberg, E. V., direktör.

*Johansson-Visborg, Anna S., fru, stadsfullm.

*Linde, N., förtroendeman.

Lund, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm.

Widtskiöld, J., kamrerare.

Suppleanter.¹⁾

*Zetterlund, C. R., kontorschef.

*Staël von Holstein, Ch. Mathilda, advokat, stadsfullm.

Ahlström, W., förtroendeman, stadsfullm.

*Nilsson, J. P., direktör, stadsfullm.

Andersson, J. E., spåravgnskonduktör, stadsfullm.

Sekreterare

(anslag 5,400 kr.).

Malmros, N.; rt. 219 17; st. 229 28; mottagnings-
ningstid: 1—2; Bohman, A. G., biträdande
sekreterare; rt. 164 72; st. 10 35 (förordn.
tillsv. under år 1921).

Registrator och kontorsbiträde

(1,800 kr.; ej å stat).

Stråberg, Elvira K.

Lönenämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av
1920 års förvaltning).

Eklund, J. L., fabrikör.

Lindbergh, N. E., disponent.

¹⁾ Suppleanterna upptagas här i samma ordningsföljd som de ledamöter, vilkas resp. ersättare de enligt nämndens beslut äro. I händelse av förfall för suppleant, som sålunda skolat tjänstgöra, inträder annan suppleant enligt följande av nämnden fastställda ordningsföljd: Zetterlund, Staël von Holstein, Ahlström, Nilsson, Andersson.

Stockholms stads löneavtalsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Löneavtalsnämnden.

*Nämnden sammanträder vid behov å
stadskollegiets lokal, Börshuset, St.
Sekreterarens telefoner: se nedan.*

Frågan om arbets- och lönevillkor för kommunens fasta arbetare har vid åtskilliga tillfällen varit föremål för behandling av stadsfullmäktige och stadens myndigheter. Förslag om utredning därav framlades i motioner hos stadsfullmäktige bl. a. 1905 och 1908. I olika motioner 1909 och 1910 föreslogs, att en särskild nämnd skulle inrättas för handläggning av arbets- och löneförhållanden för arbetare och med dem likställd personal vid stadens arbeten. 1910 framlades även ett av stadens arbetschefer och stadskamreren utarbetat förslag till »stamanställning» av arbetare i stadens tjänst jämte därmed sammanhörande bestämmelser och reglemente, vilket förslag sedermera begränsades till att omfatta endast gas- och elektricitetsverket. Stadsfullmäktige beslöt emellertid 1913 att avslå detta förslag och hänsköt i stället hela frågan för utredning till en kommitté (se arbetarkommittén, sid. 233). Denna framlade 1918 förslag om inrättande av en »Stockholms stads arbetarelönenämnd» samt rörande formerna för ordnande vid stadens arbetsföretag av drifts- och arbetspersonalens arbets- och lönevillkor. Efter vederbörliga yttranden av stadens myndigheter blev förslaget med vissa ändringar antaget av stadsfullmäktige, som den 27 juni 1918 beslöt tillsättandet av *Stockholms stads löneavtalsnämnd*.

Enligt nu gällande instruktion åligger det löneavtalsnämnden att å stadens vägnar handlägga och avgöra ärenden rörande arbets- och lönevillkor för den vid stadens arbetsföretag anställda drifts- och arbetspersonalen, dock ej i fråga om personal, upptagen på stadens lönestat, eller i fråga om ämne, varom stadsfullmäktige förbehållit sig att besluta. Nämnden handhaver därjämte de övriga hithörande angelägenheter, vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas. Innan beslut fattas i något ärende, skall den nämnd eller styrelse, som ärendet rör, lämnas tillfälle att meddela upplysningar och uttala sin mening; nämnder och styrelser äro skyldiga att härutinnan tillhandagå löneavtalsnämnden. Arbetschef, som icke är ledamot av nämnden (se nedan), eller, vid förfall för honom, hans ställföreträdare i tjänsten skall kallas till sammanträde, där ärende, som rör honom under-

lydande personal, skall handläggas, samt äger därvid deltaga i nämndens överläggning och få sin mening, där den avviker från nämndens beslut, antecknad till protokollet. Nämnden är berättigad att förutöfvandet av sin verksamhet anlita utomstående sakkunniga, ävensom att utse en eller flera personer inom eller utom nämnden att å dess vägnar föra förhandling eller vidtaga andra förberedande åtgärder.

Löneavtalsnämnden består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, fyra andra ledamöter, vilka jämte fyra suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige, samt en av stadens arbetschefer jämte suppleant för denne. Den sistnämnde ledamoten jämte dennes suppleant utses vid sammanträde, utlyst av stadens byggnadschef, av och bland de högsta arbetscheferna vid sådana stadens verk, där minst 100 arbetare sysselsättas. De fyra av stadsfullmäktige valda ledamöterna och suppleanterna för dem utses bland personer, vilka tillhöra sådana nämnder eller styrelser, under vilka lyder arbetarpersonal, som enligt vad ovan nämnts beröres av löneavtalsnämndens verksamhet. Tjänstgöringstiden för av arbetscheferna utsedd ledamot samt dennes suppleant liksom även för av stadsfullmäktige valda ledamöter och suppleanter är två år. Nämnden har inom sig utsett två delegerade för handläggning av vissa förvaltningsärenden.

Nämndens förvaltning granskas årligen av tre av stadsfullmäktige utsedda revisorer.

Instruktion m. m. Instruktion för Stockholms stads löneavtalsnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920. Allmänna bestämmelser angående arbets- och löneförhållanden vid Stockholms stads arbeten, antagna av löneavtalsnämnden och svenska kommunalarbetsareförbundet den 12 juli 1919, med ändringar den 14 jan. 1920. (Dessutom diverse specialbestämmelser för olika stadens verk.) Förhandlingsordning mellan Stockholms stads löneavtalsnämnd, Göteborgs stads avlövningsnämnd och Malmö stads avlövningsnämnd å ena sidan samt å den andra svenska kommunalarbetsareförbundet, antagen den 12 juli 1919.

Stat år 1921. Utgifter: 20,600 kr.

Löneavtalsnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Åkerman, G. R. J., borgarråd.

LaN.

Vice ordförande.

Ahlström, W., förtroendeman, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

*Persson, P. G., faktor, stadsfullm.

Rissén, Hj. R., tulltjänsteman, stadsfullm.

*Åkerlindh, J. G., direktör, stadsfullm.

Kinberg, A. G. H., överstelöjtnant, stadens byggnadschef (vald av stadens arbetschefer).

Suppleanter.

Fält, A. S., träarbetare, stadsfullm.

*Hultman, G. H., civilingenjör, stadsfullm.

Pehrsson, J. P., förtroendeman, stadsfullm.

*Vinberg, S. W., överingenjör, stadsfullm.

Dahlander, R., direktör för gas- och elektricitetsverken (vald av stadens arbetschefer).

Sekreterare

(3,000 kr.; ej å stat).

Arnoldsson, B. I.; rt. Vasa 15 16; st. 120 83.

Löneavtalsnämndens delegerade.

Åkerlindh, J. G.; Åkerman, G. R. J., ordf.

Löneavtalsnämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1920 års förvaltning).

Almström, O. H., disponent, stadsfullm.

Björklund, C. G., journalist, stadsfullm.

Holmblad, D., grosshandlare.

Kommunala skiljenämnder för arbetarfrågor.

Enligt mellan Stockholms stads löneavtalsnämnd samt avlöningsnämnderna i Göteborg och Malmö å ena sidan samt svenska kommunalarbetsareförbundet å andra sidan den 12 juli 1919 upprättad förhandlingsordning skall för avgörande i sista instans av avtalsfrågor m. m. tillsättas en förliknings- och skiljenämnd, vald för ett år i sänder och bestående av elva ledamöter, av vilka två utses av Stockholms stads löneavtalsnämnd, en av Göteborgs och en av Malmö stads avlöningsnämnd samt fyra av svenska kommunalarbetsareförbundet, medan de tre övriga ledamöterna jämte en suppleant utses av kungl. maj:t, som tillika förordnar en av de av kungl. maj:t utsedda ordinarie ledamöterna att vara förliknings- och skiljenämndens ordförande. För de förstnämnda åtta ledamöterna utses i enahanda ordning ett lika antal suppleanter.

Vidare skola för behandling och avgörande av andra tvistefrågor rörande arbets- och löneförhållanden än sådana, som avse ingående av nytt avtal, upprättas tre lokala skiljenämnder, en i Stockholm, en i Göteborg och en i Malmö.

Varje sådan skiljenämnd utses för ett år i sänder och består av fem ledamöter, av vilka två utses av vederbörande avtalsnämnd och två av svenska kommunalarbetsareförbundet, medan den femte ledamoten, vilken tillika är skiljenämndens ordförande, väljes av de sålunda utsedda eller, för den händelse dessa icke kunna enas om valet, av distriktets förlikningsman. För förstnämnda fyra ledamöter utses i samma ordning ett lika antal suppleanter.

Riksskiljenämnden.

Av Stockholms stads löneavtalsnämnd utsedda ledamöter.

Åkerlindh, J. G., direktör, stadsfullm.; Åkerman, G. R. J., borgarråd.

Suppleanter: Ahlström, W., förtroendeman, stadsfullm.; Kinberg, A. G. H., överstelöjtnant, stadens byggnadschef.

Övriga ledamöter.

Hamberg, K. G., rådmän; Kihlmark, G., byråchef, ordf., Kjäll, Hj. P., länsassessor (utsedda av kungl. maj:t); Silfverstolpe, D. O. M., maskindirektör (utsedd av Göteborgs stads avlöningsnämnd); Brundin, G. R. V., överpostmästare (utsedd av Malmö stads avlöningsnämnd); Carlsson, O., ledamot av försäkringsrådet, Lindqvist, A. H., socialfullmäktig, stadsfullm., Nordgren, F. L., förtroendeman, Storm, N. G. K:son, ombudsman (utsedda av svenska kommunalarbetsareförbundet).

Suppleanter: Cronvall, P. A., sekreterare (utsedd av kungl. maj:t); Nyström, J. O. H., major utsedd av Göteborgs stads avlöningsnämnd; Bengtsson, L., assessor (utsedd av Malmö stads avlöningsnämnd); Hagman, E. O., assistent, Nilsson, E., expeditör, Persson, N. O., expeditör, Söderberg, P., ombudsman (utsedda av svenska kommunalarbetsareförbundet).

Kommunala skiljenämnden för Stockholm.

Ordförande.

Ännu ej utsedd.

Av löneavtalsnämnden utsedda ledamöter.

Paues, E. W., direktör hos Sveriges textilindustriförbund; Vinberg, S. W., överingenjör, stadsfullm.

Suppleanter: Lindqvist, E. V., ingenjör; Lundvik, E., direktör.

Av svenska kommunalarbetsareförbundet utsedda ledamöter.

Dahl, J. A., smed; Johansson, E. G., ombudsman.

Suppleanter: Lindskog, G. E., snickare; Lundin, K. H., renhållningsarbetare.

Viktigare kommunala kommittéer och delegationer.

(Beträffande viktigare kommittéer, tillsatta av nämnder och styrelser, se under dessa.)

Byggnadsordningskommittén.

(Kommitté för utarbetande av förslag till ändringar i byggnadsordningen för Stockholms stad samt byggnadsstadgan för rikets städer.)

I anledning av motion, väckt den 24 sept. 1906, beslöt stadsfullmäktige den 14 jan. 1907 att uppdraga åt en kommitté av fem personer att dels utarbeta förslag till de ändringar i byggnadsordningen för Stockholm, som kommittén funne nödiga, dels ock verkställa utredning om därav betingade ändringar i byggnadsstadgan för rikets städer. Kommittén har under åren 1907—1910 på grundval av ett samtidigt av en kungl. kommitté uppgjort förslag till byggnadsstadga för riket utarbetat ett tämligen fullständigt förslag till ny byggnadsordning; då förslaget till byggnadsstadga emellertid allt fortfarande är föremål för vidare bearbetning, har kommitténs arbete de senaste åren legat nere för att åter upptagas, då byggnadsstadgan fastställts.

Val av ledamöter i kommittén skedde den 25 februari 1907.

Ledamöter.

Backlund, A. R., sundhetsinspektör; **Bengtson**, N. J., byggmästare; tre vakanta.

Av kommittén antagen sekreterare.

Seth, J. K. J., amanuens hos byggnadsnämnden.

Utskänkningskommittén.

(Kommitté för utskänk-
nings- och utminuteringsärenden.)

Kommittén, som tillsättes för ett år i sänder, är egentligen att betrakta som en kommission för löpande ärendens beredning och har därför införts under stadsfullmäktige (sid. 51).

Industrimonumentskommittén.

(Kommitté för resande i huvudstaden av ett monumentalt konstverk över indu-
strien.)

Sedan en person, som tillsvidare önskade bli va onämnd (enligt vad senare blivit känt, bokbindarmästaren J. A. W. Lindmausson), erbjudit sig att till stadsfullmäktige överlämna en summa av 105,000 kr. att användas till uppställande på lämplig allmän plats i huvudstaden av en staty eller grupp som sinnebild för indu-

strien, beslöt stadsfullmäktige den 18 maj 1908 att med tacksamhet mottaga donationen samt överlämna åt beredningsutskottet att utse ett lämpligt antal personer med uppdrag att mottaga de donerade medlen, anordna pristävlan rörande förslag till det avsedda konstverket samt i övrigt bringa beslutet om dess uppställande till verkställighet. Sedan kommittén anordnat en pristävlan, beslöt den i mars 1911 i princip godkänna konstnären Carl Milles' förslag »Naturkraft», under villkor att monumentet kunde utföras för det belopp, som står till kommitténs förfogande. Kommittén avgav den 25 jan. 1915 till stadsfullmäktige utredning och förslag. På grund av inträdda prisstegringar och andra mel-
lankommande hinder kunde emellertid förslaget ej komma till utförande. Kommittén framlade på grund därav den 27 jan. 1919 ett nytt förslag till industrimonument, likaledes utarbetat av herr Milles (se bubih. nr 62 för 1919), vilket av stadsfullmäktige den 2 juni 1919 antogs till utförande.

Val av ledamöter i kommittén skedde den 21 maj 1908.

Ledamöter.

Almström, O. H., disponent, stadsfullm.; **Cederborg**, A., direktör, stadsfullm:s ordf., ordf.; **Clason**, I. G., byggnadsråd; **Lallerstedt**, E. J., professor; en vakant.

Arbetarkommittén.

(Kommitté för frågan om ordnandet av förhållandena mellan staden och dess ar-
betare.)

*Sammanträder i drätselnämndens lokal,
Stora Nygatan 2 B, St.*

Frågan om kommunens förhållande till sina arbetare har stått på dagordningen sedan år 1897, då en motion väcktes hos stadsfullmäktige om pension åt stadens arbetare. Frågan gjordes av beredningsutskottet till föremål för en utredning av särskilda delegerade, som i sitt år 1902 avgivna betänkande tillstyrkte såväl pension som invaliditetsunderstöd enligt vissa av dem uppgjorda grunder åt stadens samtliga arbetare (även säsongarbetare). De av vederbörande kommunala myndigheter över förslaget avgivna yttranden hänsköts till en ny kommitté, som ytterligare utarbetade det äldre förslaget. I ett gemensamt yttrande över den sistnämnda kommitténs betänkande framkastade stadens arbetschefer år 1906 den tanken, att endast ett mindre

Kom- antal för vederbörande verk oundgängligen nöd-
mitté- vändiga »stamarbetare» borde erhålla de ifråga-
er. satta förmånerna.

År 1908 väcktes hos fullmäktige ett förslag om utarbetande av en löneplan för arbetare, anställda hos gas-, elektricitets-, vattenlednings- och renhållningsverken. På förslag av styrelsen för gas- och elektricitetsverken gjordes denna motion till föremål för en gemensam utredning av arbetscheferna jämte stadskamreren, som också den 25 april 1910 avlämnade ett »förslag till stamanställning vid Stockholms stads verk och arbeten» jämte förslag till pensionering av de stamanställda. Stamanställning skulle enligt förslaget tillkomma endast den kvalificerade drifts- och arbetspersonal, som vore oundgängligen behövlig för vissa regelbundet återkommande, viktigare kommunala arbeten. Dessa arbetare skulle erhålla en ställning, som närmast motsvarade tjänstemännens, med bestämda ålderstillägg, pension, semester etc.

Frågan om stamanställning behandlades hos stadsfullmäktige den 28 april 1913 och gällde då närmast gas- och elektricitetsverken. Beredningsutskottet hade tillstyrkt antagande av bestämmelser om stamanställning för vissa av dessa verks arbetare samt hemställt om tillsättande av en kommitté för ordnande av övriga arbetarfrågor. Detta förslag bifölls emellertid icke. I överensstämmelse med en i utskottet afgiven reservation beslöt stadsfullmäktige i stället utse en kommitté av sju bland sina ledamöter för utredning och uppgörande av förslag rörande ordnandet av förhållandena mellan staden och dess arbetare. Den 19 febr. 1917 beslöt stadsfullmäktige att vid uppkommande vakans ledamot skulle få väljas även utom stadsfullmäktiges egen krets.

Kommittén har den 13 mars 1918 avgivit ett första betänkande (bubih. nr 47 för 1918) med förslag till inrättandet av en Stockholms stads arbetarlönenämnd m. m. (se vidare löneavtalsnämnden, sid. 231). Kommitténs arbete har sedan dess varit nedlagt, då de av världskrisen framkallade ekonomiska rubbningarna och osäkerheten rörande utvecklingen omöjliggjort för kommittén att sluttigt behandla den återstående av de frågor, som hänskjutits till kommitténs utredning, nämligen om stadens arbetares pensionering.

Sedan numera genom inrättandet av borgarrädsbefattningarna skapats särskilda organ med uppgift att, en var för sitt arbetsområde, omhänderta beredningen av de kommunala ärendena, har arbetarkommittén, efter det att borgarrådet för arbetarlöneärenden förklarat sig villig att övertaga och fullfölja beredningsarbetet i till arbetarkommittén hänskjutna, ännu oavgjorda frågor, beslutat att till borgarrådet för sådant ändamål överlämna handlingarna i å kommitténs handläggning ännu beroende frågor.

Val av ledamöter ägde rum den 30 maj 1913; kompletteringsval skedde den 17 maj 1915,

den 7 maj och 19 nov. 1917 samt den 17 maj 1920.

Ledamöter.

Almström, O. H., disponent, stadsfullm.; **Cederborg**, A., direktör, stadsfullms ordf.; **Hagman**, E. O., assistent; **Hjorth**, J. E., direktör; **Nilsson**, F. O. V., bageridkare, stadsfullm.; **Nordgren**, F. L., förtroendeman; **Paues**, E. W., direktör hos svenska textilindustriförbundet.

Av kommittén antagen sekreterare.

Malm, F., byråchef i statens vattenfallsverk.

Pantlånekommittén.

(Kommitté för utredning om åtgärder mot pantsättning av kläder och sängkläder.)

I en hos stadsfullmäktige år 1912 väckt motion hemställdes, att fullmäktige ville uppdraga åt fattigvårds- och hälsovårdsnämnderna att verkställa undersökning, huruvida och i vad mån det nuvarande systemet att mot pant av kläder och sängkläder utlåna penningar mot hög ränta kan innebära skada i hygieniskt och ekonomiskt hänseende för den enskilda och därigenom för staden som kommun, samt därefter vidtaga de åtgärder, förhållandena påkalla. Sedan yttranden infordrats från de i motionen omtalade nämnderna, av vilka i synnerhet fattigvårdsnämnden kraftigt betonade vikten av en ändring i berörda avseende, beslöt stadsfullmäktige den 13 maj 1913 att tillsätta en kommitté av tre personer för att verkställa utredning och avgiva förslag rörande de åtgärder, som kunna vidtagas till förhindrande i möjligaste mån av pantsättning av kläder och sängkläder.

I likhet med arbetarkommittén (se ovan) har pantlånekommittén numera överlämnat sina handlingar till vederbörande borgarråd (borgarrådet för hälso- och fattigvårdsärenden), som förklarat sig villig att övertaga och slutföra beredningen av till kommittén hänskjutna frågor.

Val av ledamöter skedde den 30 maj 1913; kompletteringsval förrättades den 20 okt. s. å. och 5 febr. 1917.

Ledamöter.

Cederborg, A., direktör, stadsfullms ordf.; **Hedin**, Alma I. S., fröken; **Tengdahl**, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullms l:e vice ordf.

Av kommittén antagen sekreterare.

Silow, S. A. H., föreståndare för stadens rättshjälpsanstalt.

Stockholms arbetslöshetskommitté.

(Kommitté för förebyggande av arbetslöshet och mildrande av dess verkningar.)

Då den av världskriget framkallade ekonomiska krisen kunde väntas medföra en omfattande

arbetslöshet, anvisade 1914 års senare riksdag ett förslagsanslag av 5 milj. kr., avsett att utgå som bidrag till kommunerna vid understödjande av arbetslösa. Villkoren för erhållande av bidrag fastställdes i en kungl. kungörelse den 28 sept. 1914. Redan dessförinnan hade kungl. maj:t i ett cirkulär den 18 aug. 1914 anbefallt tillsättande av arbetslöshetskommittéer i de olika kommunerna.

I huvudstaden fanns vid krisens början tillsatt den s. k. »Centrala understödskommittén», vilken sammanslutning medelst frivilliga arbetskrafter upprättat ett antal s. k. *hjälpbyråer* med uppgift att till mobiliserades familjer utdela understöd av kommunala och enskilda medel. Till denna sammanslutning av frivilliga arbetskrafter beslöt man anknyta organisationen för arbetslöshetsunderstöds utdelande. På förslag av en kommitté, tillsatt av centrala understödskommittén och stadsfullmäktiges beredningsutskott, fastställde stadsfullmäktige den 4 nov. 1914 grunderna för arbetet och uppdrog åt den så sammansatta kommittén att fungera som kommunal arbetslöshetskommitté.

Genom 16 olika hjälpbyråer med var sin nämnd utdelades under tiden 9 nov. 1914—30 april 1915 arbetslöshetsunderstöd till ett sammanlagt belopp av 528,698: 09 kr. Under den därefter följande tiden förbättrades förhållandena å arbetsmarknaden i så hög grad, att utdelningen av understöd kunde upphöra.

Till följd av brödsädesregleringens genomförande fr. o. m. år 1917 uppstod emellertid arbetslöshet bland *bageriarbetarna*, vadan stadsfullmäktige den 19 febr. 1917 anslog 20,000 kr. till understöd. Kommittén beslöt därefter öppnandet av en hjälpbyrå fr. o. m. den 26 i samma månad. En nämnd för fördelning av understöden utsågs av centrala understödskommittén. (Rörande understödens storlek se 1919 års kalender.) Av understödsbeloppen utgick hälften av kommunens medel, återstoden av statsmedel i överensstämmelse med föreskrifterna i kungl. kungörelsen den 19 maj 1916 (med ändring den 16 aug. 1918).

Den 7 maj 1917 anslog stadsfullmäktige ett belopp av 75,000 kr. till arbetslöshetsunderstöd, därav 40,000 till understöd åt arbetslösa *måleri-arbetare*. För dessa öppnades en särskild hjälpbyrå.

Den 18 febr. 1918 beslöt stadsfullmäktige bemyndiga kommittén att av till dess förrogande stående medel disponera dels 4,500 kr. till inrättande av en mekanisk yrkeskurs för arbetslösa bagare och målare m. fl., dels högst 2,500 kr. såsom bidrag till en av föreningen Kvinnornas uppbåd anordnad sömnadsverkstad för arbetslösa kvinnor.

Den 18 mars 1918 beslöt stadsfullmäktige medgiva, att av de till kommitténs förrogande ställda medel understöd efter samma grunder, som tillämpas vid kommitténs redan pågående verksamhet, finge utbetalas även till arbetslösa *bleck- och plåtslageriarbetare* i Stockholm. Den 27 juni 1918 anslog stadsfullmäktige yt-

terligare 100,000 kr. till fortsättande av understödsverksamheten och dess utsträckande även till arbetslösa *järn- och metallindustriarbetare*, med rätt för kommittén att vid trängande behov lämna understöd även till andra kategorier. För behandling av dessa frågor tillsattes en särskild nämnd, som även övertog handläggningen av ärenden rörande bleck- och plåtslageriarbetare.

På grund av den starka ökning i arbetslösheten, som inträdde i början av år 1919, anslog stadsfullmäktige den 3 mars 1919 ett belopp av 500,000 kr. att vid behov användas till igångsättande av nödhjulsarbeten. Vissa nödhjulsarbeten igångsattes även på kommitténs initiativ. Den 3 och 31 mars 1919 beviljade stadsfullmäktige tillhopa 100,000 kr. samt den 16 juni 1919 ytterligare 100,000 kr. till den av arbetslöshetskommittén bedrivna understödsverksamheten, som i samband härmed utvidgades till att omfatta jämväl arbetare tillhörande den elektriska industrien, korgmakeriarbetare samt skofabriksarbetare. Sedan bättre förhållanden inträtt å arbetsmarknaden, kunde understödsverksamheten beträffande måleri-, bageri- samt bleck- och plåtslageriarbetare upphöra den 8 juni 1919 och beträffande de övriga kategorierna den 1 sept. 1919.

Jämlikt stadsfullmäktiges särskilda bemyndigande har arbetslöshetskommittén fr. o. m. den 27 aug. 1919 anordnat den enligt kungörelsen den 2 aug. 1919 påbudna understödsverksamheten för arbetslös tobakspersonal m. fl. Denna verksamhet regleras numera av en kungl. kungörelse den 9 april 1920. För behandling av hithörande frågor har tillsatts en särskild nämnd (se nedan).

Då läget på arbetsmarknaden åter försämrades beviljade stadsfullmäktige den 12 jan. 1920 på framställning av kommittén ett anslag av 200,000 kr. att användas till nödhjulsarbeten. Dyliga arbeten anordnades vid Årsta och i Bromma i sådan omfattning, att anslaget i sin helhet förbrukades.

Med anledning av den i slutet av år 1920 inträdande starka depressionen inom näringslivet och å arbetsmarknaden, blev det nödvändigt att vidtaga ytterligare åtgärder för motverkande av den omfattande arbetslösheten. Sålunda beviljade stadsfullmäktige den 24 jan. 1921 400,000 kr. till nödhjulsarbeten och den 7 mars 1921 1,250,000 för samma ändamål. Med hänsyn till arbetslöshetens omfattning anslog stadsfullmäktige den 7 mars och 25 april dessutom sammanlagt 400,000 kr. till arbetslöshetsunderstöd, vilket anslag jämte härå enligt kungl. kungörelsen den 22 okt. 1920 belöpande statsbidrag, skall användas till understöd — kontant eller in natura — åt sådana personer, vilkas ekonomi genom en längre tids oförvårdad arbetslöshet blivit undergrävd. För understödsverksamhetens bedrivande hava tillsatts tre särskilda hjälpbyråer (se nedan).

Slutligen hava stadsfullmäktige den 7 febr. 1921 anslagit tillsammans 32,320 kr. för anord-

Kommittéer. nande av dels yrkeskurser, dels ock kurser i allmänbildande ämnen för olika kategorier av arbetslösa.

Beredningsutskottets val av ledamöter i kommittén skedde den 4 nov. 1914 och kompletteringsval förrättades av stadsfullmäktige den 2 april och 21 maj 1917. Den 3 juni 1918 beslöt emellertid stadsfullmäktige, att kommittén i sin helhet skulle utses genom val av fullmäktige. Nyvalet ägde rum samma dag och gällde för tiden till utgången av juni månad s. å. Sedermera hava nyval ägt rum den 30 juni 1919 samt den 12 jan. och 21 juni 1920, det sista för tiden t. o. m. juni 1921. Ordföranden är utsedd av överståthållarämbetet.

Enligt av statens arbetslöshetskommission utfärdade bestämmelser skall, innan ersättning av statsmedel för under varje månad utlämnade understöd erhålles, arbetslöshetskommitténs verksamhet under den gångna månaden granskas av särskilda revisorer. Av dessa utses en av överståthållarämbetet under det att de övriga två, vilka även hava till uppgift att granska kommitténs verksamhet i övrigt, utses av stadsfullmäktige. Stadsfullmäktiges val av revisorer för år 1921 ägde rum den 31 mars 1921.

Ordförande.

Lind, F. A., rådmän.

Ledamöter.

Johanson, K. E., landsorganisationens sekreterare; af Klintberg, Gertrud M. K., föreståndarinna, stadsfullm.; Köpper, E. H., ciselör; Liander, M. E., grosshandlare, stadsfullm.; Linde, N., förtroendeman; Norén, A. J. N., byggnadsingenjör; Paues, E. W., direktör; Tengelin, K. A. H., maskinarbetare, stadsfullm.; Thorberg, J. A. J., landsorganisationens ordförande, stadsfullm.; Wiberg, E. A., förtroendeman.

Av kommittén antagen sekreterare.

Anderberg, G. H. A., tf. bokhållare hos drätsel-nämnden; rt. 164 75; st. 10 35.

Revisorer.

Fellenius, K. G. G., tf. taxeringskommissarie (utsedd av överståthållarämbetet); Forsell, J. A. Sson, expeditionsförare, Wretling, E. P., civilingenjör (utsedda av stadsfullmäktige).

Hjälphyran för tobaksarbetare.

Vasagatan 11, C.; st. 6351; expeditionstid: måndagar, onsdagar och fredagar 10—12.

Nämnd.

Andersson, f. Krantz, K. Lovisa, fru; Berg, Clary L., fröken; Hennings, E., statssekreterare; Kindstrand, K. A., förtroendeman; Liander, M. E., grosshandlare, stadsfullm., ordf.

Byråföreståndare.

Flinth, J.

Hjälphyran för metall- och industriarbetare m. fl.

Vasagatan 11, C.; st. 291 53; expeditionstid: 9—2.

Nämnd.

Bratt, K. A. L., filare; Brundin, J. E., disponent; Frisk, K. G. A. son, filare; Liander, M. E., grosshandlare, stadsfullm., ordf.; Ågren, G. R., direktör.

Suppleanter: Deurell, P. O. O., direktör; Hektor, D. A., överingenjör; Johansson, G. E., filare; Lundin, E. M., ombudsman.

Byråföreståndare.

Larson, G. A.

Hjälphyran för byggnads- och grovarbetare m. fl.

Vasagatan 11, C.; st. 291 53; expeditionstid: 9—2.

Nämnd.

Andersson, P. Hj., kassör; Eriksson, E. L., kassör; Nordström, A., byggnadsingenjör; Olsson, A. A., byggnadsingenjör; Wiberg, E. A., förtroendeman, ordf.

Suppleanter: Hegert, O. A., ingenjör; Olsson, A. G., målare; Törnkvist, C. E., förtroendeman; Zetterberg, C., ingenjör.

Byråföreståndare.

Månsson, S. E.

Hjälphyran för handels- och kontorsanställda, hantverkare m. fl.

Vasagatan 11, C.; st. 6351; expeditionstid: 9—2.

Nämnd.

Engblom, E., skräddarmästare; Erikson, B. K. J., ombudsman; af Klintberg, Gertrud M. K., föreståndarinna, stadsfullm., ordf.; Lagergren, D. G., kassör; Lindström, G. E., ombudsman; Sauber, K. L., kapten.

Suppleanter: Johnson, f. Carlsson, Ellen M. V., fru; Karlson, G. E., direktör; Nilsson, C. A., disponent.

Byråföreståndare.

Ekman, J. I. O.

Poliskommittén.

(Kommitté för utredning ang. möjligheterna till förenklningar och besparingar inom polistjänsten.)

I en hos stadsfullmäktige den 29 juni 1914 väckt motion hemställdes om en ingående och allsidig utredning ang. möjligheterna till för-

enklingar och besparingar inom polistjänsten. Med anledning därav beslöt stadsfullmäktige den 22 mars 1915 tillsätta en kommitté om fem personer för att verkställa en dylik utredning. Tre av kommitténs ledamöter skulle tillsättas av fullmäktige, varefter överståthållarämbetet skulle inbjudas utse de två återstående.

Val av stadsfullmäktiges ledamöter ägde rum den 22 mars 1915; kompletteringsval skedde den 7 febr. 1916, 5 febr. 1917 och 27 juni 1918. Kommittén konstituerade sig den 12 april 1915 och avgav den 4 dec. 1916 första delen av sitt betänkande (bubih. nr 222 för 1916) omfattande förslag till polisskola och ny organisation av kriminalpolisen samt den 31 dec. 1918 andra delen (bubih. nr 88 för 1918), vilket huvudsakligen berörde ordningspolisen, dess organisation och göromål. Dessutom har kommittén avgivit yttranden i mindre frågor (se bubih. nr 126 för 1917 samt 26 och 60 för 1918).

Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Hernblom, A. G., rådmän; **Lidman, C.**, överlärare, stadsfullm.; **Tengdahl, K. A.**, ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm.; 1:e vice ordf., ordf.

Av överståthållarämbetet utsedda ledamöter.

Ekström, G. L. V., poliskommissarie; **Lidberg, C. G.**, andre stadsfiskal.

Av kommittén antagen sekreterare.

Lundberg, J. B. Y., tf. förste stadsfiskal.

Stockholms stads bad- och tvätthuskommitté.

(Kommitté för utredning i fråga om kommunala bad- och tvätthusanläggningar i huvudstaden.)

I tvenne år 1916 väckta motioner föreslogos utredningar om kallbadinrättningar dels i den vik av Mälaren, som ligger söder om Tranebergsbro, dels vid lämplig plats uteder norra stranden av Årstasjön.

Med anledning av dessa motioner beslöt stadsfullmäktige den 7 maj 1917 tillsätta en kommitté av tre ledamöter med uppdrag att verkställa utredning samt till stadsfullmäktige avgiva förslag till plan för ordnandet av Stockholms badfråga och att särskilt fortast möjligt framkomma med förslag till anordnandet av friluftsbadplatser. Kommittén har numera slutfört sin utredning om kallbadhusfrågan och i ett den 28 juli 1919 avgivet betänkande framlagt förslag till anläggande av ett modernt friluftsbad vid Kungsholmens sydöstra udde, söder om Tranebergsbro. Därefter har kommittén till närmare behandling upptagit frågan om varmbad-

hus och i sammanhang därmed om tvättinrättning för allmänheten. (Jfr kommitténs utlåtanden m. m. i bubih. nr 195 för 1917, 3 för 1918, 21 och 131 för 1919 samt i skutl. nr 464 för 1920 och nr 72 för 1921.) Stadsfullmäktige beslöt den 19 maj 1919 att tillsätta ytterligare två ledamöter i kommittén.

Val av ledamöter i kommittén skedde den 7 maj 1917 och kompletteringsval den 13 maj 1918, 19 maj 1919 samt den 1 mars 1920.

Ledamöter.

Gyllenhammar, C. A. M., förste brandkapten; **Johansson-Visborg, Anna S.**, fru, stadsfullm.; **Kinnanson, H. S.**, byrådirektör, stadsfullm., ordf.; **Köpper, E. H.**, eisellör; **Mårtenson, M.**, fanjunkare.

Av kommittén kallade sakkunniga ledamöter.

Bergvall, E., direktör, stadionchef (se nedan); **Fröman, N. O.**, civilingenjör.

Av kommittén antagen sekreterare.

Bergvall, E., direktör, stadionchef (se ovan).

Hissinspektionskommittén.

(Kommitté för utredning angående revision av föreskrifterna rörande hissar.)

I en vid stadsfullmäktiges sammanträde den 16 februari 1914 väckt motion hemställdes om vidtagande av nödiga åtgärder för omarbetande av hissförordningen i ändamål dels att förenkla hissinspektionen, dels att få de tekniska bestämmelserna ändrade och förtydligade. Beredningsutskottet beslöt den 17 januari 1918 att hänskjuta denna fråga till en kommitté för utredning.

Val av ledamöter skedde den 24 januari 1918.

Ledamöter.

Graham, P. S., ingenjör; **Norén, A. J. N.**, byggnadsingenjör, ordf.; **Rossander, C. A. J.**, civilingenjör.

Av kommittén antagen sekreterare.

Ödman, K. R., ingenjör, direktör.

Biografkommittén.

(Kommitté för utredning rörande åtgärder mot biografernas skadliga inverkan på barn.)

I en hos stadsfullmäktige den 30 mars 1917 väckt motion hemställdes, att fullmäktige måtte hos överståthållarämbetet anhålla om vissa åtgärder i syfte att motverka biografernas skadliga inverkan på barn, särskilt utfärdande av reglerande bestämmelser rörande barns biografbesök, samt hos

**Kom-
mitté-
er.**

Kommittéer. statsmakterna anhölla om biografcensurans ytterligare skärpning. I anledning av motionen hemställde beredningsutskottet om ett mindre anslag till folkskoleledningen för utövande av kontroll över efterlevnaden av nu gällande bestämmelser om barns tillträde till biograföfreställningar. Sedan ärendet emellertid av stadsfullmäktige den 18 febr. 1918 återremitterats till beredningsutskottet, beslöt detta den 7 mars s. å. att hänskjuta frågan för ytterligare utredning till en kommitté på fem personer.

Kommittén kommer att avgiva sitt betänkande sommaren 1921.

Val av kommitténs ledamöter skedde den 7 mars 1918.

Ledamöter.

Bratt, I., med. dr., direktör; **Hemberg, O. O.**, direktör; **Härleman, G. R.**, polismästare, o.r.d.f.; **Svedelius, C.**, rektor; **Törnell, f. Weber, Gert-rud**, fru, stadsfullm.

Av kommittén antagen sekreterare.

Rydholm, K. O. K., jur. kand.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet.

(Skönhetsrådet.)

(Kommittéerade för vård av Stockholms stads natur, dess estetiska intressen och kulturella minnesmärken m. m.)

I en 1915 hos stadsfullmäktige väckt motion föreslogs tillsättande av ett särskilt kommunalt råd för vård av Stockholms stads natur, dess estetiska intressen och kulturella minnesmärken och om andra åtgärder för ett allmännare tillgodogörande för befolkningen av vad som skänker bostadsplatserna skönhet och trevnad. Med anledning därav beslöt stadsfullmäktige den 19 mars 1917 att tillsätta en kommitté av tre på detta område kompetenta personer för att utreda och framlägga förslag, huru de i motionen framförda synpunkterna bäst och mest praktiskt måtte kunna främjas. Kommittén avgav i november 1917 sitt betänkande (bubih. nr 141 för 1917). Vid behandling av detta betänkande beslöt stadsfullmäktige den 18 mars 1918 att tillsätta sju kommittéerade jämte två suppleanter (ett »naturskydds- och konstråd») med uppgift att som rådgivare åt under stadsfullmäktige lydande utskott, nämnder, styrelser och kommittéer utreda och avgiva förslag i frågor rörande bl. a. Stockholms natur, naturminnen och parkväsen, staden tillhöriga konstverk, utsmyckning av byggnader, gator, torg m. m., skyltanordningar, uppställande av kiosker, stånd och mindre byggnader, namn på gator, torg, byggnader m. m., skolundervisning och annat upplysningsarbete i fråga om naturskydd och skönhetsvård, stadens samlingar av konst, konstindustri och konsthantverk samt andra liknande frågor, som hänskjutas till rådets bedömande. Åt de kommittéerade gavs tillika i upp-

drag att framlägga förslag till reglemente för sin verksamhet och till utgiftsstat efter den erfarenhet, som kan vinnas under organisationens mer provisoriska fungerande. Rådet har under år 1920 förelagt stadsfullmäktige ett förslag till instruktion för rådet, men detta förslag har ännu ej föranlett någon åtgärd från stadsfullmäktiges sida. I rådets stat för år 1921 ingå bl. a. utgifter för utredningar och arkitekturarbeten, tävlingar, upplysningskrifter, inspektionsresor m. m.

Första val av ledamöter i rådet ägde rum den 17 dec. 1918, sedan dessförinnan förslag inhämtats från olika sakkunniga myndigheter och korporationer å till ifrågavarande uppdrag lämpliga personer. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 15 nov. 1920 skola rådets ledamöter och suppleanter härnäst utses för två år i sänder, varvid hälften (eller antalet närmast hälften) avgår varje år. Senaste val ägde rum den 6 dec. 1920 (fyllnadsval den 25 april 1921). Rådet har 1919 beslutat antaga namnet »Rådet till skydd för Stockholms skönhet». Av rådet avgivna yttranden äro intagna i buntl. nr 268 för 1919, nr 17 och 103 för 1920, 123 för 1921 samt bubih. nr 136 för 1919.

Stat år 1921. Utgifter: 16,500 kr.

Ledamöter.

Bendixson, I. O., professor, stadsfullm., v. o.r.d.f.; ***Curman, J. S.**, byggnadsråd; ***Lallerstedt, E. J.**, professor; ***Laurin, C. G. J.**, skriftställare; ***Lindhagen, Anna J. J.**, barnavårdsinspektör, stadsfullm.; **Möller, C. O.**, generaldirektör, o.r.d.f.; **Ström, O. F.**, redaktör, stadsfullm.

Suppleanter.

Lönnberg, A. J. E., professor; *en vakant.

Av kommittén antagen sekreterare

(arvode 3,000 kr. jämte dyrtidshjälp; ej å stat.)

Josephson, R., fil. dr., docent.

Arbetslöshetsförsäkringskommittén för Stockholms stad.

(Kommitté för undersökning av möjligheten och lämpligheten av en kommunal arbetslöshetsförsäkring för Stockholms stad.)

I en hos stadsfullmäktige den 13 maj 1918 väckt motion föreslogs, med särskild hänvisning till de under kristiden uppståndna rubbingarna på arbetsmarknaden och de betänkliga konsekvenser, som följa med en längre tids understödsverksamhet åt arbetslösa, att Stockholms stad, för vilken ett skyndsamt ordnande av arbetslöshetsförsäkringsfrågan även ur andra synpunkter vore av synnerlig vikt, måtte föranstalta en utredning, om och på vad sätt en kommunal arbetslöshetsförsäkring kunde ordnas för staden i syfte att snarast möjligt avlösa arbetslöshets-

understöden och eventuella nödhjälpsarbeten. Med bifall till detta förslag beslöt stadsfullmäktige den 22 maj 1918 att tillsätta en kommitté på fem personer med uppdrag att undersöka möjligheten och lämpligheten av en kommunal arbetslöshetsförsäkring för Stockholms stad och att eventuellt framlägga förslag till anordnande av en sådan arbetslöshetsförsäkring.

Vid sammanträde den 12 nov. 1918 beslöt kommittén, som verkställt åtskilliga grundläggande utredningar m. m. (se bubih. nr 3 för 1919) samt utarbetat ett preliminärt förslag till ordnande av arbetslöshetsförsäkring för Stockholm, att, i avvaktan på närmare underrättelser från statens socialförsäkringskommitté rörande de tillämnade riktlinjerna för en eventuell statlig arbetslöshetsförsäkring, tillsvidare ajournera sin verksamhet.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter skedde den 3 juni 1918.

Ledamöter.

Bagge, G. A., professor, stadsfullm:s 2:e vice ordf.; **Järte**, O. E. F., tf. byråchef; **Karlsson**, W. E., borgarråd, stadsfullm.; **Nordenmark**, N. V. E., fil. d.r. direktör; **Paues**, E. W., direktör.

Av kommittén antagen sekreterare.

Eneborg, H. G. E., fil. lic.

Stockholms stads löneregreringskommitté.

(Kommitté för utredning om en allmän revision av kommunens gällande lönestat.)

Expedition: lönenämndens lokal, Gamla rådhuset, St.; rt. 219 17; st. 229 28.

I en hos stadsfullmäktige den 28 juni 1917 väckt motion föreslogs bl. a., att stadsfullmäktige skulle gå i författning om verkställande av en reglering av avlöningsförhållandena för de hos Stockholms stad anställda befattningshavarna. Sedan vidare från dels grupper av befattningshavare, dels olika stadens myndigheter framkommit förslag om partiella eller provisoriska löneregreringar, beslöt stadsfullmäktige den 27 juni 1918 att tillsätta en kommitté av sju personer, jämte tre suppleanter, med uppdrag att verkställa utredning om en allmän revision av kommunens gällande lönestat samt till stadsfullmäktige inkomma med det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning. Vid behandling av frågor rörande löneregrering för personal, lydande under särskild styrelse eller nämnd, skulle en av vederbörande styrelse eller nämnd utsedd representant delta i kommitténs överläggningar och beslut.

Kommittén avgav den 6 juli 1920 sitt huvudbetänkande (skbih. nr 75 för 1920) samt den 1 dec. 1920 ett andra och den 8 april 1921

ett tredje betänkande (skbih. nr 76 A och B för 1920).

Stadsfullmäktiges val av ledamöter ägde rum den 27 juni 1918 samt fyllnadsval den 13 och 27 jan. samt 31 mars 1919.

Ledamöter.

Hultman, G. H., civilingenjör, stadsfullm.; **Juhlin Dannfelt**, C. G., borgarråd, stadsfullm., ordf.; **Kinmanson**, H. S., byrådirektör, stadsfullm.; **af Klintberg**, Gertrud M. K., föreståndarinna, stadsfullm.; **Lange**, E., kassör, stadsfullm.; **Malmros**, N., sekreterare (se nedan); **Widtskiöld**, J., kamrerare, vice ordf.

Suppleanter.

Löfgren, A., sekreterare; **Törnell**, f. Weber, Gertrud, fru, stadsfullm.; **Wallin**, J. A., transportmästare, stadsfullm.

Av kommittén antagen sekreterare.

Malmros, N., sekreterare hos lönenämnden (se ovan).

Stadsbibliotekskommittén.

(Kommitté för uppgörande av förslag till byggnad för ett stadsbibliotek m. m.)

Frågan om åstadkommande av ett stadsbibliotek för Stockholm framfördes första gången i en hos stadsfullmäktige den 15 nov. 1909 väckt motion om centralisering av huvudstadens biblioteksväsen genom upprättande av ett kommunalt centralbibliotek med filialer i olika delar av staden. Med anledning av motionen tillsatte stadsfullmäktige 1910 en kommitté för frågans utredning. Kommittén avgav den 21 sept. 1912 sitt betänkande (bubih. nr 158 för 1912), vari den framlade ett detaljerat förslag till upprättande av ett kommunalt centralbibliotek med filialbibliotek samt till dess organisation och byggnad för detsamma, förslagsvis förlagd till kv. Röda berget, hörnet av Dala- och Tegnérsgatorna, varjämte hemställdes, att stadsfullmäktige ville anvisa den då förestående utdelningen ur Forsgränska fonden till byggnad för ett stadsbibliotek i enlighet med förslaget samt upplåta lämplig tomt därför, ävensom anslå medel och vidtaga en del andra anordningar för den föreslagna biblioteksorganisationens genomförande. Sedan stadsfullmäktige emellertid disponerat utdelningen ur Forsgränska fonden på annat sätt och ett framkommet förslag att till hugfästade av minnet av stadsfullmäktigeinstitutionens i Stockholm 50-åriga tillvaro 1913 anvisa 100,000 kr. till inrättande av ett centralbibliotek för huvudstaden icke förverkligats, låg frågan nere till 1915, då, i samband med påtänkt nybyggnad för Stockholms borgarskola, förslag väcktes om att i en sådan byggnad, avsedd att uppföras för genom lotteri anskaffade medel, inrymma även kommunalt centralbibliotek och gymnastikhus. Med

Kommittéer. gillande av planen beslöto stadsfullmäktige 1916 att för ändamålet upplåta tomt i kv. Träskfloden, hörnet av Karlavägen och Birgerjarlsgatan. År 1917 framställdes vidare förslag om dels att anvisa den nya utdelningen ur Forsgrénka fonden till byggnad för det föreslagna stadsbiblioteket, dels att anslå den till det av borgarskolan planerade byggnadsföretaget. Innan frågan förekom till avgörande, meddelade emellertid styrelsen för »Knut och Alice Wallenbergs stiftelse», att den — på förslag av sin ordf., bankdirektör K. A. Wallenberg, som önskade, att stiftelsens första utdelning skulle komma hans födelsestad till godo — beslutat att till uppförande av ett Stockholms stadsbibliotek bidra med ett belopp av en miljon kr., under förutsättning bl. a. att till samma ändamål ansloges de tillgängliga medlen från Forsgrénka fonden samt att stadsfullmäktige upplåte sådan tomt, att byggnaden kunde uppföras fristående och med utrymme för eventuellt behövligh tillbyggnad. På grund av detta erbjudande beslöto stadsfullmäktige den 27 juni 1918 att åt en kommitté på fem personer, med tre suppleanter, uppdraga att uppgöra förslag till byggnad för ett stadsbibliotek samt att i övrigt förbereda ärendet och inkomma med förslag därtill.

Kommittén har sedermera i skrivelser till stadsfullmäktige den 9 maj och 8 dec. 1919 anhängit om upplåtande av tomt för stadsbibliotekets centralbiblioteksbyggnad i kv. Bryggpannan i hörnet av Sveavägen och Odengatan.

Den 21 juni 1920 beslöto stadsfullmäktige dels mottaga den ovannämnda donationen å en miljon kr., dels upplåta för stadsbiblioteket lämpligt tomtutrymme, dels ock att till uppförande av stadsbiblioteket anslå den till utdelning disponibla avkastningen av Forsgrénka fonden (575,000 kr.) jämte därå sedan den 27 juni 1918 upplupna räntor.

Stadsfullmäktige hava den 17 maj 1920 anslagit medel till bestridande av kostnaderna för en studieresa till Förenta staterna av två av kommitténs medlemmar, en arkitekt och en biblioteksman, för att studera de amerikanska biblioteksförhållandena.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter ägde rum den 27 juni 1918 och fyllnadsval den 30 sept., 21 okt. och 2 dec. 1918.

Ledamöter.

Asplund, E. G., arkitekt; Borge, O. F., fil. d.r.; Hjelmqvist, J. F. B., fil. d.r., förste bibliotekskonsulent; Linder, I. G. M. (Greta), fil. mag.; Stockman, G., bankdirektör, ordf.

Suppleanter.

Evergren, C. J., fil. d.r., andre bibliotekarie; Larsson, O. E., borgarråd, stadsfullm.; Rönnell, E., folkskollärare.

Av kommittén antagen sekreterare.
Tynell, K. O. L., fil. d.r., andre bibliotekskonsulent.

Dyrtdskommittén.

(Kommitté för handhavande av stadens rabatteringsverksamhet å livs-förnödenheter m. m. för mindre bemedlade.)

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 18 okt. 1920 har dyrtdskommittén upphört och dess verksamhet övertagits av fattigvårdsnämnden (se ovan sid. 168).

Stockholms stads trafikkommitté.

(Kommitté för utredning av stadens kommunikationsfrågor.)

Expedition: Riddarhusstorget 8 (gamla rådhuset), St.; rt. 244 39; st. 149 32.

I en hos stadsfullmäktige den 19 nov. 1917 väckt motion hemställdes, att fullmäktige måtte tillsätta en kommunikationsnämnd med uppgift att efter grundligt studium av stadens utvecklingsmöjligheter och behov av olika kommunikationsleder verkställa erforderliga utredningar och framlägga fullständigt förslag till ordnande av stadens kommunikationer. Med anledning härav beslöto stadsfullmäktige den 2 dec. 1918 att tillsätta en kommitté med uppdrag att handlägga och utreda huvudstadens kommunikationsfrågor. Kommittén skulle bestå av högst fem personer, nämligen en ledamot, utsedd av drätselnämndens första avdelning, en ledamot, utsedd av stadsfullmäktige, stadens byggnadschef, fastighetsdirektören samt en av kommittén adjungerad, i kommunikationsfrågor särskilt sakkunnig person. Den 31 mars 1919 beslöto stadsfullmäktige att utse ytterligare två ledamöter i kommittén.

Kommittén har utarbetat ett flertal förslag och verkställt utredningar av olika kommunikationsfrågor, särskilt rörande bangårdar, förortsbane- och spårvägsfrågorna, godsbanors och industriområdens planläggning m. m. (Vissa av kommittén avgivna utlåtanden återfinnas i buuti. nr 425 för 1919, bubih. nr 38 för 1920 och skbih. nr 15 för 1921.)

Kommittén har för avsikt att under sommaren 1921 avlämna ett huvudbetänkande med plan över framtida förortsbano- och snabbspårvägar m. m., speciellt vad beträffar Bromma och Brännkyrka.

Stadsfullmäktiges val av ledamot skedde den 2 dec. 1918; val av ytterligare två ledamöter ägde rum den 5 maj 1919.

Ledamöter.

Kinberg, A. G. H., överstelöjtnant, stadens byggnadschef; Dahlberg, L. A., stadsplaneingenjör (förordnad som fastighetsdirektörens ställföreträdare); Welin, K. G. A., trafikdirektör, stadsfullm., ordf. (utsedd av drätselnämndens första avdelning); Eriksson, G. O., kassör, stadsfullm., Persson, P. G., faktor, stadsfullm., Vinberg, S. W., överingenjör, stadsfullm. (utsedd av stadsfullmäktige).

Av kommittén som särskilt sakkunnig adjungerad, verkställande ledamot.

Gellerstedt, N. O., civilingenjör.

Biträdande ingenjörer

(ej å stat).

Lundborg, G. O. F.; Lindgren, T. O. I.

Sjukvårdskommittén.

(Kommitté för utredning rörande grunderna för erhållande av kostnadsfri eller billigare sjukhusvård å stadens sjukhus.)

Hälsovårdsnämndens revisorer framhöll i sin år 1918 avgivna berättelse den otillförlitlighet, som ofta vidlärer de rotamansintyg om medel-löshet, som f. n. utgå villkor för erhållande av fri sjukhusvård eller nedsättning av avgifterna för densamma, samt uttalade önskvärdheten av att en undersökning verkställdes rörande grunderna för erhållande av dylik vård. Med anledning härav beslöto stadsfullmäktige den 17 mars 1919 att åt en kommitté på tre personer uppdraga att verkställa en utredning rörande grunderna för erhållande å stadens sjukhus av fri sjukhusvård eller nedsättning av kostnaderna för densamma.

Den 26 juni 1920 beslöt stadskollegiet att utöka kommittén med ytterligare fyra ledamöter, att vilka stadskollegiet skulle utse två och hälsovårdsnämnden och fattigvårdsnämnden vardera en. I sammanhang härmed utvidgades kommitténs uppdrag till att omfatta frågan om sjukhusavgifterna i hela dess vidd.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter ägde rum den 17 mars 1919, stadskollegiets den 26 juni, hälsovårdsnämndens den 8 sept. och fattigvårdsnämndens den 14 sept. 1920.

Kommittén har i början av maj 1921 avgivit sitt betänkande och därmed slutfört sitt uppdrag.

Ledamöter.

Broomé, f. Lothigius, Emilia A. K., fru, stadsfullm., Eklund, K., tjänsteman, Lund, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm. (utsedda av stadsfullmäktige); Karlsson, W. E., borgarråd, stadsfullm., ordf., Österdahl, H. M., direktör (utsedda av stadskollegiet); Andersson, L. I., förste stadsläkare (utsedd av hälsovårdsnämnden); Nordfeldt, A. G., fattigvårdsinspektör (utsedd av fattigvårdsnämnden).

Av kommittén antagen sekreterare.

Löfmark, E. B., sekreterare i riksförsäkringsanstalten.

Uppbördsverkskommittén.

(Kommitté för utredning angående ändrad organisation och arbetsfördelning inom uppborädsverket.)

Vid behandlingen av vissa frågor angående anordnande av nya uppborädsdistrikt m. m. beslöto stadsfullmäktige den 17 mars 1919 att tillsätta en kommitté på fem personer, därav stadsfullmäktige skulle utse tre och överståthållarämbetet inbjudas att utse de två återstående, med uppgift att verkställa utredning angående ändrad organisation och arbetsfördelning inom uppborädsverket med särskild hänsyn tagen till behovet av minskning i uppborädskommissariernas arbetsbörda och för övrigt i enlighet med de synpunkter, som lönenämnden framlagt i en skrivelse av den 24 febr. 1919 (se buuti. nr 110 för 1919).

På framställning av kommittén beslöto stadsfullmäktige den 15 mars 1920 att kommitténs uppdrag skulle utvidgas till att omfatta jämväl vissa frågor rörande stadsfogdarna samt dessutom även frågan om rotemannainstitutionens omorganisation.

I samband härmed utökades kommittén med ytterligare två av stadsfullmäktige valda ledamöter, varjämte kommittén bemyndigades att med sig adjungera sakkunniga personer, i den omfattning kommittén kunde finna lämpligt.

Kommittén har under år 1920 slutfört sitt uppdrag i och med avgivandet av sitt den 26 maj 1920 dagtecknade betänkande (skbih. nr 59 för 1920).

Delegerade för spanska sjukan.

(Delegerade för åtgärder i händelse av spanska sjukans återuppträdande.)

Vid sammanträde den 31 mars 1919 beslöto stadsfullmäktige tillsätta en delegation av tre personer med uppdrag att i samråd med förste stadsläkaren hos stadens nämnder och styrelser i förekommande fall påkalla tillhandahållandet under då pågående influensaepidemi av för sjukdomens bekämpande erforderliga, staden tillhöriga byggnader, materiel och inventarier.

Enär skiljaktiga meningar angående denna delegations fortsatta befogenhet uppkommit och det befunnits önskvärt, att en dylik delegation fortfarande vid behov kunde anlitas, beslöto stadsfullmäktige den 26 januari 1920 uppdraga åt en delegation av tre personer att, tillsvidare och tills anorlunda blivit beslutat, i samråd med förste stadsläkaren och med samma befogenhet som delegationen av den 31 mars 1919 vidtaga eventuellt erforderliga åtgärder.

Val av delegerade i den sist beslutade delegationen ägde rum den 26 jan. 1920 och fyllnadsval den 1 mars s. å.

Delegerade.

Borgström, A. G. S., justitieråd, ordf.; Cederborg, A., direktör, stadsfullm:s ordf.; Eklund, K., tjänsteman.

Av delegerade antagen sekreterare.

Ljungborg, O. E., tf. registrator vid stadskansliet.

Kommitté- er.

Mjölkkommittén.

(Kommitté för utredning rörande ordnandet av Stockholms mjölkfråga.)

Mjölkhandelsfrågan har tidigare varit föremål för utredning av den av stadsfullmäktige tillsatta mjölkhandelskommittén, vilken avgav sitt betänkande den 25 aug. 1915. Detta betänkande kunde emellertid på grund av de av kristiden förorsakade särskilda förhållandena ej föranleda några positiva åtgärder.

Då numera åtskilliga nya, för frågans bedömande betydelsefulla omständigheter ansågos ha tillkommit, hemställdes i en vid stadsfullmäktiges sammanträde den 3 mars 1919 väckt motion, att stadsfullmäktige ville utse en kommitté för att utreda frågan om bästa sättet för ett ordnande av huvudstadens mjölkfråga. Stadsfullmäktige beslöt med anledning härav den 30 juni 1919 att för ifrågakvarande ändamål tillsätta en kommitté av fem personer.

Kommittén hemställde i skrivelse den 22 okt. 1919 förberedelsevis, att stadsfullmäktige måtte ingå med framställning till kungl. maj:t om ävågbringande av lagstiftning, varigenom stad eller stadsliknande samhälle beredes ett avgörande inflytande över mjölkhandeln (buntl. nr 525 för år 1919). Stadsfullmäktige beslöt med anledning härav den 17 dec. 1919 att avlåta en dylik framställning.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter i kommittén ägde rum den 30 juni 1919 samt fyllnadsval den 17 maj 1920 och 25 april 1921.

Ledamöter.

Heyman, H. I., sekreterare; Johansson-Visborg, Anna S., fru, stadsfullm.; Lindhagen, F. E., överläkare; Nilsson, N. E., grosshandlare; Sjöström, Chr., kontorschef, stadsfullm., ordf.

Av kommittén antagen sekreterare.

Nisbeth, C. W. Cson, agronom vid fastighetskontoret.

Bangårdsdelegerade.¹⁾

(Delegerade för förhandlingar med staten angående det sätt, varpå Stockholms bangårdsfråga bör tekniskt lösas, samt angående stadens medverkan härtill.)

Sedan 1915 års bangårdskommission den 10 dec. 1918 avlämnat förslag till nya bangårdsanordningar i Stockholm samt kungl. järnvägsstyrelsen däröver avgivit yttrande, har kungl. maj:t den 19 juni 1919 dels bemyndigat statsrådet och chefen för civildepartementet att utse högst tre delegerade för att med representanter för Stockholms stad förhandla i frågan, dels ock

¹⁾ Ang. tidigare förhandlingar mellan staten och staden i bangårdsfrågan, se kommunalkalendern 1919, sid. 218.

låt it genom överståthållarämbetet anmoda stadsfullmäktige att utse representanter för att med nämnda delegerade förhandla angående såväl det sätt, varpå nämnda bangårdsfråga bör tekniskt lösas, som ock angående den medverkan av Stockholms stad, som härvid måste förutsättas.

Med anledning härav beslöt stadsfullmäktige vid sammanträde den 20 okt. 1919 att för ifrågakvarande förhandlingar utse fyra representanter för Stockholms stad, med rättighet för dessa att vid behov tillkalla särskilt avlönade sakkunniga inom olika områden samt att erhålla biträde i form av utredningar m. m. av stadens vederbörande myndigheter.

Delegerade hava utarbetat och den 28 jan. 1921 undertecknat ett avtal i bangårdsfrågan mellan staten och staden (skbih. nr 11 för 1921), vilket avtal skulle äga giltighet allenast under förutsättning, att detsamma före den 1 okt. 1921 godkändes av kungl. maj:t och riksdagen, å ena, samt stadsfullmäktige, å andra sidan.

Sedermera har, efter det nya förhandlingar inlett mellan statens och stadens delegerade, ifrågakvarande avtal kompletterats genom ett den 9 april 1921 dagtecknat tilläggsavtal, varigenom huvudavtalets giltighetstid utsträcks till den 1 juli 1922.

Stadsfullmäktiges val av representanter ägde rum den 20 okt. 1919. Den 7 juni 1920 beslöt stadsfullmäktige inskränka antalet av stadens representanter till tre.

Av stadsfullmäktige utsedda delegerade.

Cederborg, A., direktör, stadsfullm:s ordf.; Juhlin Dannfelt, C. G., borgarråd, stadsfullm.; Magnusson, G. G., direktör.

Av chefen för civildepartementet utsedda delegerade.

Hellgren, A. G., förste byrådirektör; Schultz, C. A., distriktschef; Rydin, L. A. V., regeringsråd, ordf.

Av delegerade jämlikt bemyndigande tillkallad sekreterare.

Löfgren, T. E., tf. kansliråd.

Särskild sekreterare hos stadens delegerade.

Vinberg, S. W., överingenjör, stadsfullm.

Ungkarlshotellkommittén.

(Delegerade för utredning av frågan om ungarshotell i Stockholm.)

Med anledning av den stora bristen på goda och billiga natthärbärgen i huvudstaden och de rådande hygieniska missförhållandena i avseende å de sämre hotellen och pensionaten, särskilt i fråga om ungarshotellen, beslöt stadsfullmäktige, efter i ärendet väckt motion, den 12

jan. 1920 att utse en delegation av fem personer med uppdrag att utreda frågan om ungarlshotell i Stockholm och att till fullmäktige inkomma med de förslag, som utredningen kunde föranleda, med bemyndigande därjämte för de delegerade att fullfölja de provisoriska åtgärder, som till avhjälpande av det nu särskilt trängande behovet ansetts erforderliga.

Val av delegerade ägde rum den 12 jan. 1920 och fyllnadsval den 1 mars s. å.

Delegerade.

Ahlbin, G. H. G., journalist, stadsfullm.; **Cederborg, A.**, direktör, stadsfullm:s ordf., ordf.; **Gustafson, Hj. A.**, journalist, stadsfullm.; **Juhlin Dannfelt, C. G.**, borgarråd, stadsfullm.; **Ström, O. F.**, redaktör, stadsfullm.

Av delegerade antagen sekreterare.

Björkman, C. A. J., sekreterare hos fastighetsnämnden.

Flygstationsdelegerade.

(Delegerade för utredning gemensamt med statens delegerade av frågan angående anordnande av lufttrafikstation i Stockholm.)

Vid sammanträde den 17 febr. 1919 beslöt stadsfullmäktige ingå till kungl. maj:t med hemställan, att kungl. maj:t ville låta verkställa utredning i fråga om anordnande i Stockholm eller dess omedelbara närhet av landningsplats för luftflygplan samt hamnplats för vattenflygplan, varjämte stadsfullmäktige tillika förklarade sig villiga att genom en eller flera representanter delta i en dylik utredning.

Med anledning härav och sedan den av kungl. maj:t tillsatta lufttrafikkommittén i ärendet avgivit utlåtande, bemyndigade kungl. maj:t den 5 dec. 1919 chefen för civildepartementet att utse två delegerade för att med representanter för Stockholms stad förhandla i frågan, varjämte stadsfullmäktige anmodades att utse två representanter för att med de av chefen för civildepartementet utsedda delegerade verkställa utredning angående anordnande av lufttrafikstation i Stockholm.

Stadens två representanter utsågos av stadsfullmäktige den 1 april 1920. Vid samma sammanträde förklarade sig stadsfullmäktige villiga att bestrida hälften av kostnaderna för ifrågakvarande utredning.

Av stadsfullmäktige utsedda delegerade.

Hasselgren, C. L. L., advokat; **Kinmanson, H. S.**, byrådirektör, stadsfullm.

Av chefen för civildepartementet utsedda delegerade.

Amundson, K. A. B., överstelöjtnant, ordf.; **Lübeck, T. W. M.**, kommandörkapten.

Intressekontorskommittén.

(Kommitté för utredning av frågan om inrättande av ett intressekontor för stadens tjänstemän.)

Stadskollegiet beslöt den 20 maj 1920 att för utredning av frågan om inrättande av ett intressekontor för stadens tjänstemän tillsätta en kommitté på fem personer. Av dessa skulle stadskollegiet utse tre ledamöter och Stockholms stads tjänstemäns samarbetsnämnd inbjudas att utse två.

Kommitténs betänkande torde komma att avgivas under sommaren 1921.

Stadskollegiets val av ledamöter ägde rum den 20 maj 1920.

Av stadskollegiet utsedda ledamöter.

Billing, f. Wulff, Ella, fru, föreståndare för ab. Nordiska kompaniets intressekontor; **Lund, C. J.**, skrädderiidkare, stadsfullm., ordf.; **Wiberg, E. A.**, förtroendeman; **Lindqvist, F. L.**, föreståndare för Allm. telefonab. L. M. Ericssons intressekontor (suppl.).

Av Stockholms stads tjänstemäns samarbetsnämnd utsedda ledamöter.

Larsson, J. E., bokhållare (se nedan); **Petri, Hj. M.**, syssloman; **Lindqvist, C. E. O.**, kanslist (suppl.); **Sundström, Klara S.**, assistent (suppl.).

Av kommittén antagen sekreterare.

Larsson, J. E. (se ovan).

Fattigvårdskommittén.

(Kommitté för utredning ang. omorganisation av Stockholms fattigvård.)

Vid sammanträde den 20 jan. 1921 beslöt stadskollegiet tillsätta en kommitté av sju personer med uppdrag att, i anslutning till närmare angivna grunder, utreda frågan om den vidare utvecklingen av Stockholms fattigvård med särskild hänsyn till den nyare lagstiftningen å fattigvårdens och angränsande områden, samt att framlägga de förslag, vartill utredningen i fråga kunde föranleda.

Stadskollegiets val av ledamöter ägde rum den 20 jan. 1921.

Ledamöter.

Bagge, G. A., professor, stadsfullm:s 2:e vice ordf.; **Hedenius, P. A. I.**, överläkare; **Karlsson, W. E.**, borgarråd, stadsfullm., ordf.; **Lindbergh, N. E.**, disponent; **Lindhagen, Anna J. J.**, barnavårdsinspektör, stadsfullm.; **Lindqvist, F. L.**, föreståndare; **Wedberg, Ebba Ch.**, fröken.

Av kommittén antagen sekreterare.

Karlson, G. H., sekreterare hos svenska stadsförbundet.

Kommittéer.

Kommittéer. **Drosktraffikkommittén.**
(Kommitté för utredning angående stadens drosktraffikförhållanden.)

Med anledning av en hos stadsfullmäktige väckt motion ang. omläggning av grunderna för nya droskrättigheters utlämnande m. m. beslöt stadskollegiet den 3 febr. 1921 tillsätta en kommitté av fem personer för utredning av frågan om huvudstadens drosktraffikförhållanden i allmänhet.

Stadskollegiets val av ledamöter ägde rum den 3 febr. 1921.

Ledamöter.

Edkvist, C. J., inspektör, stadsfullm.; **Herlitz**, K. G., vice häradshövding, stadsfullm.; **Hultman**, G. H., civilingenjör, stadsfullm.; **Larsson**, Y. G. R., kanslichef; **Meurling**, C. H. F., borgarråd, ordf.

Av kommittén antagen sekreterare.

Sellberg, M., amanuens vid fastighetskontoret.

Hammarbyledskommissionen.

(Kommission för utredning angående de fortsatta arbetena vid Hammarbyleden.)

Den 28 april 1921 tillsatte stadskollegiet en kommission av fem personer, med uppdrag

att undersöka, huruvida det rådande ekonomiska läget samt uppskjutandet av frågan om ordnandet av korsningen mellan statens järnvägstrafik och Hammarbyleden borde föranleda en ändring av de godkända planerna för ledens utförande, ävensom att i samband därmed utreda, huru korsningen mellan sjötrafiken genom farleden och statens järnvägstrafik lämpligast borde ordnas. Kommissionen bemyndigades jämväl att med kungl. järnvägsstyrelsen upptaga överläggningar i de frågor, som omfattas av det kommissionen lämnade uppdraget.

Stadskollegiets val av ledamöter ägde rum den 28 april 1921 (fyllnadsval den 12 maj s. å.). Vederbörande borgarråd äga rätt att närvara vid kommissionens sammanträden samt deltaga i överläggningarna.

Ledamöter.

Edkvist, C. J., inspektör, stadsfullm.; **Fellenius**, W. K. A., professor; **Forssell**, C. A., professor, stadsfullm.; **Svensson**, M., direktörsassistent; **Vinberg**, S. W., överingenjör, stadsfullm., ordf.

Av kommissionen antagen sekreterare.

Nordendahl, E. H., civilingenjör.